

Rejtő Jenő

Az elátkozott part

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET

Néhány szó egy nadrágról, egy asztalkendőről, magamról és más kétes egyénekről

MÁSODIK FEJEZET

Tuskó Hopkins nadrághoz jut, és ez még rosszabb. Kvasztics tanár úr elsősegélyt nyújt, de ez több óra előkészületet igényel. Közben a halott elmegy

HARMADIK FEJEZET

Munka után édes a menekülés

NEGYEDIK FEJEZET

Feltűnik egy tetem, aránylag jó színben

ÖTÖDIK FEJEZET

Összeesküszünk

HATODIK FEJEZET

Elindul a lavina

HETEDIK FEJEZET

Belekerülök a magasabb diplomáciába

NYOLCADIK FEJEZET

Ott kezdődik az egész baj, hogy nő van a dologban

KILENCEDIK FEJEZET

Minden összebogozódik

TIZEDIK FEJEZET

A Szuronyhenger elindul

TIZENEGYEDIK FEJEZET

A döntő küzdelem előtt

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A térkép megszólal

TIZENHARMADIK FEJEZET

Egy elfelejtett szó következménye

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Még egy örült is tévedhet

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Ahogy remekíróim mondják: Epilógus

Első fejezet

Néhány szó egy nadrágról, egy asztalkendőről, magamról és más kétes egyénekről

1.

A Török Szultán már két napja nem ment ki az utcára, mert valaki ellopta a nadrágját. Ezt a ruhadarabot nehéz nélkülözni, ha valaki sétálni megy.

Mi a tanulság ebből?

Nem tudom.

De egészen bizonyos, hogy az ügy mögött tanulságos következtetések húzódnak meg.

Mert ha a Török Szultán nadrágját nem lopják el, vagy ha Tuskó Hopkins jobban ügyel a saját ruházatára, akkor néhány ember, sőt egy kis birodalom sorsa is másképpen alakul. Ilyen rejtélyek húzódnak meg olykor egy nadrág hátterében.

2.

Ezek után elsősorban néhány szót magamról, e regény szerény hőséről.

Jámbor ember vagyok, talán azért, mert anyai ágon egy nagybátyám kántor volt, és már kora ifjúságomban magamba szívtam a jó erkölcs törvényeinek tiszteletét. Ezért csak a legritkább esetben szánom rá magamat arra, hogy Márta napján lopjak. Mártának hívták az anyámat, és ez a nap nagy tiszteletben áll előttem. Ne csodálják maradi erkölcsi felfogásomat; de tapasztalataim a napnál világosabban igazolták, hogy bizonyos elvek és hagyományok tisztelete nélkül nehéz és göröngyös minden útja az életünknek, míg ha képesek vagyunk eszményeinkért és elveinkért lemondásra, úgy a göröngyös út is simán járható.

Mindezt azért tudom ilyen okosan, művészi egyszerűséggel, de mégis megkapóan leírni, mert magam is kántornak készültem gyermekkoromban.

Hogy mégsem így lett, azt hön szeretett atyám rábeszélőképessége okozta. Ő ugyan egyszerű halászmester volt, de azt kérte tőlem, hogy matróz legyek, mint az apja, nagyapja és valamennyi őse, beleértve a dédapját is. Lefestette előttem a hajósélet szépségeit, a tengerész kiváltságos helyzetét a polgárok között, és megemlítette Lord Nelsont, aki annak idején dédapám bátorságára hivatkozva ellenezte, hogy az öreget karóba húzzák. Atyám szelíd rábeszélése azonban hatástalan maradt volna, ha utolsó okfejtései során nem ver egy fél árboccal addig, amíg meghajolva érveinek súlya előtt, beálltam hajósinasnak.

De a vágy, hogy hirdetője legyek a békének és az emberszeretetnek, ma is úgy él bennem, mint ifjú gyermekkoromban, amikor az életről még mit sem tudtam, kispajtásaimmal játszadoztam, és hön szeretett atyámat eltámogattam a mentőállomásra, ha győzött felette a kocsmai söpredék túlereje...

Olvasottságomat anyai ágon szereztem. A *Genovéva* című megható történet volt az első könyv, amelyhez hozzájutottam, és az évek során többször is elolvastam. Később a kezembe került a Gil Blas című munka, és a Sing-Singben tízszer is átfutottam „Lohengrin, a Hattyúlovag” históriáját. Ez a mélyenszántó történet végképpen átformálta a gondolkozásomat, midőn megértettem a mű örök, emberi tanulságát: hiába titkolod múltadat; a nő előbb-utóbb rájön, és te röpülsz, mint egy hattyú.

Mily bölcs és mélyenszántó gondolat.

Szerzetesi hajlandóságomnak tudom be, hogy mindig szívesen elmélkedem egy cella magányában, és csak aki már készített papírzacskót, az tudja, hogy e művelet mennyire alkalmas az elmélyülésre.

Így lettem vándor, aki a megértés, a béke és szeretet elvét hirdeti. Van néhány parancsolatom, amelyeket minden körülmények között megtartok.

1. Kerüld a civódást és a nyers erőszakot.
2. Kerüld a kötekedő embert.

3. Igyekezz szelíd rábeszéléssel hatni felebarátaidra.
4. Ne hivatkozz mentő tanúkra, mert mit érsz vele, ha ismerőseidet bezárják?
5. Ne tégy hamis esküt, csak ha muszály.
6. Kerüld a részeg embert, hogy téged se molesztáljanak hasonló állapotban.
7. Ne légy hiú és beképzelt, hogy különb és okosabb légy, mint embertársaid.
8. Vasárnap ne lopj, ne csalj, ne verj meg senkit, mert hat nap mindenre elegendő...

Ennyit magamról, jellememről, múltamról, törvényeimről és érdekes egyéniségemről.

3.

Anyám neve napja volt minden baj okozója. A festői Oranban vesztegeltem éppen, állás nélkül, durva lelkű kapitányom miatt, ugyanis a *Pokróc* nevű háromárbocson teljesítettem szolgálatot mint másod-alkoholcsempész. Istentelen, erőszakos fráter volt a kapitány, nagy testi erejével sűrűn visszaélt, lelketlenül ütött, és nem nézte hová. Valami csekélység miatt megrohant az a barom, beverte az orromat, és fejbe ütött egy léccel. Mert szívtelensége, ha kint okozhatott, nem ismert határt. Csak nehezen sikerült elkerülnöm a további brutalizálást. Közben a fél szemére világtalan lett. De a bordáihoz nem nyúltam. Azok akkor törtek be, amikor a csigalépcsőn legurult a fenékbe. Erről én nem tehettem. Rendes hajón a lépcsőnyílásokat csapóajtóval fedik.

A civódás után nem maradhattam tovább szolgálatában, és ott álltam a kies Oran festői éhségében, fillér nélkül. Egy matróz. Írásaim sem voltak. Régi ellenségem, a bürokrácia megfosztott ettől a fontos matrózkelléktől.

Szerencsére néhány üzlettársam és barátom éppen szabadlábbon időzött a városban, és mint nagy tisztelői az antik műveltségnek, egy karthágói eredetű ciszternában laktak a kültelkek mögött. Tuskó Hopkinstól tudtam meg ezt, miután találkoztunk egy ismerős

orgazdánál. Tuskó Hopkins tömzsi volt, de nem kövér, és egy nézeteltérés alkalmával valamivel az arcába vágta, hogy az orra apró lett, és egészen vörös. A hangja recsegett, mintha egy századot vezényelne állandóan, keménykalapját a tarkójára tolta, egészen apró szivarokat szívott, bizonyára másodkézből, és rendkívül csámpás volt. Ő vett előbb észre, az utca emberáradatában, amint ott mentem előtte. Barátságosan a vállamra veregetett, majd felsegített és leporolt.

- Szervusz, Csülök!

- Tuskó! - Kiáltottam örömmel. - Téged az ég küldött. Nincs lakásom, és mindössze tíz frankot kaptam a kapitány viharkabátjáért.

- Nem tesz semmit fiam! Nem tesz semmit, fel a fejjel - mondta, mert mindig bizakodott, hangosan és szélesen. - Nincs semmi baj!

- Számíthatok rád?

- Hülye vagy? Barátok között ez nem kérdés.

- Szóval?

- Elisszuk a tíz frankodat, azután majd csak lesz valahogy. Gyere!

Ilyen ember volt. Hűséges barát, és ízig-vérig áldozatkész. Amellett úr. Sohasem állt be matróznak, könnyen szórta a pénzt, és nagy tisztelője volt a nőknek. Foglalkozására nézve mint magánzó járta a világot, amióta egy túlbuzgó főfelügyelő kiterjedt levelezést folytatott múltját illetően a szélrózsa minden hatóságával.

Elittuk a tíz frankot, és távozóban voltunk.

- Ne törődj semmivel - mondta Hopkins, miután a csapos nem engedte belépni a jégszekrénybe, és útba igazított bennünket az ajtó irányába.

- Nálam laksz, és rövidesen hozzáfogung valamihez.

- Te! A tíz frankból elfelejtettünk enni.

- Oda se neki, pajtás, amíg engem látsz. Ide vigyázz! Elmegyünk a Török Szultánhoz, és eszünk.

A Török Szultánról e mű elején említettem már, hogy két napja nem volt az utcán, mert ellopták a nadrágját. Ezt a körülményt fordította Tuskó a hasznunkra. A Török Szultán, akit nagy orra és hosszú karjai miatt neveztek így, félig holtan feküdt szobájában, egy uszályhajón. Az uszályt szárazdokkba fogják vontatni, de hogy addig lécenként ne

lopják el, a Török Szultánt alkalmazták őrzőnek, lakás és utólag fizetendő kétszáz frankért. De két hét előtt olyan részeg volt, hogy amíg aludt, addig ellopták a nadrágját, és azóta csak éjszaka mutatkozik a városban egy tarka asztalterítőbe burkolódzva, mint Harun Al Rasid, a kalifa.

A Török Szultánnak Tuskó Hopkins a következő ajánlatot tette: hajlandó rendelkezésére bocsátani a saját nadrágját, a géperező járművek díjszabását véve alapul, óránként egy frank 45 fillérért vagy átalány árban, a délután tartamára 7 frankért és vacsoráért, két személy számára.

A halódó rágyújtott egy cigarettára.

- Drága - mondta. - Négy frankot kaphatsz, de csak úgy, ha az ingedet is ideadod.

Ne beszéljünk Tuskó ingeről. A Török Szultán kérését csak az teszi érthetővé, hogy neki semmilyen inge sem volt.

- Nyolc frankért az inget is kölcsönadom. Ha nem, hát nem.

Néhány feltűnően durva becsületsértés után megegyeztek utólag fizetendő hat frank negyvenben. Tuskó odaadta a nadrágot és majdnem a teljes inget. Az egyik ujját, amelyik lejárt, a kabátzsebébe tette. A nadrág csodálatosan bő volt, és rendkívül rövid.

A Török Szultán elsietett.

Ez után türelmesen leültünk az uszály fedélzetén. Tuskó, mint valami törzsfőnök, az asztalterítőbe burkolódzott, és várakoztunk.

- Biztos vagy benne, hogy Török Szultán visszajön? - kérdeztem.

- Mérget vehetsz rá.

- Olyan becsületes?

- Nem hinném... - felelte tünődve. - De mégis vissza fog jönni. Lakása van itt, és egy szoba kényelmesebb viselet mint egy nadrág.

Szomorú dolog, hogy néha még az olyan okos emberek is tévednek mint Tuskó Hopkins. Az oráni kikötő lármája felett lassan bealkonyult. És a Szultán nem tért vissza. Tuskó utálattal nézte a testére omló abroszt. Egy gondterhelt asztal benyomását keltette az emberben.

- Csak nem történt valami baj vele? - morfondírozott.

- Hm... ha megpróbált pénzt szerezni és rajtakapták, akkor az is lehet, hogy már ül...

- Az én nadrágomon! - kiáltotta a barátom keserűen.

Rövidesen csillagos dísz váltott az elsötétülő ég, megjelent a hold és egy szuronyos őrjárat.

- Nem jön a gazember.

- Talán még jön.

- Á! Ez a pimasz feladta az állandó lakását. Nem a nadrág az, ami fáj. A ruhatárát valahogy csak felfrissíti az ember, de a becsület... A Török Szultán ellopja az én nadrágomat. Sok gazemberrel érintkezem, te is jó barátom vagy, de még egymást nem csaptuk be... Ez szomorú dolog.

- Most mi a teendő? - kérdeztem Tuskót.

- Semmi baj, öregem - felelte a barátom. És úgy ült ott, mint aki egy indián főnök és egy konyhaasztal különös kereszteződéséből származik. - Végre is az élet halad tovább a maga útján, és nem fogok megöregedni ebben az abroszban. Odahaza a vízgyűjtő ciszternában laknak ösbérlő barátaim. Te elmész hozzájuk, és hozol egy nadrágot.

- De az is lehet, hogy jön még a Szultán...

- Az nem. Egy nadrág és egy jó barát örökre elveszett számomra. A nadrágért kár. Alig hétéves még. Na mindegy. Nem a ruha teszi az embert. Beérem majd egy rosszabbal is.

Ha látták volna valaha Tuskó Hopkins nadrágját, akkor most kalapot emelnének az ember igénytelensége előtt.

- De... ha kölcsönadnád a nadrágodat - mondta Hopkins -, én félórán belül szereznék ruhát.

Nem lelkesedtem az ötleten.

- Nézd... szeretném, ha megmaradna a barátom is és a nadrágom is...

- Szóval kételkedsz a becsületemben? - szóló metsző, hűvös gúnnyal. - És ezt éppen te teszed, akivel együtt töltöttünk két évet a Sing-Singben? Akivel megosztottuk a rabság keserű kenyerét.

Nagyon meghatottak a szavai, mert valóban úgy volt, ahogy mondta.

- Tuskó, a szívem vérzik, de nem ülök be helyetted meztelenül az abroszba...

Dobogás hallatszott a felüljáró pallón. Egy meztlábás suhanc érkezett levéllel.

- Egy örült adta ide - mondta. - Mindenki őt nézte az utcán, mert egy elefántbőrbe bújt térdig... sok rendőr oszlatta a népet mögötte...

Az elmondottakból ráismertem a Török Szultánra, Tuskó nadrágjában.

- Mit üzent?

- Mondta, hogy jöjjek vele egy ruhásboltba, ott becserélte a nadrágot egy vörös, mohamedán bugyogóra.

Tuskó felhördült.

- Mi?!

- Igen. Becserélte. Mondta, hogy ráfizet, de amikor rajta volt a bugyogó, akkor nagy verést ígért a ruhásnak, és nem adott pénzt... Azután ezt írta, és mondta, hogy hozzam el, majd kapok itt öt frankot és pálinkát...

A fiú lerugdosását sebtiben elintéztük, azután feltéptük a levelet.

Ezt írta a Török Szultán:

„Kedves fíjjug!

Sajnos eelőre nem. Látthatójan becsappptallak. kicsinyt. Udjanis puccollni kell a halyóróól. Mert a dullajdonnosog azzz éjjjel. A halyó fennnégbee! egy nagygy? ládátt hoztak? Amikorrr. Ell akartam lopnikésőbb mer ők. Elmenteg. akkor észrevettemm: hogy. A ládábann etj hulllla van. Esz igen rossz jel. Menneküljetekk! el Ti is. A rendtőrség miatt. Szívből sajjnálom. És kivalló Tiz tellettel Negtek.

A törrökk.”

Kutya egy helyzet. Halott van a fenékben.

- Rohanj - mondta Tuskó. - Ha egy óra múlva nem jössz, akkor vízbe ugrom, és soha többé nem tudok partra úszni, nadrág nélkül.

A Török Szultán eljárása sok tekintetben érthető volt, tekintve kétségbeesett helyzetét, de mégis gazság tőle, itt hagyni bennünket egy halottal.

- Megyek...

- Végig az Avenue Marechal Joffre-on, ott már bármelyik sárhányón eljutsz a temetőhöz vezető műútra. Azon túl vannak a ciszternák.

- Rendben van.

- A posta mögött lophatsz esetleg egy autót, úgy gyorsabb.

Felháborodással utasítottam vissza:

- Ma? Márta napján?

- Ja igaz. Te hibbant vagy... Szóval mindegy, csak siess.

Rohantam.

Második fejezet

Tuskó Hopkins nadrághoz jut, és ez még rosszabb. Kvasztics tanár úr elsősegélyt nyújt, de ez több óra előkészületet igényel. Közben a halott elmegy

1.

A temető mögötti ciszternák között rövid idő alatt megtaláltam barátaim lakását.

Az ősbérlők éppen otthon tartózkodtak. Senki Alfonz lakott itt két állandó jellegű tettestársával.

Senki Alfonzról csak annyit, hogy a világ valamennyi államából örök időkre kiutasították, és így már régóta csak a legnagyobb titokban tartózkodhatott a földön. Főként éjszaka. Tuskó szerint dán volt, egy guatemalai méregkeverő esküdött rá, hogy spanyol, ő maga büszkén vallotta, hogy „szülőföld nélküli”, mert egy bennszülött kenuban jött a világra Colombo közelében, és szüleitől valamennyi környező állam megtagadta a gyermek anyakönyvezését.

Egy örmény gőzösön keresztelték, de ez az állam időközben megszűnt. Rendőrségi szakértők szerint közigazgatási úton egy másik bolygóra kellene továbbítani.

Csinos, kissé nőiesen karcsú fiú volt. Rendkívül választékos modorú, előkelő és igen művelt.

De kevesen használták úgy a kést, mint ő, és néhány év előtt egy horogütése következtében a port-szuezi pénzügyőrök káplára évekig rángatta a vállát úgy, hogy értekezést írtak róla egy orvosi szaklapban.

Senki Alfonz két állandó jellegű tettestársa otthonosan berendezték a ciszternát. Egy vándorcirkusz bejárója elől, kevés költséggel, de fáradságot nem kímélve, beszerezték a függönyt, és ezzel leterítették a hideg követ. Egy teherautó alvázán háltak mindhárman.

- Mi újság Csülök?

- Tuskó Hopkins nagyon vár benneteket egy uszályon talpig abroszban.

Elmondtam nekik szomorú históriánkat. Senki Alfonz halkan szitkozódott. A két állandó jellegű tettestárs hangosan káromkodott. A Török Szultán még megjárhatja ha ezekkel találkozik.

- Adjatok gyorsan egy ruhát - sürgettem őket.

- Hogy a fenébe? Talán filmszínészeknek nézel bennünket? Kinek van itt két ruhája?

- De hát az sem lehet, hogy Hopkins megöregedjen ott az asztalterítőben!

- Azt nem is akarjuk. Majd kérünk valakitől egy ruhát.

- Gyerekek! - figyelmeztettem őket. - Csak egyenes úton szerezzünk ruhát, ma anyám névnapja van.

- Jó! Majd leitatunk valakit - mondta az egyik állandó jellegű tettestárs, de a másik azt mondta, hogy olcsóbb, ha leütjük az illetőt.

Ebben maradtak.

Szerencsére az útburkoló munkások kunyhójában minden erőszak nélkül szerezhettünk egy olajos lyukas köpenyt. Pillanatnyilag jó lesz.

Siettünk az uszályhoz. Késő este volt már. Tizenegyre járt. A csendes éjszakában alig ödöngött valaki.

- Melyik az? - kérdezte Alfonz a hajókra mutatva.

- Az ott a sötétben... A szénrakodó mögött.

- Ti ideálltok örködni - rendelkezett két állandó jellegű tettestársával. - Ha baj van, jelt adtok. Te gyere, mutasd az utat.

Éles füttyel adtunk jelt, amikor felértünk. Csend...

Elaludt talán, elkeseredésében és abroszában?

Arra a helyre értünk, ahol együtt várakoztam Hoppinkissal. Csak az abrosz hevert, odavetve, a földön.

- Valószínű, hogy elment, mert egyetlen mezét itt hagyta. És nem az az ember, aki ruha nélkül útnak indul egy nagyvárosban.

- Ez igaz, Hopkins ad a látszatra. Azért megyünk le a fenékbe. Talán jobb takarót talált és elaludt lent.

Rövid tapogatózás után megtaláltuk a lépcsőlejárót. Sós hal szaga áramlott felénk. Senki Alfonz lámpája megvilágította az uszályfenék korhadó deszkabordáit.

- Ott áll az utazóláda - mondtam. - Abban állítólag egy halott van.

- Na és?

- Mit lehet tudni, hogy nincs-e valami a halottnál?

- Kizárt dolog, hogy bármi is legyen nála.

- Miért?

- Mert ahogy te elmentél, a Tuskó nyomban lesietett a fenékbe, és utánanézett a halottnak. Ha ruhában tették ide a néhait, akkor Hopkins felöltözve távozott.

- Mégsem valószínű - jegyeztem meg.

- Miért?

- Mert ha ruhában van a kiirtott egyén, akkor a Török Szultán nem várt volna bennünket az asztalterítőben.

- Ez is igaz.

- Azért nézzük csak meg.

Lebotorkáltunk. Alfonz felkattintotta a zseblámpáját. Én elővettem a feszítővasamat, de felesleges előkészület volt. A fedél szépen nyílt, nem zárta le senki.

Alfonz odavilágított a nyitott ládára, azután felkiáltott, és kiejtette a lámpát.

Én úgy éreztem, hogy elveszítem az eszemet...

Tuskó Hopkins feküdt a ládában!

Holtan!

- Carramba!

Senki Alfonz káromkodott. Nagy felindulásait halk átkokkal vezette le, de téved, aki azt hiszi, hogy ebből következtetni lehetett származására. Ritkán káromkodott kétszer ugyanazon a nyelven. A világ minden nemzetisége magáénak vallhatta volna káromkodásai alapján. De ez csak példa. Nem folyt ilyen vetélkedés érte.

- Te - suttogta. - Csülök!... Mit... szólsz?

Nem tudtam szólni. Csak álltam. Istenem... szegény... Tuskó, a kitűnő, víg cimbora...

Alfonz ismét odavilágított. A halottról levették a ruhát. Tele volt vérrel, de nem látszott rajta sérülés, csak amikor megfordítottuk, akkor derült ki, hogy a tarkóján lövés érte.

- Megtudjuk, hogy ki volt - mondtam.

- Úgy van...

- És visszafizetjük Hopkins helyett a tartozást.

- Sőt... még a törvényes kamatokat is hozzácsapjuk...

Nagyon szomorúan álltunk ott. Kevés az olyan igazi, vidám, jó cimbora ezen a földön, mint amilyen Tuskó Hopkins volt.

- Most... először tisztességesen, matróz módra eltemetjük szegényt.

- Csend! - mondta Alfonz, és megfogta a karomat.

Valami moccan, de nem úgy, mint amikor patkány ugrik le a deszkára.

- A lámpát...

Alfonz odavilágított a sarokba, és...

Két ugrás... Egy árny rohan a lépcsőn.

Utána.

Alfonz felbukik, mert egyszerre ugrunk. Vaksötét. A fokok döngenek, de mielőtt a menekülő elérné a fedélzet csapóajtóját, elkapok egy bokát, a visszazuhanó magával ránt, együtt gurulunk, de elkapom közben a nyakát és ahogy leérünk, vaktában kapja az első ökölcsapást, hogy belereccsen a feje.

Jámbor ember vagyok, de a balkezes egyeneseim már tekintélyes rablók között is szóbeszéd tárgyát képezték olykor.

- A lámpát! - Lihegtem.

Felcsap a fény.

Megdöbbenésünk még nagyobb volt, mint az imént.

Vérző, repedt bőrű arccal, félig alétan, a Török Szultán ült a földön.

Vörös bugyogóban!

2.

- Most persze megöltök? - kérdezte a Szultán.
- Az biztos - hagytam rá, mivel nem szeretek senkit megtéveszteni.
- De az is lehet - tűnődött Alfonz -, hogy előbb itt-ott levágunk belőled valamit. Fület, orrot meg hasonlókat, mert egyszerű meghalás itt alig jelent büntetést.

A Török rágyújtott egy cigarettára.

- Ez így van - mondta csendben, pedig izgága, verekedő ember volt...
- A ti helyetekben én sem tennék mást.
- Idehallgass, Török Szultán - mondta Senki Alfonz. - Aki a cimboráját levetkőzteti, később visszajön és megöli, azt én megvetendőbbnek tartom a kannibálnál.

És leköpte. Aztán kirúgta a kezéből a cigarettát.

- Így is jó - mondta a Szultán, és nem dohányzott. Különös, hogy a nagyhangú, senkitől sem féltő Török túrt mindent egykedvűen.
- Mielőtt megölnék, csak arra felelj, hogy miért ölted meg Tuskót?... Utáltad?
- Úgysem hiszitek, ha az igazat mondom.
- Mondd!
- Nem öltem meg!

Belerúgtam, hogy hanyatt esett.

- Te gyáva, piszok orgyilkos!

Feltápáskodott és folytatta:

- Ezért nem mondtam. Tudtam, hogy úgysem hiszitek. Én sem hinném. De hogy olyan gyáva lennék azt eddig nem tapasztalhattátok.

Ez igaz volt.

Buta egy helyzet.

- Hát mondd el úgy az esetet, ahogy szerinted igaz.

És mondta:

- Hoztam Tuskónak ruhát, mert megbántam közben, hogy így itt maradt. Nem találtam szegényt a fedélzeten. Gondoltam, lejött ide a halottat nézni. Lejöttem én is. Így találtam a ládában, ahogy ti. Menekülni már nem volt időm. Már jöttetek. Így volt.

- Hol a ruha, amit hoztál? - mondta Senki Alfonz.

A Szultán felállt, egy sarokba ment, és ruhadarabokat mutatott.

- Az katonaruha! - kiáltotta Senki, mert ő látott a sötétben, ahova nem ért el a lámpa fénye.

- Az. De más nem volt. Miért hoztam volna, ha azért jöttem, hogy megöljem? - És rágyújtott.

Fene tudja! Nehéz elhinni róla, hogy lelőtte Tuskó Hopkinst. Orgyilkosok nem dohányoznak ilyen higgadtan a halál árnyékában, Senki Alfonztól nem remélhetett irgalmat, és meg kell mondanom, hogy jámborságom dacára jogos felháborodásomat eddig még nem sokan élték túl.

Ez a Senki Alfonz is kissé határozatlan lett.

- Be kéne bizonyítani, amit mondasz - felelte rövid habozás után Alfonz, és a lámpát egy ládára állította -, mert így attól tartok, hogy mégiscsak megölünk.

A Szultán elpöckölte a cigarettáját, hogy nagy ívben bukfacezett messzire a parázs. Azután vállat vont:

- Én köpök rátok.

Ilyen fiú volt. Horgas orrú és őszes. Irdatlan hosszú, sovány karokkal, nagy, görbe orral, és hideg halszemei megvető szemtelenséggel néztek a világba. Nem tehetek róla, nekem az ilyen ember tetszik és nehezen ölöm meg.

- Mit vagy úgy fenn, hé! - kiáltott rá Senki Alfonz.

- Te... - mondtam -, az ördög vigyen el engem, ha a Török lelőtte Tuskót.

- Én is azt hiszem, hogy nem ölte meg. De ha tévedünk?

- Mit csináltál te itt lenn, amikor jöttünk? - kérdeztem.

- Elhatároztam, hogy megbosszulom Hopkinst, és kinyomoztam itt valakit.

- És kit nyomoztál ki?

- A gyilkost.

- Te tudod, hogy ki a gyilkos? - kérdezte Senki.

- Tudom.

- Kicsoda?

- Azt nem mondhatom meg.

- És ha megfojtalak? - érdeklődött a barátom.

- Akkor pláne nem mondom meg. Ti csak azért nyúlhattok hozzám mert megöltem Tuskót. Ha ezt nem tettem, akkor semmi közötök hozzám. A titkaimat csak spicli kutathatja ki vallatással.

Ebben sok igazság volt.

- Rendben van - mondtam. - Én hiszek neked.

- Én is - bólintott Senki Alfonz.

- Tehát nem vagyok itten fogoly? - kérdezte a Szultán.

- Nem vagy.

- Akkor - fordult Alfonzhoz - minek rúgtál fejbe az imént?

És hosszú karja kilendült, és úgy csapott bele barátom arcába, hogy minden valamirevaló ember félholtan bukott volna le. De Senki máris felelt egy horogütéssel.

Borzalmas verekedés kezdődött. Szerintem Senki Alfonz könnyen győzött volna, mert ez az ember, azt hiszem, a legkülönb volt mindazok között, akikkel világ körüli utam során találkoztam, de a Törököt nem akarta végleg „kikészíteni”. Felborultak. Egymás után puffant négy kemény ököl sűrű csapkodása.

Nem zavartam őket. Ez magánügy.

Urak dolga.

Néhai barátomat néztem. A ládában. Lehunyt szemmel... Szegény Hopkins... Milyen békés, csendes az arca...

Mi ez?!

Világosan láttam, hogy egy vonása megrándul. Az orra mellett.

Uramatyám! Hiszen... meg sem néztük, hogy él-e?

- Megállj! - ordítottam a két verekedőre, és serényen félrerugdaltam Senkit, aki két fülénél fogva verte Török fejét a padlóhoz.

- Gyerekek! Úgy látom, hogy Tuskó arca megrándult. Nézzük meg... hiszen lehet, hogy él...

- Te nem nézted meg a szívét? - kérdezte Senki Alfonz a Törököt.

- Én azt hittem... - lihegte.

Odarohantunk Hopkinshoz, kitettük a padlóra. Alfonz a szívét hallgatta. Izgatottan álltunk.

- Na?...

- Nem hallok semmit... - De azért nem vette el a fülét. Nagy sokára mondta. - Lehet... Néha úgy hiszem, egy halk dobbanás... És nem hideg... egészen...

Lapos fémüveget vett elő a zsebéből, és néhány csepp rumot töltött a mozdulatlan Hopkins fogai közé. Én a mellkasát dörzsöltem.

Ha él, azt csak annak köszönheti, hogy a sebe nagyon súlyos. Igen, kérem. Ez így van. Egy szingapúri rendőrkapitány mesélte, hogy mély ájulásban nem vérzik el az ember, mert nagyon lassan kering a vér, megalvad a seb körül, és elzárja a nyílást.

Néhány perc múlva, hosszú időközönként, egy-egy halk dobbanást észlelhattünk...

- Orvos kell - mondta a Török. - Éspedig jó orvos.

Odafektettük néhány üres zsákra Hopkinst.

Aztán elrohantunk orvosért...

A két állandó jellegű tettestárs türelemmel őrködött az uszály mellett.

- Elmehettek - mondta Alfonz. - Most már hárman megcsináljuk, ami kell.

Oran kikötőjében saját orvosunk volt. Kvasztics Fedor, aki valamikor a „Kronstadt” orosz cirkálón szolgált. A forradalom után Oranba került, nyomorgott, végül is az ital és a kártya elindítottak a lejtőn. Valamiféle bűncselekmény miatt egy évre be is zárták.

Büntetésének kitöltése után dr. Kvasztics mint orvos és morfinista a kikötőben helyezkedett el. Itt nem bürokraták élnek. A diploma mellékes, fő a tudás. És Kvasztics igen sokat tudott! Elsősorban hallgatni. Jól tudjuk, hogy feltétele a gyógyításnak az orvosi titoktartás. Aki ma kivesz egy revolvergolyót valakiből, az ne hozza összefüggésbe a kezelést a másnap megjelenő hírlapok rendőri jelentéseivel, és ha megállapította a beállott halált, ne törődjön vele, hogy a páciens hol helyezik örök nyugalomra.

Ezt nevezik orvosi titoktartásnak.

Kvasztics sokat olvasott, sokat ivott, és mellékfoglalkozására nézve bárzongorista volt a *Négyszarvú Macska* nevű mulatóban. Ugyanis igen szépen zongorázott.

Az alkoholtól puffedt, óriási, kövér ember nagy, szeplős, fehér keze csodálatos érzéssel futott ide-oda a billentyűkön.

Siettünk. A *Négyszarvú Macska* egy közeli sikátorban volt.

- Hol van a Török Szultán? - kérdezte hirtelen a barátom.

A Török eltűnt mellőlünk!

Ejha!...

- Most már biztos, hogy vaj van a fején! - kiáltotta Senki.

- Az még nem baj. Egyikünk sem mehet nyáron kalap nélkül az utcára. De ma már másodszor történik meg, hogy becsap bennünket...

- Gazember! Ezért megfojtom!

- Most elsősorban siessünk Kvaszticsért.

A tanár éppen zongorázott. A szemei nedvesen csillogtak mély pilláinak hasadéka közt.

Amikor meglátott bennünket sietve jönni, lecsukta a zongorát, vette a kalapját, és odaszólt a vendégekhez:

- Nagybeteghez hívnak... Bocsánat.

És jött. Ilyen ember volt.

- Kés? - kérdezte Kvasztics.

- Nem.

- Golyó?

- Tarkóban.

- Vége.

Szinte futva igyekeztünk az elhagyott úton.

- Hol a táskája? - kérdeztem.

- Orlovnál.

- Érte megyünk.

- Kétszáz frank.

- Elhozzuk.

Orlov gúnynév volt, és az orgazda szó elferdítéséből származott. Ez az ember zálogkölcönt is folyósított. És Kvasztics táskája mindenestől nála volt.

Felzörgettük Orlovot. A hajlott hátú, ősz szakállú uzsorás egyedül lakott egy kis földszintes házban.

- Kvasztics tanár táskája kell.

- Kétszáz frank.

- Nincs.

- Sajnálom.

- Szegény.

Egy revolvert vett elő, és ránc fogta.

- Kutya vagy Orlov! - mondtam.

- Mit csináljak. Az orvos táskáját azért fogadom el zálognak mert mindig akad egy haldokló, akiért kiváltják. Ez az üzlet. Ha egyszer ingyen kiadom, akkor vége a kölcsönadott kétszáz franknak.

- Honnan vegyünk?

- Tizenkettő. Félóra alatt betörhettek valahová.

- Addig Hopkins meghal.

- Mit csináljak? Ne gyere közelebb, mert lövök!

- Gyere! - mondta Senki. - Maga várjon itt Kvasztics. Azonnal jövünk.

Elindultunk ketten az éjszakában. Az egyik dokkból hosszú móló nyúlt ki a tengerre. Éppen egy hajó siklott melléje. Kecses kis úri jacht.

- Mi?

- Megpróbálhatjuk...

Elindultunk a mólón végig. A jacht utasai kiszálltak.

- Vigyázz!

Néhány ponyvával fedett bála mögé mentünk. Hatalmas, ősz ember magas rangú tiszti egyenruhában jött egy fiatalabb férfival. Két matróz követte őket.

- A százados beszélni fog - mondta hűvös orrhangon a magas ősz.

- És ha nem jön? - kérdezte a tiszt. - Már jelentkezhetett volna.

Elhalkultak a hangok és a lépések... Villámgyorsan surrantunk a jacht felé.

Gyorsan elértük a jachtot. Csak akad kétszáz rongyos frank egy ilyen úri járművön? Alig pislákol egy-két lámpa odafenn...

- Te a másik oldalról... - súgta Alfonz, és lebújva elkapta a vitorlásjacht peremét... Én a tathoz osontam. Van egy rövid, ólmos botom, bőrrel bevonva, ezt mindig magammal hordom... Amikor felhúzódkodtam a fedélzetre, elővettem...

A tat sötét volt. Óvatosan megkerültem egy kabint és kinéztem. Egy fegyveres őrt láttam. Matróz, szuronyos puskával. A másik kabinnál állt. Onnan kellett Senki Alfonznak jönni. Egy másik matróz most jött fel a jacht belsejéből, összetekert vásznat hozott és dúdolt.

A fegyveres őr nyugtalanul megmozdult, mintha zajt hallana.

Mint valami roppant macska, Senki Alfonz karcsú alakja jelent meg mellette, és máris sújtott.

Pontosan állcsúcson találta az őrt. Csak egy halk reccsenés hallatszott, és dőlt. Alfonz elkapta, hogy ne okozzon zajt a zuhanás...

A másíknak arra sem volt jóformán ideje, hogy felfogja, ami történt, amikor már koppant fején a vasbot. Egy halk kiáltással leroskadt a korlát mellett.

Senki már levette a knockoutolt őr válláról a fegyvert.

- Kötözd meg őket... Addig megnézem, van-e még valaki lenn...

Szuronyt szegezve leosont...

A vászontekercs kötelével gyorsan megkötöztem a két tengerészt, és beléptem a sötét kabinba.

Hirtelen gyúló villanyfény vakított el egy másodpercre.

- Fel a kezekkel!

Fénylően szőke, szép, fiatal nő állt előttem, és pisztolyt fogott rám.

4.

Észrevehették az eddigiekből is, hogy kissé konzervatív felfogású ember vagyok, hagyományok és erkölcsi formaságok feltétlen tisztelője. Mint ilyen, a hölgyekkel szemben sem feledkeztem meg soha a régimódi gentlemanek szokásairól. Engedve tehát a határozott, de nem sértő kívánságnak, feltartottam a kezemet, és mélyen meghajoltam:

- Nevem John Fowler, de tisztelőim Csülöknek hívnak.

- Mit keres itt?

- Egy jólelkű hölgy támogatását szeretném kérni.

- És közben leütötte az őroket!

- Éreztem, hogy érvekkkel nem sokra mennék velük. Manapság ritka a megértő embertárs.

Így én.

A nő bizonytalan tekintettel nézett végig rajtam. Jól láttam, hogy szavaim mély hatással voltak rá. Mert szépen beszélek. Hiszen említettem e kis művem kezdetén, hogy kántornak készültem valaha... Azután... nos, ha szerénytelenül is hangzik, higgyék el, hogy jó kiállítású fiú voltam. Régi személyleírásokban igen hozzáértő egyének megállapították rólam, hogy a jó megjelenés feltűnő ismertetőjelem.

Hogy végképp eloszlassam nyugtalanságát, egy könnyed mosollyal, biztató, meleg hangon még hozzátettem:

- Biztonságban érezheti magát, szép hölgy, sőt ha szüksége lenne rá, én megvédeném bárki ellen.

Így én.

- Hiába tetteteti hülyének magát! Ha lejjebb ereszti a kezét, keresztüllövöm!

Így ő.

Hol vannak a költői lelkű, régi hölgyek, akik a lovagiasság feltétlen tisztelői voltak, hervadt virágot préseltek imakönyveikbe, és beleszerettek a hozzám hasonló rejtélyes idegenekbe?

- Feleljen! Egyedül jött?

- Egyedül.

A hazugság csúf dolog, de egy hölgy, aki megtagadja a költészetet, az nem várhat mást.

- Lépjen oldalt... Kerüljön át az én helyemre, két lépés távolságot tartva. Egy mozdulat és...

- Keresztüllő. Ezt jól megjegyeztem. Én viszont azért jöttem ide, mert egy barátom haldokolva fekszik, súlyos sebesülten, és kétszáz frank kellene, hogy orvost vigyünk... Ugyanis egy uszályon fekszik...

A nő felsikolt, valami koppant.

Senki Alfonz lepte meg hátulról, csak a csuklóját kapta el, de a pisztoly máris kihullott.

- Egy szót se, mert... - sziszegte a barátom, és megfogta a nő nyakát.

Nyomban félrelöktem.

- Ilyen eljárást hölgyekkel szemben nem tűrök! Szeretném ha ezt megjegyeznéd!

Egy másodpercre összehúzódott fényes ragadozószeme. Ez az ember nem félt senkitől. Még tőlem sem. A nő mellettünk állt lihegve, és nem mert mozdulni.

- No jó! - mondta Senki és nevetett. - Tiszteljük barátaink agybaját. - A nő elé lépett, és meghajolt. - Engedje meg, hogy bemutatkozzam.

Senki Alfonz vagyok, és kiváló tisztelettel kérem, hogy ne kiáltson, mert megölöm.

A nő révedezve nézett egyikünkről a másikra.

- Úgy látom - folytatta Senki -, hogy ön hülyének néz bennünket, ami bizonyos fokig helyes emberismeretre vall.

Mosolyogva leült a nő elé egy karosszékre, és cigarettára gyújtott.

Említettem már, hogy abban az időben megnyerőbb külsejű embert nem ismertem, mint amilyen én voltam. De azt hiszem, hogy ez a Senki Alfonz még rajtam is túltett. Fejét spanyol módra, tarka kendővel kötötte be, és színes selyeminget hordott. Állandóan mosolygott, és ilyenkor ragyogó fehér fogsora szélesen villant elő. Minden mozdulata rugalmas és halk volt, megéreződött rajtuk az arányos izmok játéka.

- Hát kérem... A barátom már említette - kezdte finoman, szinte csevegve. - Kétszáz frankra lenne szükségünk... Ennyi az egész.

- És azután elengednek?

Hogy *mi* elengedjük-e *őt*!

- Természetesen - feleltem. - Ha ezt a tiszteletteljes kérésünket teljesíti, hódolattal távoznak...

- Különös... alakok maguk... - mondta - fellopóznak egy hajóra, leütik a matrózokat...

- És a szakácsot - vetette közbe Senki. - Bolondos fiú, hátulról ugrott rám... Azt hiszem, életben marad...

- Megölte?!

- Keresztülvágta a fejemen, ahogy rám vetette magát, és nagyot esett. De életben marad...

- Betörnek, rabolni akarnak... és...

- Mégis urak vagyunk - segítettem ki, mert valóban ez volt a helyzet.

- Kérem... - Felvette az asztalról a retiküljét. - Adok önöknek négyszáz frankot... szeretném ha a többi nekem hagynák...

- De kérem! Biztosíthatom, hogy kétszáz frankkal beérjük. Ez elég ahhoz, hogy beteg barátunkról gondoskodjunk.

- És... Most megyek...

- Engedje meg, hogy a sötét kikötőrészen végigkísérjük. Sokféle gyanús söpredék jár erre éjszaka.

Ez így is van...

- Nem bánom... Kísérjenek, de csak messziről... És köszönöm... hogy ilyen lovagiasan...

- Szót sem érdemel...

Húsz lépésről kísértük a nőt.

Az egyik sarkon hirtelen befordult, és mire a nyomába értünk, már nem látszott. Elfutott, vagy csak egy kapu alá húzódott?... Mindegy. Legfőbb ideje volt, hogy elhozzuk a tanárt és a műszereit Orlovtól.

- Csodaszép nő - mondtam önkéntelenül.

- És nagy szívességet tettünk neki.

- Amennyiben?

- Amennyiben eltávolítottuk az ajtaja elől az őrt. Ez a nő fogoly volt.

Csakugyan! Nem vagyok éppen ostoba ember, de most Senki leleményesebb volt, mint én.

Hajnalodott, amikor elértük Orlov kunyhóját. Kvasztics tanár úr mélyen aludt egy ócska kanapén.

Orlov revolverrel a kezében ült a táska előtt.

- Csak százötven frankot szereztünk - mondta Alfonz. - Baj?

- Dehogy baj. A hiányzó ötvenet már játszva előteremtitek.

- Gebedj meg!

Odavágta a pénzt. Megkaptuk a táskát. Az orvost leöntöttük hideg vízzel, kissé rugdostuk, amíg magához tért, azután siettünk.

- Hová akarják fektetni? - kérdezte Kvasztics.

- Mi?

- Feküdnie kell valahol. Ciszternában nem heverhet ki fejlövést.

- Maga hol lakik?

- Mindennap négytől hatig a zongorán. Ott elférne, de este nem fekkhet rajta. Kórház kell neki.

- Majd szerzünk arra is pénzt. Először nézzük meg, hogy él-e még.

- Tarkólövés igen rossz. Sok fontos ideggóc van a nyaki fonat tájékán. Könnyen megsérülhet a nyúltagy: Medula oblongata, vagy a forgó: Epistropheus. Akkor beadta a kulcsot. Exitus lethalis.

Az uszályhoz értünk. Kihalt és csendes volt minden. A fedélzeten ott feküdt az abrosz. Le a fenékbe. Elöl megy Alfonz. A lépcső alján megvillantja a lámpát.

Halkan felkiált.

Mögéje érünk. Hideg zsibbadás fut a sarkamig.

Ott áll a nyitott láda, a zsákok, egy üres kanna.

És a sebesült nincs sehol. Tuskó Hopkins eltűnt!

5.

- Mi?

- Az ördög játszik velünk ma éjjel - mondja Alfonz.

- Mi történt? - kérdezi Kvasztics kíváncsian.

- Eltűnt az ápoló.

- A saját lábán nem mehetett el, mert az ilyen sérülés az egyensúlyérzék zavarával jár. Egy kozák kapitány, akit fejlövésrel kezeltem két évig, csak körbe tudott járni. Ezért nyugdíjazták.

Leült a lépcsőre, és minden átmenet nélkül elaludt.

- A Török... - mormogta Alfonz.

- Mit gondolsz?

- Mégis ő lőtte le Hopkinst. Félt, hogy meggyógyul, és akkor minden kiderül, tehát visszaosont, és a vízbe dobta.

- Ez valószínűen hangzik. De tudj' isten... A Török Szultán rendes fiú...

- Hülye vagy! A magunkfajta emberben sem lehet végletekig bízni. Miért szökött el másodszer is? Mi?

Erre nehéz volt olyan feleletet adni, hogy a Törököt mentse.

- Ide hallgass, Csülök, nem érdekel többé semmiféle magyarázat. A Török Szultán halott ember. Mától fogva kimondtam rá.

- Ha én találkozom vele akkor is igen alapos bizonyíték lehet csak az, amitől élve marad.

Megszorítottuk egymás kezét. Tuskó Hopkins békével pihenhetett a tenger iszapjában. A halála nem marad bosszúlatlan.

Harmadik fejezet

Munka után édes a menekülés

1.

Beköltöztem Tuskó Hopkins megüresedett helyére, a ciszternalakásba. Ínséges idők következtek. Állást nem kaptam, pedig matróz vagyok elsősorban, és legszívesebben tisztességesen dolgozom valamelyik csempészbárkán.

De hiába! Örök ellenségem, a bürokrácia megfosztott a munkalehetőségtől. Oran kikötőjében csupa ostoba külsőségekkel bíbelődő hajó tűnt fel ez idő tájt. Az ilyen járművek undok formaságok rabjai. Mindenféle írásokat követelnek a matróztól. Az nem elég, hogy az ember egymaga nyolc perc alatt felszereli az ágvitorlát, a fővitorlával együtt, hiába vezetem el csukott szemmel a hajót Orantól Tokióig (mert képes vagyok erre!), őket az érdekli, hogy milyen írásaim vannak, és hogy szerepelek-e egy ócska nagy kötetben, a „hajóskönyvben”.

Természetes, hogy szerepelek a hajóskönyvben, de áthúzták a nevemet. És miért? Mert leégett a San Franciscó-i révkapitányság.

Ugye, önök is nevetnek. Matróz vagyok, és nem tűzoltó. Ítélték volna el a tűzoltóságot, amiért késlekedett, vagy a segédhivatalnokot, aki elszaladt, de mit akarnak tőlem aki mindössze azt magyaráztam a rabiátus, kötekedő révkapitánynak, hogy a bennszülött hajósinasnak nincs beriberije, csak feldagadt a lába, mert szögbe lépett. Ezért nem vagyok köteles sárga zászlót kitűzni és karanténba állni. Önök is beláthatják.

De ez a goromba fráter azt ordította, hogy rendőrt hív és lecsukat. Higgadtan kértem, hogy ne üvöltsön, mint egy barom. Erre erőszakos lett, és követelte, hogy ott a hivatalában várjam meg a kirendeltséget, majd ő megtanít. Azt mondtam kitérően hogy fogja be a száját, mert nagyon megjárja, azután távozni akartam. Megfogta a karomat. Még mindig egy jámbor ember béketűrésével igyekeztem elhessegetni. Nekihessegettem az üvegajtónak. De a petróleumlámpát csak akkor

vágtam hozzá, amikor revolvért rántott. Emberi érzésem úgy diktálta, hogy az égő révkapitányt az esőmérő medencébe dobjam.

Ezzel az életét mentettem meg. Azt hiszik, köszönet jár az ilyesmiért? Tévednek. Feljelentett, töröltek a hajóskönyvből, és köröztek.

Aki manapság hálát vár, az keserűen csalódik.

Oranba egyetlen hajó sem érkezett, amely a képességet a formaságok fölé helyezi. Pedig akad ilyen jármű. Hét közben alig jutottunk valamihez. Kvasztics doktornak rakodtunk vagy két alkalommal. Az orvostudor ugyanis az ország gyógyszerbehozatalával is foglalkozik.

A halászkikötőnél érkezett néhány láda kokain és ilyesmi. Igen ínséges idők voltak ezek. Senki Alfonz (két állandó jellegű tettestársával) már autóalkatrészekkel is kereskedett. A karosszériát és az alvázat elásták.

Sokféle tervünk volt, de a derült éjszakák megakadályozták a cselekvésben. A sors szerencsétlen akarata volt, hogy éppen egy kedves rokonom névnapján látogasson el némi köd, a nyílt tengeren tomboló vihar üzeneteképpen.

Az egyik állandó jellegű tettestárs azt ajánlotta, hogy nézzünk valami után.

Én hivatkoztam a névnapra.

Neveletlen jelzőket mondtak.

Végül elhatározták, hogy felhasználják a barátságtalan éjszakát. Nem vonhattam ki magam. Végre is kenyeres, illetve kenyértelen pajtások voltunk, és a barátság se kutya.

Az éj homályát kihasználva elcsentünk egy uszály borotvaszappant. Az őrt előbb óvatosan elhelyeztük néhány gyapjúzsák alá.

A hajót már napok óta figyeltük. Uszályával víz alatti tuskóra futott. Egy őr felügyeletével otthagyták, a kikötőtől néhány kilométerre. Előzőleg megalkudtunk Orlovval, azután felkerestük hárman az uszályt.

Később Senki Alfonz hozott a szudáni dzsidások laktanyája közeléből egy teherautót két alélt mechanikussal, és megkezdtük az átrakodást.

Simán ment minden, de ahogy elindultunk a megrakott autóval, nem várt gátló körülménnyel találtuk szembe magunkat.

Egy század szudáni dzsidás közeledett futólépésben.

Mit álljunk oda velük? Barbár négerék... Okosabb enged. Nem igaz?

Senki Alfonz merész ívben kanyarodott az autóval, és hátraordított:

- Ledobálni a rakományt! Gyorsan!

És nekiiramodott az útnak. Gyorsan dobáltuk a nehéz ládákat, és ledobtuk a két alélt mechanikust is. Az egyik állandó jellegű tettestársat találat érte, és utánabukott egy kidobott láda szappannak. Az autó egyre gyorsabban vágatott el a pálmák mentén.

- Baj lesz - mondta az életben maradt tettestárs.

Távolról fényszóró tűnt fel. Ez a riadókészültség!

- Kedvese névnapján az ember ne dolgozzon - jegyeztem meg tanulságképpen. - Ez az oka a bajnak.

- És az is, hogy annyi katona siet utánunk - tette hozzá Senki Alfonz.

Jobbra kanyarodtunk a közeledő fénypont elől.

- Ott a város szélén lassítok, leugrani, és hárman háromfelé.

Sikoltva tapadt a fék. Ugrottam.

De a legközelebbi kereszteződésnél...!

Szerencsétlen eset... Egy oldalkocsis rendőrmotoros van a nyomomban... A járda mellett lezárt kis fabódé áll, nekiugrottam, a bódé eldőlt, és keresztbe fekszik a síkátorban.

Lövés... Golyó fütyül...!

Köves mezőségen, a városon kívül rohanok bukdácsolva. Balra, nem messze tőlem ugyancsak lövések. Ezek nem engem üldöznek. Egy hatalmas macskaszerű árny rohan, szinte úszva a levegőben, amint elrúgja magát a földtől... Néha elvágódik, azután továbbfut.

Senki Alfonz.

Híres futó vagyok, de az a szélesebb iram, ahogy mint valami rugó, felpattan a földről és nekiszökell, ez nem is emberi ügyesség, ez engem is túlszárnyal.

Futunk az életért!

Mert errefelé szívesebben lövik le az üldözött csavargót, minthogy elfogják és bíbelődjenek vele.

Szerintük az ilyen ember nem ér meg egyetlen aktát sem.

Szerencsére sikerül a közeli sivatag homokhalmait elérni. Jó terep menekülőnek. Sok-sok kiemelkedés. Kerülgetem őket jobbra-balra, és mindig csendesebb lesz mögöttem, ahogy távolodik az üldözők lármája.

De ezt soká nem lehet. Hajnalban a sivatagban könnyen elfognak.

És ekkor, a kibújó holdfényénél, egy kis emelkedésen elém tűnik a Fort St. Thérèse.

A légió!

Hajrá! Nekirugaszkodom. Ezt még úgysem próbáltam. Nem lehet rosszabb, mint a *tájfún* vagy a vesztegzárállomás, nem is szólva az undok kínai fegyintézetekről...

A poszt szó nélkül utat nyit. Öt perc múlva egy bagószagú irodában vagyok. Nagy bajuszú őrmester ingujjban beretválkozik.

- Mit akar?

Lihegek.

- Fújja ki magát, maga disznó. Azután vegyen egy belépési nyilatkozatot az asztról, és töltsse ki pontosan.

- Csak lihegj nyugodtan, majd én kitöltöm.

Senki Alfonz ül a szoba sarkába és ír.

2.

A rendőrség természetesen megkeresi a légiót a rablók ügyében.

Kihallgatás.

Két újonc, akik a kritikus éjjelen, a gyanús órában jelentkeztek, vigyázzban állnak a kapitány előtt.

- Maguk rosszkor vétették fel magukat - mondja a kapitány.

Hallgatunk.

- Aznap éjjel egy rablás történt.

Álmélkodunk.

- Honnan jöttek a Fort St. Thérčse-be jelentkezni?

- Én? Egy csapszékéből.

- És maga?

- A sivatagban akartam hálni, közben meggondoltam magam.

- Ismerik egymást?

- Sohasem láttam civilben ezt a bajtársamat.

- Maga is ezt állítja?

- Igen.

- Mit tud a rablásról? - fordult a tiszttel Senki Alfonzhoz.

- Rablás olyan módja a vagyonszerzésnek, amellyel egy vagy több ember megkísérli, hogy mások jogos tulajdonát erőszakkal megszerezze és bitorolja!

A kapitány elfojt egy mosolyt.

- Mit tud erről az uszályról? Több láda borotvaszappant raboltak el.

- Nem is hallottam róla.

- És maga?

- Én nem borotválkozom egyedül. Semmi szükségem borotvaszappanra - feleltem okosan.

- Szóval nem tudnak az esetről semmit, az éjszakát egymástól távol töltötték, és nem együtt, hanem egymás után jelentkeztek?

- Oui, mon commandant.

- Írják alá a jegyzőkönyvet.

Megtörténik.

- Remélem, hogy jó katonák lesznek. Elmehetnek.

Megtörténik.

Ezzel az ügy lezárult. A légió kapui könnyen nyílnak, de erősen záródnak.

3.

- 27-es, 9-es, 45-ös és 8-as.

Kilépünk. Az őrmester elé. Alfonz a 9-es, én a 45-ös.

- Őrségre jelentkeznek a kormányzósági palotában. A legkisebb disznóság három hét *cellule*. Rompez! - és otthagyt bennünket.

- Mi ez az őrség? - kérdezem a 8-ast, egy régi legényt.

- Szörnyű. Mereven állni a lépcsőn, tenyérbe támasztott fegyverrel, három órán át. Moccanni, beszélni tilos. Két szakasz háromóránként váltja egymást.

Hat hete szolgáltunk már, tehát nem számítottunk újoncnak. De díszőrségen még nem álltunk. Úgy látszott, hogy ez nem tartozik a különlegesen népszerű szórakozások közé.

Senki Alfonz elhatározta, hogy beteget jelent, de erről lebeszéltek a tapasztaltabbak, azzal az indokolással, hogy minden magánzárka nedves és bűdös.

Tudhatják mindabból, amit eddig írtam, hogy jámbor és igénytelen vagyok. De a légió még az én bölcsességgel áthatott lelkivilágom számára is súlyos megpróbáltatást jelentett.

Potrien *chef*, az őrmester különleges gonddal vigyázott arra, hogy egyetlen kellemes percet se töltsünk a légióban.

Engem különösen kipécézett. Pedig tisztára véletlen volt, ami történt, mert a bosszúállást megvetem. Ott kezdődött, hogy a mezőn gyakorlatoztunk, az erőd fala mellett. A díszlépést oktatta, ami rendkívül fontos nála. Amikor felsorakoztunk, néhány nyájas szóval vezette be az együttműködést.

- Maguk csirkefogók - kezdte tárgyilagosan. - Most a díszlépést fogjuk gyakorolni. Jegyezzék meg, hogy a légiós díszlépés a legfontosabb ügy a világon. Úgy csapják oda a talpukat, hogy rezegjen az erőd fala. Gazemberek.

Ez volt az első útbaigazítás, amelyet alapul kellett vennünk. Majd rátért a gyakorlatra, és vezényelt.

- Gáááv...u!

Ez a vészes üvöltés amely a „*gardez vous*” vezényszót sűrítette, és egy szíven talált ember halálordítására emlékeztetett, már többször okozott pánikszerű érzéki csalódást az orani állatkert őrei között, akik azt hitték, elszabadult a bengáli tigris, és a városban garázdálkodik.

Egy zörrenéssel úgy állt a sor, mint a cövek.

Egy álmából felriadt, gyanakvó leopárd rövid horkanása következett:

-Á...os!...

Az „*r gauche*” nevű fordulat életveszélyes fenyegetéssé átalakított vezényszava volt.

Balra fordultunk.

- E... rt... van... Mösssh!

Ezt az őrmester így írná le:

„*En route... En avant marche!*”

Meneteltünk.

- E graaap... rd!

Díszlépés. Írva: „*En grande parade.*”

Megy mellettünk és néz. Vörös arca, amelyen hosszú, keskeny, ecsetszerű két bajusz és harmadik ecsetnek egy kecskeszakáll is van, leírhatatlan, megvető gúnnyal néz bennünket.

- Ez mi?... Most bemutatják a Lourdes-ból mankó nélkül hazavánszorgó, sánta zarándokok menetét?... - és kedvesen nevetve bólogat, atyaián vidám lesz: széles vállán rezegnek a vállrózsák. Hátról összefont kezeiben egy botot ráz taktusra, és olykor a térdeit kétféle háromszor megroggyantja a lépés ütemére, mintha lovaglást utánozna. Kivörösödött arca ezer ráncba húzódik, és szivarbarna fogai kilátszanak a jóízű nevetéstől, és az ecsetek hegye kissé felmered.

Mi pedig megyünk. Jobbra fordult fejünk mereven ül a nyakon, a forróságban úszó porfelhő ingerli a szemet, az orrot, de a nyak mozdulatlan, a magasra emelt, deszkaegyenes láb nyújtott talppal zuhan a földre és csattan...

- Szavamra - jegyzi meg részvétellel -, magukat becsapták. Valaki azt mondta, hogy a légiós szolgálat hízókéra...

...Nyak merev, láb merev, talp sajog, és minden lecsapásnál új porfelhő szakad ki a földből... Egy... kettő... egy... kettő...

- Ez maguknak díszlépés? Ha meglátja az ezredes úr, azt mondja majd nekem: „Mon chef Potrien... hová settenkedik ilyen nesztelenül ez a század?”

Az őrmesternél sűrűn szerepel az előrelátható párbeszéd az ezredessel. A jóhiszemű ezredes ezekben a képzelt beszélgetésekben általában félreérti a század gyakorlatozását. Olykor az egész peloton mibenléte homályos kissé előtte.

„Mondja, kedves Potrien - kérdezi majd álmélkodva -, kik ezek az éltes mosónők katonaruhában?...”

Ilyenkor jótevőnk, Potrien őrmester, előre látja, hogy védelmünkre kel majd.

„Ezek újoncok, mon commandant, de véletlenül kerültek ide, mert a házi orvosuk bebeszélte, hogy a Fort St. Thérčse-ben van a hülyék intézete...”

Az ezredes ilyenkor (ahogy Potrien előre látja) sokáig gondolkozik, elnézi a ténfergő pelotont és azt proponálja, hogy bocsássák a szerencsétleneket a város rendelkezésére lóápolás vagy vakvezetés céljaira.

De Potrienben van szív. Ígéri nekünk, hogy nem egyezik majd bele ebbe a csúfságba.

„Ezt a szégyent ne hozzuk rájuk, mon commandant. Még egy ideig vesződöm velük, azután ne szenvedjenek tovább: halomra lövetem őket.”

Az ezredest meghatja a katonáit védő őrmester atyai hangja, és azt mondja majd engedékenyen:

„Hát ahogy gondolja, Potrien, csak ne sok golyót pazaroljanak rájuk. Kár az ólomért.”

Ezt az őrmester belátja és elfogadja a szükségmegoldást: kiköti valamennyit a napra, és otthagyja, amíg meghalnak a lustaságtól. Ez olcsó és tanulságos lesz.

Mialatt erről beszél, dübörögve menetelünk.

Közben: merev a nyak, merev a láb, éget a nap, szúr a por, és az őrmester elfelejti monológja közben, hogy percek óta díszlépésben vonulunk.

De eszébe jut egy újabb dialóg, ez már közötte és a francia köztársaság elnöke között fog lefolyni, amikor a gyarmat jubileumi ünnepségén harci játékok közben Mendoza a vörös spanyol a célpont helyett egyetlen lövéssel leteríti a kikötőben sétálgató tűzoltóparancsnok pincsikutyájának a rendszámát.

„Mondja, Potrien - kérdezi a köztársaság elnöke. - Elért már találatot ez a század?”

„Potrien büszkén áll majd elő: Oui, mon excellence! Ez a vörös újonc tíz lövés közül kétszer eltalálta, nem teljes öt lépés távolságból, az új vámház nyolcemeletes épületét.”

„Bravó! - mondja majd az elnök. - Igazán nem hinné róla az ember...”

És nem is igaz, mert Mendoza öt lépésről egyszer sem találná el a vámházat, de Potrien ezt nem vallhatja be az elnöknek, mert akkor feloszlathatják nyomban a légiót.

És mosolyog, nevet, hátratulja tarkójára a sapkáját és...

És minden átmenet nélkül súlyos idegrohamot kap. Vészes sikoltás után vérbe borult arccal harsogó panaszkiáltásokban tör ki, szörnyű fenyegetéseket, átkokat szór, sértéseket kiált, öklét rázza, pálcáját a földre dobja és tiporja, végül kimaradó lélegzettel int:

- Elég! Elég! Bitangok... abba hagyni ezt... Balett-tánc, csavargás, csoszogás... Na, várjatok... várjatok... gazok!...

Kifulladt. Mi is. Az őrmester és a század lihegve áll.

Most megjelenik az erőd falán egy legény, és lovaglólülésben elhelyezkedik, azután lenyúl az erődudvarba, és átemel a falra néhány gőzölgő csajkát.

- Megállj! - süvölti Potrien. - Csak rakja oda a fal tetejére a levest. Még nincs ebéd! Előételnek díszlépést!

És kezdődik... Nyak feszül, láb merev...

Most egész más ember Potrien. Lecsapni készülő keselyű, prédája felé osonó hiúz... feje térdmagasságban kémleli a lábakat.

- Hááá... - iszonyút kiált, és rámutat egy katonára. - Kém! Hazaáruló, kém! Lelepleztem!... Álruhában vagy! Ez egy vén arab nő! Egész biztos! Mert férfi nem lép ilyen szörnyen!... Csapd oda, gazember! Csapd oda, mert leváglok... Egy-kettő! Egy... kettő!...

Meghajolt felsőtesttel körülfut, a másik oldalról kémleli a térdeket. Vigyázni kell, nehogy a falhoz nyomjuk.

Valaki elájul. Félreviszik.

Az őrmester csóválja a fejét.

- Sacrebleu... Ez is katona... Gyerünk, díszlépés!... Előre...

És lehajol, és fut.

A fal és a menetoszlop között a lábakat nézi.

No, most én következem.

- Hé! Maga szerencsétlen, lenyargalt, reumás teve! Kiállni a sorból! Na megállj! Megállj, te lusta csaló, te gumitalpú hülye! - mondta nekem.

Azután szelíd, de metszően gúnyos lett hangja.

- Mondja közlegény, tudja maga, mit mond majd nekem az altábornagy, ha magát meglátja díszlépésben vonulni?

- Tudom.

Kissé meghökkent. Azután egy vidámságra idomított hiéna mosolyával fordul felém.

- Úgy?... Nos, mit fog mondani őexcellenciája magára? Mondja csak bátran, tessék... Hallgatom.

Tiszteletteljesen feleltem.

- Alázatosan jelentem mon sergent, őexcellenciája így fog szólni: „Nem értem magát, Potrien, hogy mit keres itt ez a kis úrileányka.”

Az ordításra, amely felhangzott, még évek múlva is valamennyien emlékeztünk.

- Canaille!

Nyugodtan álltam. Jámbor ember vagyok, de nem gyáva. A hang váratlanul barátságos enyegéssé mélyült.

- Hm... úgy... no jó! Szóval maga ilyen vicces fiú. Mi?... Rendben van... Észrevettem. Ezentúl majd többet foglalkozom magával: elsősorban díszlépés! Szíjat!

Ütni akar? - gondoltam. - Ez esetben rövid ideig tart a szolgálat, mert a haditörvényszék elé kerülök.

De nem. A szíjat a lábamra fűzte, a végét fogta és masíroztunk... Kétrét hajolt, és amikor lecsaptam a lábam, két kézzel megrántotta a szíjat, hogy a talpam szörnyű erővel ütődött a földhöz. Úgy éreztem, eltörik a lábam...

Ördög volt azzal a szuronnyal... A hegye beleakadt a fal tetejére helyezett csajkák valamelyikébe, és a meleg leves mindenestől a kétrét hajolt őrmester széles hátára esett.

Az ütés csak fájdalmas volt, de a levestől olyan lett, mint egy kiöntött ürge.

- Szakaszvezető!

Falfehéren állt a század. Azzal tisztában voltak, hogy a történetek után meg kell halnom.

A szakaszvezető előlépett.

- Ezt a rablógyilkos gazembert kihallgatásra, öt nap *salle de police*-ra ajánlom.

Köszönöm. Ha ő öt napot ajánl, ahhoz a kapitány hozzátesz tízet, az őrnagy nyolcat, és mire visszajön a napló az altiszthez, olyan harminc nap van benne, mint a pinty.

- Mars! Takarodjatok ebédelni... Ramz!...

Ez *rompez*-t jelentett.

Bizony, barátaim. Mit tudjátok azt ti, hogy milyen szörnyű Afrikában, a világ legkisebb zsoldjáért, a világ legnehezebb szolgálatát megszokni.

Juvel, egy tarasconi fogtechnikus, aki később közokirat-hamisító lett, hogy szájműtétet végezhesen, kultúrembernek számított, és azt mondta, hogy egy konzulátusi tisztviselőtől, fogplombálása alkalmából megtudta, hogy a kínai katonánál csak a legionáriusnak kisebb a zsoldja. De ha vesszük, hogy a kínai hadseregek igen

kiterjedt magántevékenységet is folytathatnak harc közben, míg a legionárius egy leigázott arab törzs valamelyik eltűnt kecskéjéért haditörvényszék elé kerül, akkor be kell látnunk, hogy jobb a kínainak.

Nem szólva a futólépés gyakorlatáról negyvenöt fokos melegben, teljes menetszereléssel. Gőzölgő-forró tankokkal járni a sivatagot, naponként nyolcféle védőoltástól szenvedni, háromóránként öt perc pihenővel estig menetelni... Kövezni az orani műutat, ösvényt vágni az Atlaszban, tisztítani az arab fogdát, és dolgozni mindent, amihez semmi közünk: a vasútvonalat kiépíteni, a folyópartot feltölteni, ezenfelül mosni a fehérneműnk, és napi kétórás munkával gondoskodni arról, hogy a szíjazat, gomb, cipő, ruha ragyogjon a tisztaságtól. És végül legendásan verekedni Indiában, Madagaszkárban Franciaországért, de ha kell, Izlandért is, mert a lobogón nem az áll hogy „*A hazáért és becsületért*”, hanem csak ennyi: „*A becsületért.*”

Hazánk nincs.

Nézzétek meg az orani kaszárnya múzeumát. Verekedtünk Krímben, és legenda lett belőlünk Mexikóban Miksa császár mellett. Ott voltunk Sadvánál, Sedannál, a Marne-nál és mindenhol. Miért?

Ennek is megvan a titka.

A francia katonáktól megkülönböztet a kék öv. Ilyen csak nekünk van.

És minden díszszemlén, az összes francia csapat előtt megy a legionárius.

Ezért. Ezért büszkék vagyunk. Tréfások, vakmerőek, és könnyelműen szórjuk a pénzt, ha keserves módon szereztünk valahonnan.

„C'est la légion.”

De a harminc nap *salle de police* mégis szörnyűség.

Nem szabad a kantinba menni, és nem szabad az erődöt elhagyni, csak ha őrsegen állok. Kézbe ragadt fegyverrel, egy lépcsőre letapadva kétszer három óráig.

Este van. Megyünk a szakaszvezető őrpáncsnok mögött, a rövid sivatagi úton a város felé őrsegre.

- Rágyújthatunk - mondja a jóindulatú orosz altiszt.

Jaroslavszkijnek hívják. Jó fiú. Mély gordonkahangja van. Ritkán beszél, és keveset.

- Ezzel elintézheted - mondja mellettem Senki Alfonz halkán -, hogy váltáskor arra az órára a városba engedjen. Rád fér. Már olyan komor vagy, mint egy sírkő.

- Gondolod... hogy megpróbáljam?

- Nyugodtan. Az orosz jó fiú. Nem is legionáriusnak való ez. Inkább misszionárius.

Nem rossz ötlet. Amikor a palota főbejárata mellé épített őrségre érünk, éppen hogy gyűjtják a lámpákat.

Letesszük a puskát. Hozzák a vacsorát.

- Mondja, őrvezető úr, mikor váltanak?

- Tizenegy.

Még a ragokat és képzőket is megtakarította, ahol lehetett.

- Borzasztó ez a kaszárnyaáristom - mondom -, húsz napja nem mozogtam jóformán semmit, és lesz egy óra pihenés...

Rám néz. Nagy szomorú, okos, zöld szeme van.

- Elmehet.

- Köszönöm.

- Pontosan!

- Ígérem.

Ha nem térek vissza, baja lehet. Hadnagy az ajtóban:

- Gardez! Ré, mon commandant.

- Létszám: hat közlegény, egy őrvezető! - jelenti az orosz.

- Átadom az őrparancsnokságot.

- Oui, mon adjutant.

- Két ember a főbejárathoz, egy a melléklépcsőnél a rue Lavoisier-nál.

- Oui mon adjutant.

A hadnagy elmegy.

- Aux armes!

Megyünk. A főbejárat előtt, a legfelső lépcsőfok két oldalán állunk őrséget Senki Alfonzzal. Három óráig úgy kell itt posztolni, ezres lámpák bántóan vakító fényében, mintha viaszból lennénk.

Negyedik fejezet

Feltűnik egy tetem, aránylag jó színben

1.

Megindul az autók áradata. Sorban érkeznek a kormányzóság elé. Magas rangú katonák, zöld papagájkosztümös diplomaták, illatszerek áradatában elsuhanó hölgyek. Az ékszerek villogása, a vörös és ibolya sugársziporkák mesés tündökléssel lövellik vissza a fénysugarak és szénszálas lámpák világítását...

A fülledt melegben fékező és begyújtó autók gázfellegei.

A szárnysegéd a kapuban áll. Fogadja a vendégeket. Másodpercenként zendül a bokája:

- Biron százados... Isten hozta, madam... Biron százados, szervusz... Biron százados, isten hozta, excellenciás uram.

- Á... á... kedves Biron... mit szól a múltkori esethez... Jó, mi?

Egy küldönc.

- Parancs Corot százados úrnak. Főhadiszállás.

- Vidd... Biron százados, Isten hozta, márki...

Azután történt a meglepetés, amitől kis híján leszédültem a lépcsőről.

Néhány nagykövet és márkiné között, egy ősz gróffal pajtáskodóan összekarolva, jött fel a lépcsőn...

Tuskó Hopkins!

A katonai nevelés csodája, hogy nem ejtettem ki a puskát, hogy álltam a helyemen...

Tuskó Hopkinson századosi egyenruha volt, sok kitüntetéssel, de mégis... semmi kétség...

Kissé sápadt, és valamit fogyott. De minden kétség eloszlik, amint közel ér, karján az ősz főúrral. Azt mondja:

- Fel a fejvel, gróf úr kérlek... Ide vigyázz!... Nincs semmi baj.

Megáll az ember esze.

Most meglát bennünket. A szeme sem rebben.

- Szép őrség... Két derék gyerek. Ezek a kék terembe illenének.

- Miért... gondolod?... kérdezte a gróf.

- Mert szép kis terem, és a hátsó szárnynál van, bárki felmehet a kis lépcsőn... Ott szoktam tartózkodni, és mindig úgy érzem, őr kellene...

- Kegyeskedjék a bejárat előtt...

- Igen, igen... Hát ide vigyázz, gróf úr...

És elmegy. A gróffal! Ha jól értettem, jelezni akarta Alfonznak és nekem, hogy a kék teremben vár ránk, oda könnyű bejutni...

De hát mi ez?... Hiszen legutóbb kétszer is halottnak hittük... Mi történt? És hogy kerül ide századosi ruhában?

Lopva átnéztem a szemem sarkából Senki Alfonzra.

Mereven állt.

Nehéz három óra volt. Nem a kemény őrség miatt, hanem mert ettől a titoktól szétpattant az ember!...

A bejárat előtt már régen csendes minden. Javában folyik az ünnepség, nem érkezik több vendég. Csak mi ketten állunk meredten.

2.

Nem vagyok babonás. Felvilágosult neveltetésem korán eloszlatta a boszorkányokban és kísértetekben hívő ember szellemi tévelygését. Nem vagyok egy cseppet sem babonás, pedig láttam egy ködös éjjelen Fekete Tomot, a fejetlen kapitányt, a hajóján. Ezzel a két szemmel láttam, még köszönt is nekem, udvariasan biccentett a puszta nyakával, és ennek dacára nem vagyok babonás.

De most... Ez a látvány... Hopkins mint százados, halottaiból megelevenedve: félelmetesen emlékeztetett régi és nevetséges kísértethistóriákra.

Csak mozdulhatnék, hogy utána menjek a kék szalonba... De az idő olyan lassan múlik...

Végre! Bakancsok csörgése a kövön... Jön az őrző!

Váltás. Megyünk vissza az őrszobába.

- Láttad? - súgom Alfonznak, amikor lerakjuk a fegyvereket.

- Tán vak vagyok! - dörmögi, és idegesen cigarettára gyújt. Senki Alfonz és idegesség! Nagy dolognak kell ahhoz történni!

Nem beszéltünk róla többet. Ha itt kiderül, hogy Hopkins miféle, akkor felkötik. Ez katonai ügy... Jön az őrzető.

- Megy? - kérdezi Jaroslowszkij és az órára néz.

- Igen.

- Pont! - mondja figyelmeztetően, és ismét felnéz az órára.

- Nyugodt lehet, őrzető úr. Pontosan itt leszek.

Megyek. Alfonz rám sem néz. Pedig sejti, hogy én most megkísérlem a kék szalont felkeresni...

...A hatalmas kormányzói park sűrűjébe osonok... Pompás rododendronok, valószínűtlenül dús mimózasövények, egészen különös törpe Jack-fák és harmincméteres palmirapálmák indákkal átszőtt, mesterséges dzsungele volt a park. Súlyos, nedves, kábítóan jó szagát olyan mohón ontotta magából a párából ázott langyos föld, hogy szinte a tarkójára csavarodott az éjszakai sétálónak. A mellékút egy halott sima tóhoz torkolt. Roppant világoszöld levelek feküdtek rajta, és élénk színű nagy kelyhek.

Titokzatos éjszaka volt. Mondottam már, hogy nem vagyok babonás; pedig aznap, amikor nagybátyám Southamptonban meghalt, New Yorkban a cellám faláról lezuhant egy darab vakolat.

Ennek dacára nem vagyok babonás, hiszek abban, hogy vannak furcsa nyomasztó éjszakák, amikor az ember előre megérzi, hogy...

Valami történni fog!...

Csendesen osontam a mellékutakon, hogy az épület túlsó oldalán jussak ki csak a sűrűből.

A hatalmas holdkaréj előtt átlátszó, füstszerű felhőcsíkok vonultak sebesen, és a fehér fény ezen a különös felhőprizmán keresztül szabad szemmel is látható, merőleges csíkokba vetült.

Mindezt azért írom le ilyen részletesen, hogy megkísérlejem visszaadni ennek a titokzatosan különös éjszakának minden benyomását. Képzeljék el a vadonszerű parkot, kévékre osztott

valószínűtlen holdfényével, és egyszer csak valamelyik forduló után elém bukkant az idegen!

A kép olyan volt, mint egy óriási színes levelezőlap. Valószínűtlenül festett. Fűves parkrészlet, közepén hatalmas barna márványmedence, mellette mintha szobor lenne, egy mozdulatlan alvó flamingó és elől az útnál, egy platán törzsének dőlve áll az idegen.

Hogy írjam le ezt az idegen embert? Sápadt volt, okos, magas homloka felett gondozatlan, hosszú haj hullott szét a halántékára. Furcsa csíkos, vasalatlan vászonnadrág volt rajta, ormótlan cipő és fehér, hanyagul nyitott ing. Nem tudom miért, de nyomban éreztem, hogy ez az ember úr. Valami baj van vele, elzüllött vagy beteg lett, de a fejtartása, a komor, nyugodt arca ezt éreztette.

Különös, fájdalmas, elgondolkozó kifejezéssel bámulta az ablakokat... Egy lépést tettem. A furcsa ember az első mozdulatomra felém fordult.

- Értem jött? - kérdezte csendesen.

- Nem - válaszoltam nyugodtan. - Mit csinál itt?

- Nem tudom.

- Kicsoda maga?

- Miért kérdezi?

- Őrségen vagyok!

Végignézett, karba font kezekkel.

- Hol a fegyvere?

- Most váltottak.

- Hogy merte engedély nélkül elhagyni az őrszobát!

Micsoda? Úgy látszik még én tartozom felvilágosítással.

- Ez nem tartozik magára. Mondja meg, hogy kerül ide?

- Bemásztam a gyakorlótér felőli kőfalon.

- Minek?

- Nem tudom.

Kemény, nyugodt arca élettelen hűvösséggel fordult felém. Karba fonta a kezét. Néhány ősz tincse ellenére nem lehetett idős. Negyven sem volt. De végigfutott az ember hátán a hideg, ahogy ott állt.

- Nos? Óhajt valamit?...

- Tudni akarom, hogy kicsoda...

- Nem mondom meg.

Úgy látszik, ez azt hiszi, megfélemlíthet. Eléje léptem.

- Ne tréfáljon, mert megjárhatja. Ha valami okból kifolyólag nem szeretne a rendőrségre menni, hát tisztuljon innen. Érti? Mert nem vagyok rossz fiú, de a tréfát nem kedvelem!

- Nem törődöm azzal, hogy mit kedvel maga - felelte szomorúan.

Szorosan eléje álltam, és megfogtam a karját. Azazhogy megfogtam volna...

De egyszerre elsötétedett előttem minden. Pedig csak torkon ragadott, és a karomat szorította meg. De hihetetlenül kemény volt a keze.

Nos, már láthatták eddig is, hogy jámborságom dacára, ha kötekedő alakok rákényszerítettek, olyan legénynek bizonyultam, amilyen nem fordul elő tucatjával. A szumbavai fegyencek orvosa értekezést írt egy szaklapban a mellkasomról és az izmaimról, de az ismeretlen éjszakai báméskodó kezében - ezt beismerem -, olyasféle érzésem volt, mintha egy darab olvadozó vaj lennék, amit nyugodtan odakenhet a falra.

Nyugodtan, lassan elengedett.

Mély lélegzetet vettem, mint a gyöngyhalász, ha felbukik a víz alól.

- Most ha tetszik, elfoghat - mondta -, nem védekezem. Megteheti.

- Nem vagyok fogdmeg. Maga talán csinált valamit, amiért ilyesmire számít?

- Engem holnap délelőtt halálra ítélnék.

- Miért?

- Hazaárulásért és huszonkétszeres gyilkosságért.

Észrevehették, hogy a bűnözőkkel szemben nem helyezkedtem túlságosan merev erkölcsi álláspontra. De ez kissé sok volt...

- Tréfál?

- Nem. Holnap délelőtt kimondják a halálos ítéletet, és végre is hajtják egy nappal később. Nincs esély kegyelemre...

- De mégsem hajtják végre az ítéletet, ha egyszer itt van!

- De mégis végrehajtják, mert visszamegyek. Nem szöktem, csak kiengedtek néhány órára.

Bolond ez! Nekem akar hazudni! Fegyházról!

- Nézze, tőlem segítséget remélhet. Mit mesél ilyeneket?

- Vigyázzon a szájára! Én nem szoktam hazudni! Valaki elengedett a börtönből néhány órára, hogy mielőtt meghalok, szabad ember lehessen még rövid ideig.

- És... visszamegy?

- Természetesen.

- Ki maga?

- Laméter kapitány.

Uramatyám!

Laméter kapitány nevét az egész világ megismerte ezekben a hetekben. Hát még hogy hangzott előttem, aki Oranban időztem, munka nélkül, az átkozott bürokrácia miatt.

- És... visszamegy, mert... a szavát adta? - kérdeztem hitetlenkedve.

- Az az ember, aki elengedett, egy volt tűzmester, nálam szolgált a háborúban. Most főfoglár.

- És maga... Laméter úr, meg akar halni.

Sóhajtott.

- Nekem élni kellene, barátom... De akkor Barres tűzmester súlyos büntetést kapna. Van cigarettája?

- Tessék. Tudja... ahhoz képest, hogy áruló és többszörös gyilkos, nincs kőből a szíve.

Az ördög látott ilyent. Volt valami ebben a kapitányban, amitől engedelmeskedni kellett. Mintha ott hordaná a lehullott aranygallér lelkét a csupasz nyakán...

Nagyot szívott a cigarettából. Azután végignézett, mintha mérlegelné, hogy mit várhat tőlem.

- Maga rendes fickónak látszik...

- Azt hiszem, az is vagyok...

- Nincs sok reményem, mindössze néhány órát tölthetek, szabadon... De azt hiszem, ha beszélhetnék valakivel, aki most az épületben van...

Abbahagyta, gondolkozott.

- Ide hallgasson - mondtam. - Én nem ismerem az ügyét részletesen. Ki tudja, hogy hol az igazság? Annyi bizonyos, hogy ön tetszik nekem... Szóval, ha tehetek valamit...

- Tehet. Ha bejutok a palotába, talán segítek magamon, legalábbis nyugodtabban halok meg. Beszélnem kellene valakivel.

- Én nem engedhetem be.

- De ha ideadja a ruháját, akkor bejutok.

- Hogyan?

- Azt mondom a hátsó kapunál az őrnök, hogy parancsot hoztam egy tiszt számára.

- De rövidesen váltják az őrséget...

- Addig ismét itt vagyok. De ha fél, hogy baja lehet emiatt, hát ne tegye.

Fél!

Máris levettem a derékszíjamat, és gombolkoztam.

A halovány kemény arcon elégedett mosoly futott át.

- Maga is tetszik nekem, barátom - jegyezte meg.

...A flamingó közben eltűnt, és a hold is odább siklott a tisztásról. Ruhát cseréltünk.

Ahogy ott állt előttem az uniformisban, meg kellett állapítanom, hogy a legjobb kiállítású katona akit valaha láttam. (Magamat is beleértve.)

- Ha váratlan körülmények miatt nem térnék vissza időre a ruhájával, akkor azt mondja, hogy erőszakkal levetkőztettem. Nekem nem árt a terhelő vallomása, engem mindenképpen föbbe lönek holnapután.

Úgy mondta ezt, mintha közölné, hogy így is, úgy is borotválkoznia kell majd.

- És... nincs remény arra, hogy ma éjjel beszél valakivel... egy mentő tanúval?

- Nincs. Nem ezért vettem fel a ruháját, őszintén megmondom.

Búcsúzóul keményen megszorította a kezemet.

- A nevét, hogy tudjam, ki volt az a nagyszerű pajtás, akit utolsó ajándékkul kaptam a sorstól.

- John... Fowler... a Csülök.

A csoda látott még ilyent. Valami kaparja a torkomat...

- John Fowler! Köszönöm neked!

- Kapitány úr. Nem lehet... hogy a bíróság mégiscsak... másképp ítél... majd?...

- Nem. Holnapra már több okuk is lesz arra, hogy kivégezzenek. Mert ma éjjel megölök valakit.

- Megöl... valakit?

- Igen. Egy csaló századost, aki kövér és fejlövással szélhámoskodik...

- Mi?

Elsuhant a fák között.

- Hej, kapitány úr! Álljon meg!... Tessék ide hallgatni...

Már nem láttam sehol... Kétszer-háromszor megcsikordult távolról a lépte, azután mintha felszívna a sűrűség, eloszlott az árnyak között, és mélységes csend lett...

3.

Húú... Ez most nagy marhaság. Megy és megöli Tuskó Hopkinst. Mert megöli, ha egyszer mondja. Ez olyan. Nem kétséges, hogy Tuskóról beszélt.

Valamit tenni kell. Nem hagyhatom Tuskót. Némi előnyöm van mert én tudom, hogy Hopkins a kék szalonban tartózkodik, a kapitánynak meg keresni kell.

Csakhogy ő, mint küldönc könnyen bejuthat az épületbe. De én, így kissé nehezen.

Gyorsan körüljártam az épületet. A hátsó ajtónál megpillantottam Juvelt, a fogtechnikust.

Várjunk csak. Ezt meg lehet próbálni. Odakiáltottam a sötét fák közül.

- Juvel!

Megismerte a hangomat!

- Mit akarsz?...

- Az őrökre parancs érkezett: minden poszt ötpercenként elmegy a kőfalig! Gyanús alakot láttak a kertben!

- Jó... - dörmögte azon a hangon, amellyel az ember hiábavaló fontoskodásokba kénytelen beletörődni.

Visszahúzódtam... Öt perc múlva Juvel szabályos félfordulatot tett, és elindult a helyéről... Amikor a falhoz kanyarodó útra ért besurrantam a kiskapun.

Egy csigalépcsőn osontam fel. A cselédfolyosóra értem. A fordulónál megpillantottam egy átjárót, piros szőnyeges, félig lesötétített karzatra vezetett... Kétségtelen, hogy ott a kormányzó magánlakása lehet.

Csak idejében bejussak a vendégek közé... Óvatosan, a fal mellett settenkedtem előre...

Egy lakáj tűnik fel a lépcsőkön. Ugyanakkor nyílik jobb felől egy szobaajtó, és elegáns úr lép ki hófehér szmokingban. Vakító ingén egy kitüntetés rózsaszínű, széles szalagja vonul keresztbe. Gomblyukában a becsületrend...

Hát ilyent még. Hát ezt...!

Senki Alfonz!

- Hé... barátom - kiáltja a szolgának. - Eltévedtem ebben a kacsalábon forgó kastélyban.

- Jobbra tessék... mindig jobbra - mondja a lakáj, és elmegy.

Négy gyors ugrással a nyomában vagyok.

- Alfonz!

Mint a pörgettyű fordul meg. Azután felteszi a monokliját, és némi lenézéssel mondja:

- Furcsa, ahogy te egy kifogástalan úr estélyi megjelenését elképzeled. Ez ő. Ráismerek! Halálos ugrásra kész fordulat. Azután hidegvér és gúny.

- Figyelj rám... Képzelheted, ha így bejöttem, nagy dolog lehet...

- Legalább nyakkendő-t vegyél. Parancsolj, ott benn van minden...

- Hopkins életéről van szó...

- Hm... van neki egyáltalán ilyesmi?

Ez csakugyan zavaros ügy volt.

- Nézd, él vagy nem él, egyre megy. Az bizonyos, hogy ma meg akarják ölni.

Gyorsan elmondtam mindent. Néhány másodpercig idegesen forgatta a monoklit.

- Értem. Most figyelj. Én előremegyek. Itt, ebben a szobában mindenféle holmi van. Vegyél magadra valamit, amivel utánam jöhetsz. A kék szalonban várlak.

- Merre van?

- Nem tudom.

- Ott leszek.

Az említett szobában sötét volt, de az útról egy ívlámpa fénye bevilágított az ablakfüggönyön át.

Azonnal a szekrényhez siettem. Sajnos csak katonaruha volt már benne. Táborszernagyi rangjelzéssel.

Nem! Ezért főbe lőnek. És miért üljön Senki Alfonz életfogytáig egyedül? Mert annyit civil megjelenésért is ránk sóznak, ha itt kézre kerülünk.

Megvan! A sarokban egy fényes, vékony gumiköpeny, amelyent a tiszték az uniformis fölött hordanak. Ez és egy hosszú lovaglósizma, a kezemben sapka... Ott egy aktatáska... Gyerünk...

Lehetőleg gyorsan és viharvert, zord arccal előre! Nem megállni egy pillanatra sem.

Az irányt már tudtam. Jobbra, mindig jobbra!

Halk zene erősödik, ahogy a hosszú, vörös szőnyegen egy fényes, hatalmas üvegajtóhoz közeledem... Kezem a kilincsen.

Na mi van, Csülök? Félünk talán?

Előre!

Hatalmas terem, vakítóan sziporkázó üvegcsillár, márványoszlopok és a levegőben finom illatszerek szaga...

Gyorsan, kemény léptekkel megyek tovább... Enyhe rózsaszínű fény, ibolya és zöld színű pamlagok: egy dohányzószoba... Gyerünk!

- Megállj, kérlek!

Meg kell állni. Magas vidám arcú, okos tábornagy, hatalmas kitüntetésekkel és...

Kissé elhültem.

A kormányzó! És mellette egy szakállas, hosszú altábornagy... Hol láttam már?

Állok vigyázzban...

A jacht! Ez az altábornagy volt a szakállas utas. Aki leszállt a jachtról! Utána Alfonz meg én egy fogoly nőt találtunk ott! Mindez egy villanásnyi idő alatt - az altábornagy máris hozzám lép nyájasan, mosolyogva...

- Isten hozott! Rouban altábornagy vagyok.

A főparancsnok!... Eláll a lélegzetem.

- Szbrzni - mormogok valamit gyorsan.

- Honnan? - kérdezi mosolyogva.

Összevágom a bokámat.

- Goumont divízió...

Ezt a kifejezést a századirodában hallottam.

- De Surenne márkit keresed?

- Igenis, excellenciás uram!

- Erre menj, a kupolateremben van.

Összecsaptam a bokámat... Megúsztam. De most nem mehetek másfelé, mint a mondott irányba... Szóval Rouban altábornagy tartotta fogva azt a szép nőt...

A kupolaterem után csendes folyosó következett, egy turbános, mongol képű frakkos két hölgyel beszélget. Az egyik hölgy rám néz.

Mi van ma?! Ez a nő volt a jacht foglya!

A nő, akitől olyan határozott formában kétszáz frankot szereztünk, amikor Senki Alfonz és én Hopkins gyógykezelését szorgalmaztuk.

Egy perccel előbb Rouban altábornagy, aki őriztette, és most ő, aki elmenekült az éjszakában.

Egyenesen odajön hozzám. Kissé erősen szorítja meg a kezemet... Mintha jelt adna.

- Kit keres?

- Egy századost.

- Akinek fejlődése van?

- Igen...

- Menjen a kék szalonba. Erre...

És megmutatta az irányt.

- Csak menjen nyugodtan. Nyomban jövök én is.

Nem értettem. Ilyenkor jó, ha az ember összecsapja a bokáját. A nő mosolygott.

- Egy barátja, aki tévedésből fehér szmokingban jött a kormányzáság estélyére, már várja!

Ez csak Alfonz lehetett...

Összecsaptam a bokámat. Egyenesen a kék szalonba mentem.

Kopogtatás nélkül benyitottam.

Senki Alfonz egy könyvszekrénynek dőlve állt. Szemben vele Tuskó Hopkins terpeszkedett a legszélesebb fotelben, a legnagyobb szivarral, előtte egy üveg Napoleon nevű finom konyak és egy csiszolt üveg pohárka, meddő hivatást teljesítve, mivel Tuskó az üvegből húzott időnként jelentős kortyokat.

- Szervusz, Csülök - szólt a százados könnyedén.

- Tuskó, hogy a csodába...

- Kitartás - vágott a szavamba Alfonz. - Húsz perc múlva ott kell állnunk őrségen. Nincs idő mesére. Amit Tuskó tud önmagáról, elég keveset, azt én majd elmondom neked. Most tizenöt-húsz perc alatt röviden, gyorsan csak a legszükségesebbeket fogjuk megbeszélni.

- Legsükségesebb, hogy jókedvünk legyen. Fel a fejjel, fiúk... - közölte Hopkins harsány, rekedt hangján és kiitta a maradék, fél üveg Napóleont...

- Hol a kapitány? - kérdeztem.

- Még nem jött - felelte Alfonz, és előhúzott a zsebéből egy „tigrisgyűrűt”.

Ismerik ezt a bájos szerszámot? Egy acélkarika, amit az ember a tenyerére húz. Ha összeszorítja, akkor öt, finom hegyben végződő, tigriskaromszerű görbe késpenge nyomul ki a belsejéből. Ha ezzel odaüt valaki, az általában örökkévalóságon túl gyógyuló, súlyos testi sértést okoz.

Kedves volt a fiú, ahogy ott állt, a tenyerére húzott tigrisgyűrűvel. Fekete, dús haján csillogott a lámpafény. Alfonz igen nagy gonddal fésülködött. A haja és a fogai versenyt ragyogtak egymással.

- Nem szeretném, ha baj lenne ezzel a kapitánnyal - mondtam. - Rokonszenves fiú.

- De én is egész kedves vagyok - jegyezte meg Hopkins. - És nem akarom, hogy megöljön. Amennyiben ilyesmit szándékolna velem a pasas, beverem a fejét. Alfonz nélkül is.

- Az a kapitány vasból van. Nem bírsz vele, Hopkins. És neked sincs sok esélyed, Senki Alfonz. De azt hiszem, hogy valami tévedés van az ügyben.

- Nincs - felelte Hopkins. - Én is megölném őt, ha fordítva állna az ügy. Mint mentő tanút hallgattak ki az ügyében, és természetesen nem emlékeztem semmire. Azt mondtam, fejlődésem van. Sohasem tudtam, hogy ilyesmi jól jön az embernek, alkalomadtán. Sajnálom, hogy ezzel ártottam neki. Viszont, ha megmondom az igazat, hogy nem vagyok százados, nem tudom hogy kerültem a katonai kórházba,

és tisztességtelen nevem Tuskó Hopkins, akkor hosszú ideig ülni kellett volna. És én nem szeretem a pokoli kényelmet.

A leány jött be kopogás nélkül. Aki fogoly volt a jachton.

- Itt volt?... - kérdezte gyorsan Alfonztól.

- Még nem.

- De igen.

A kapitány állt előttük. Az erkélyajtó függőnye mögül lépett elő, az én ruhámban.

Alfonz zsebében látszott, amint az ökle megfeszül egy nyomással. A tigrisgyűrű készen állt. Hopkins az üveg nyakát fogta, de ettől eltekintve nyugodtan ült, és rágta a szivarját. Én egy lépést tettem.

A kapitány végignézett hármunkon. Úgy látszott az arcán, hogy némi elismeréssel gondol ránk.

- Viktor... - suttogta a leány, és odament hozzá.

A kapitány hosszan nézett rá.

- Ez az... ember... mondta az imént... - Alfonzra mutatott.

- Különös emberek - fordult felénk a kapitány. - Ami aggodalmukat illeti, nyugodtak lehetnek. Hallgatóztam itt a függöny mögött. A másik helyiség erkélyén bújtam el, és láttam, hogy idejön ez a tréfás százados. Átléptem erre az erkélyre, hogy elbánjak vele. Most már tudom, hogy ez az ember nem az, akinek hittem. Ostoba, szerencsétlen véletlen, ami történt, de nem rontott az ügyemen. Ha az igazi Mander százados nincs itt, akkor úgyis hiába.

- Megszökik?... - kérdezte a leány.

- Nem. Egypár óra szabadságot kaptam.

- De hát miért... nem... szökik?...

- Nem lehet, és nem is akarok... Egy szót mondjon... Lucy: elhiszi?

- Nem! - felelte azonnal és keményen a leány.

A kapitány átkarolta.

- Ez fontos volt. Köszönöm.

- Kérem... - szólt közbe Alfonz. - itt három ember van jelen, akiket a világ legelszántabb fickói közül sem lehetne jobban kiválogatni... Nem tehetnék valamit?...

- Nem. Látom, hogy eszeveszett emberek, de az én ügyem befejeződött.

- Menjen vissza, kapitány úr, a fegyházba, és mi megszőktetjük - ajánlottam lelkesen.

- Köszönöm. Elhiszem, hogy maguk esetleg képesek lennének erre is. De én nem tudom különválasztani az élet és a becsület fogalmát.

- Érdekes - csodálkozott Tuskó Hopkins, és az üveg nyakát bal szeme elé tartva, minden remény nélkül, futólag belenézett.

A leány riadtan, kétségbeesett várakozással nézett egyikünkről a másikra.

A kapitány sápadt arcán mosoly suhant át.

- Isten veletek, fiúk. Lehet, hogy nem tartoztok a becsületes társadalomhoz, de bátor, lovagias, elszánt, jószívű fickók vagytok. Te is, te szemtelen kövér, tetszel nekem, és nem haragszom rád. Most siessünk. Öt perc múlva őrségen kell állni. Köszönöm.

- Viktor...

- Nincs tovább, Lucy. Ezt a két embert haditörvényszék elé állítják, ha lekésik a váltást, és nekem is vissza kell térni a börtönbe.

- Én... melletted leszek Viktor. Elmegyek a köztársasági elnökhöz...

- Nem szabad. Az apádra kell gondolkodni. Rajtam nem segítesz, csak de Surene márki szándékát vinnéd sikerre... Maga, köpcös, csirkefogó, vigye a bőrét innen, mert ha baj lesz, nem ússza meg golyó nélkül...

A torkom olyan szűk lett, mintha kötél csavarodna rá, amikor a kapitány és a leány kezet fogtak és egymás szemébe néztek néhány másodpercig.

Azután a leány kiment.

- Gyerünk.

- Állj! - Potrien őrmester állt az ajtóban.

Ötödik fejezet

Összeesküszünk

1.

Az őrmester szeme úgy kidülledt, mintha nyomban kiugrana az üregéből. Senki Alfonz eleganciája döbentette meg legjobban.

- Hogy kerülnek maguk ide, így...

Senki Alfonz eléje állt. A zsebe ismét kidudorodott:

- Mit kiabál itt... maga őrmester! Én Raverdan követségi titkár vagyok!

- Mi?! Azt hiszi, hogy ezzel... - hápogott. - Főbe lövik magukat...

- Gardez vous!

Tuskó volt. Felháborodottan állt Potrien előtt.

- Miért nem tiszteleg?! Hogy áll itt?!

Az őrmester úgy állt, mint a cövek.

- Jelentem százados úrnak... ez a két ember elszökött... ide... az őrségről...

- Megőrült?! Hogy beszél Raverdan márkiról?...

- Alázatosan jelentem, az őrségen... azt hiszem... - hebegte - az urak...

- Hát most jöjjön... Magával együtt ellenőrzöm a posztokat. Várjon itt meg, kedves márki, és ön is - mondta nekem. - Utánam, őrmester.

Ahogy kinn voltak, máris rohantunk...

Nekem csak Laméterrel kellett ruhát cserélnem, de Alfonz máshol rejtette el az uniformisát!

Mint utólag megtudtam, a következőképp történt az őrségszemle Hopkins és Potrien részéről. A százados elindult a kék szalonból, nyomában Potriennel. Hopkins minden teremben beszélgetett néhány szót valakivel.

Az őrmester tükön állt. De a százados a büfénél megevett néhány szendvicset, azután a lépcsőházban kérte az őrmestert, hogy juttassa eszébe a „Te vagy szőke Mary” kezdetű dalt... Az őrmester nem tudta. A hallban egy tábornok idegesen topogott... A szemüvegét a büféasztalnál hagyta.

Tuskó százados nyomban utasította a türelmetlenségtől félőrült Potrient:

- Azonnal hozza el a szemüveget.

Potrien rohant, és beleütközött egy hadnagyba.

- Állj!

- Bocsánat, mon adjutant.

- Hogy megy itt a lépcsőn? Mi?! Azt hiszi, hogy ez lovarda?!

Rövid oktatás egy lovarda és egy kormányzósági palota között mutatkozó, szembeszökő különbségről.

Öt perc.

Rohan tovább. A büfé körül urak zárják el az útját. Itt nem lehet furakodni. Állni kell, mint a cövek, amíg végül odafér.

Le a szemüveggel. Csak a százados van ott.

- Siessen fel a kabinetirodába. A tábornok úr oda ment telefonálni, vigye utána a szemüvegét.

A tábornok interurbán beszélgetést folytat Toulonnal, addig várni kell.

Tíz perc... végre jön.

- A szemüveg, mon commandant.

- Merci, mon chef.

...Mire leér, már megtörtént a váltás.

Az ördög van a játékban! A két ember ott áll a lépcsőn mint két szobor, tenyerében fekvő puskaagglyal.

Lehet, hogy átöltöztek... Lejöttek más úton. De mi az ördögöt csináltak fenn? Két baka, az őrségről, a kormányzó estélyén.

Ilyen még nem volt. Rohant az őrszobába.

- Örvezető!

A méla orosz altiszt eléje áll.

- Jelentést!

- Rendben.

Ezt a szót, hogy „minden” megtakarította.

- Hol voltak a leváltott örök?

- Itt.

Most is három ember állt glédában a pad előtt. Az asztalon sakk és újság meg szamovár. Nyomban kifut, ha Potrien nem fejezi be az inspicálást.

- Rompez!... Örvezető! Biztos maga abban, hogy a pihenő őrség nem hagyta el a szobát?

- Biztos.

- Maga itt volt velük?

- Velük...

Az őrmester kikapcsolta a zubbonya nyakát, már szinte fulladozott dühében.

2.

Nyugtalan napja volt az őrségnek. Félórát sem üldögéltek, amikor elkiáltotta magát az örvezető:

- ...Zarm!

Azt kellett érteni ez alatt, hogy „*aux armes*”. - Fegyverbe! - Egy köpcös százados jött.

- Minden rendben? Minden rendben? No csak pihenni, fiúk... Milyen rum ez? Nem szabad külföldi égetett italt behozni...

- Ez francia, mon commandant.

- No, no... Ezt ellenőrzöm...

Megkóstolt egy fél üveggel.

- Igen, francia. Szóval nincs itt angol rum?

- Egy csepp sem...

- Kár. No nem baj... Hol az őrség felszerelése?... Mi?

- Itt vannak a hátizsákok, a munkaruhával.

Ott álltak egy polcon a bardák. Őrség után a díszruhát nyomban levetik.

A százados gondosan megvizsgálta minden hátizsákot, és elment.

Senki sem látta, amint egy levelet csúsztatott Alfonz holmija közé.

Ez történt, amíg őrségen álltunk.

3.

Azután jött, éjfél után háromkor, az utolsó váltás, és mi visszatértünk az őrség szobájába. Hozzáfogtunk a díszruha felcseréléséhez. Előszedtük a fehér, durva vászon munkazubbonyt.

- Nézd...

Alfonz egy levelet talált, amelyhez egy kis kék cédula is volt mellékelve.

„Gyertek azonnal a Négyszarvú Macskához.

T. H.”

A másik cédula egy része nyomtatott volt.

- Zarm!

Az őrmester. Itt áll előttünk. Szemei mint két hegyes tű merednek felénk, ecsetbajuszai fenyegetően emelkednek.

- Hol voltak maguk váltás előtt?

- Itt a szobában, mon chef.

- Igen... Ki utasította az őrt, hogy sétáljon a posztján... Mi? - és rám nézett.

- Nem tudom, mon sergent.

- Velem jönnek.

Alfonz kivágott egy jelentéshez méltó haptákot.

- Nem tehetjük, őrmester úr.

- Miii?...

- Fontos dolgunk van.

Felmutatta a kék cédulát.

9-es és 45-ös közlegények sürgős szolgálatra századuknál jelentkeznek és további utasítást várnak az őrségen.

Zászlóaljparancsnok.

Aláírás, pecsét...

Potrien igen mély lélegzetet vett. E napon több rendkívüli meglepetés érte, mint eddigi katonai pályafutása során összesen.

- Menjenek... maguk, maguk... Még találkozunk...

Nem is sejtette a jó öreg Potrien, hogy a „százados” felkereste a bálon városparancsnokot, és megkérte, hogy két leváltott posztot, miután nincs más legény kéznél, szabadságot adjon számára, mert szeretné megtekinteni az éjszakai kikötővárost, és nem akar egyedül mászkálni. A fejlövés miatt.

...Két óra elmúlt, amikor Senki Alfonz és én az utcára értünk.

- Most mesélj - mondtam.

- Mit meséljek?

- Ki a nő?

Alfonz arca elborult.

- A nő Frédéric de la Rouban altábornagy leánya.

Fütttyentettem. Így kerültek hát erre az estélyre. Frédéric de la Rouban nevét mindenfelé ismerték a gyarmaton. Tőle függött a hatalmas katonai gépezet Francia-Afrikában.

- Én régebben vagyok Oranban, mint te. Jobban ismerem Laméter ügyeit is. Ez a Laméter kapitány eljegyezte Frédéric de la Rouban altábornagy leányát, Lucy de la Roubant. Ezt is tudtam az ügyről, már akkor, amikor te elmesélted ott a folyosón. Elindultam, hogy Tuskó mellett legyek, ha ez a kapitány megrohanja. Egy lépés és ott áll előttem a szép nő, akit kiszabadítottunk a hajóról. Akkor még fogalmam sem volt, hogy milyen nagy ember az apja. De képzelheted, hogy kissé kínos volt számomra.

„Szóval... maga hazudott a múltkor -, mondta izgatottan. - A szolgálat embere! De Surenne márki bérence. Azért szabadítottak ki, hogy az apámat kompromittáljam! De tévedtek...”

„Mademoiselle -, feleltem -, sajnós nem ez a helyzet. Én őrségen álltam a kapunál és beszöktem ide egy családi ügyben. Azért mondom el őszintén, mert lovagias hölgynek tartom, és nem félek attól, hogy elárul, miután mi a barátommal olyan tapintatosan bántunk önnel.”

- Igazán nagyszerűen beszéltél - állapítottam meg őszintén, mert nagy tisztelője vagyok minden szónoknak.

- Nem tudom, miért, de bíztam ebben a leányban, és őszintén elmondtam mindent. Amikor hallotta, hogy Laméter itt van, a te ruhádban, kis híján elájult. Azután a kék szalonba vezetett. A többit már tudod.

- És hogy került ez a leány a hajóra?

- Az apja tartotta fogva, mert a leány az egész világ előtt a vőlegénye mellé akart állni. Ez csakugyan ostoba hősiesség lett volna. Miután mi kiszabadítottuk, mégiscsak sikerült az apjának meggyőznie őt.

- De hogy került Hopkins ilyen jó társaságba? Az ő modorával?

- Ő se tudja. Ült az uszályon, és rád várt, hogy hozzád ruhát tölünk. Egy durranást hallott, egy ütést érzett, és arra tért magához, hogy egy ágyon fekszik, egy katonaoorvos hajol föléje, és azt mondja: „jobban van, százados úr?” A helyőrségi kórházban volt. Egy igazolvány volt a zsebében, amely Mander százados nevére szólt. Azután, mert ízlett neki a koszt és az előkelő bánásmód, hát kitalálta a fejlődésével kapcsolatos mesét... Ravasz fickó.

- Az miféle mese a fejlődéssel?

- Hát Tuskó nem éppen olyan művelt, mint egy százados, és ha valami marhaságot mondott, megtapogatta a tarkóját, hogy fejlődése van. Nem emlékezett a nevére, nem tudta, hogy honnan jön: fejlődés. Kicsit villanyozták, gyógyították, de hiába. Végül megállapodtak abban, hogy a százados tarkóján egy fontos ideget ért a golyó, amitől emlékezését és jólneveltségét elveszítette.

- De mi baja volt vele Laméter kapitánynak?

- Amint egészséges lett, kihallgatták az ügyészségen, mert ezt a Mander századost már hetek óta várták Délnyugat-Afrikából. Fontos tanú lett volna Laméter ügyében. Ott is azt mondta, hogy nem emlékszik semmire. Laméter, aki azt állítja, hogy szervezett hajsza folyik ellene, és bizonyára igaza van, azt hitte, hogy a századost is láthatatlan kezek irányítják a vallomásaiban. Ugyanis utolsó reménye volt, hogy ez a százados mentő vallomást tegyen. Amikor értesült, hogy nem így történt, felforrt minden elkeseredett düh benne, és kis híján elintézte Tuskót.

- Most végre mindannyian kellős közepében vagyunk egy ügynek, amit nem értünk, és semmi közünk hozzá.

- Majd meglátjuk, mi lesz belőle. Jelenleg nincs baj.

- Csak Tuskó ül benne egy szép pácban.

- Az meg kivágja magát.

Szűk, kanyargós, hosszú sikátorban jártunk, mélyen benne a kikötőnegyedben.

Itt volt a *Négyszarvú Macska* nevű csapszék, ahol találkát adott nekünk.

4.

Kvasztics, a nagy, puffedt képű orvos zongorázott, és közben aludt. Ebben nagy gyakorlata volt.

A vendéglős, amikor beléptünk, a polc mögötti függönyre mutatott:

- Oda...

Kis különszoba volt itt, ahol hétköznapiakon cinkosaink, orgazdáink és más üzletfeleink tárgyaltak velünk. Most Tuskó várt bent, és...

Lucy de la Rouban!

Hiába öltözött olyan kopottan, ahogy csak a szobalánya ruhatára megengedte, mégis kirítt ebből a környezetből, mint ahogy Tuskó Hopkins fényes egyenruhája dacára, elütött teljesen a kormányzósági palota vendégeitől, a fényes padlójú termekben. Hopkins különben szokott, mélységesen elhanyagolt külsejével vett részt a társaságban. Ócska kalapja tarkójára tolva, a szája sarkában kialudt szivar,

borzalmas mellkasán likacsos, kötélből font trikó, kiskabátja félvállra vetve és pepita nadrágján egy háromszögű zöld foltozás. Az olyan ficsúrholmik, mint harisnya vagy cipőfűző, csak megvetését hívták ki. Vastag szőrös, mezítelen alsókarjára dőlt, és egy vizespohárnyi pálinkát bámult.

- Röviden - mondta Alfonz. - Ébresztőre vissza kell térnünk, mert Potrien halomra lövet bennünket.

- Miről van szó? - jegyeztem meg, hogy ne mindig Senki Alfonz beszéljen.

- Arról, hogy betársuljunk egy szolid gyémántbányához, aminek csodálatos az értéke, csak éppen nem tudják, hogy hol van - felelte Tuskó, és felhajtotta a pohár pálinkát. - Részemről benne vagyok. Mindig irigyeltem a bányatulajdonosokat, mert jól keresnek.

Ezt magam is helybenhagytam.

- Nem tudom mit várok maguktól - mondta a leány. - De olyan furcsán kapcsolódtak be az életembe, és annyira nincs senkim, akitől megértésre, segítségre számíthatnék...

- Biztosítom, kisasszony, mi hárman ön mellett állunk mint lovagjai vagy legalázatosabb szolgálói.

Ez volt ő. Senki Alfonz. Úgy beszélt, mint egy igazi hattyúlovag.

- Azt hiszem - szóltam közbe -, Laméter kapitány azt mondta, hogy holnap halálra ítélik. Ez csakugyan igaz?

A leány sóhajtott, és szája széle megrándult.

- Igaz...

- Meg kell szöktetni!

- Eh... hiszen ha Viktor ilyesmire hajlandó lenne, akkor elmehetne Fongiba... és leleplezné a gazembereket. Ő megtalálná az eltűnt expedíció nyomát... Ő megakadályozná, hogy annyi vér folyjon majd...

Hopkins vállat vont.

- Hát akkor megszabadítjuk.

- A... katonai fogházból?

- Az épület mellékes... majd kitalálunk valamit... Csak fel a fejjel, semmi baj, a Hopkins bácsi mindent elintéz.

Felhajtott egy pohár pálinkát, és lenyelte a kialudt szivarvéget.

- Azt hiszem, leghelyesebb lenne - vetette közbe Alfonz -, ha elmondana nekünk szép sorjában mindent.

Hatodik fejezet

Elindul a lavina

1.

- Laméter a *Général du Négrier* cirkáló kapitánya volt. A légió két csatahajójának egyike a „*Général du Négrier*”. Laméter-nek szép jövőt jósolt mindenki. A legjobban minősített tengerésztiszt volt, a legfiatalabb kapitány. Hat hónap előtt tartottuk az eljegyzésünket. És mintha ez okozta volna a szerencsétlenségeket, akkor kezdődött Viktor kálváriája. Lord Peevbrock nyugat-afrikai vadászatra indult Szenegálba. Mivel két hónap alatt sem adott életjelt magáról, Timbukuban értesítették a helyőrséget, hogy kutasson Peevbrock után. Végül ráakadtak egy gambiai kórházban, ahol tífusszal feküdt. Ugyancsak tífuszos volt vadásztársa, Mander százados.

- Ez az - jegyezte meg Tuskó, és egy újabb szivarvéget vett ki a zsebéből -, akivel engem összecseréltek.

- Igen. Személyesen itt senki sem ismeri. Hallomásból tudják, hogy köpcös, furcsa ember, tehát véletlenül emlékeztet önre. Tíz év előtt egy asszony hűtlensége miatt nyugdíjaztatta magát, otthagyta a madagaszkári szolgálatot, és egymagában élt Nyugat-Afrika rengetegében. Vadásztársán, Peevbrockon kívül senkivel sem érintkezett. Egy asszony miatt.

- Ebben nem hasonlítunk - mondta Tuskó. - Nálam a nő bujdosott volna el a rengetegbe... Garçon! Frissítőt... Lehet rum is...

- Peevbrock Lord és Mander százados felgyógyultak. Jelentésükből kiderül, hogy hatalmas kincsre bukkantak. A fongi bennszülött törzs fővárosán túl, Tamaragdától északra dús gyémántbánya van. Ez a hatóságok számára is rendkívül fontos esemény. A gyémántbánya az államé. Aki megtalálja, az csak részt kap. Magánember nem bányászhat nyersgyémántot, és nem kereskedhet vele. A *Général du Négrier* utasítást kapott, hogy egy jól felszerelt, szakemberekkel, megfelelő eszközökkel ellátott expedíciót vigyen magával a fedélzetén, hajózzon fel velük a tengerről a Szenegál folyón, amíg csak a vízállás megengedi, és várja meg ott, amíg célhoz ér a társaság.

Azért kapta Laméter ezt a megbízatást, mert a *Général du Négrier* már többször behajózott a Szenegál folyóba és Laméter jó barátságot tartott fenn a fongi törzssel, barátja volt Mimbini, a törzsfőnök is. Ezért nem hódították meg soha azt a vidéket. Diplomáciájával és jóindulattal uralkodott a gyarmati közigazgatás a Szenegál folyó középvidékén, ahol a békés fongi törzs élt. Közben elfogtak egy kémeket, akinél egy rejtélyes levelet találtak. Az állt benne, hogy: „*A kapitányt megvettük. Az expedíciót Mimbini elpusztítja.*” Egy hét múlva visszatért a hajó, és Laméter azt állította, hogy rádiójelentést kapott, amelyben Mander százados közölte, hogy célhoz ért, és kéri, hogy forduljon vissza a csatahajó, mert a bennszülötteket nyugtalanítja. Lamétert azonnal őrizetbe vették, mert közben jelentés jött Szenegálból, hogy a társaság nem érkezett meg Tamaragdába, repülőik nem találják a nyomukat, és rádióhívásra nem felelnek. Valószínű, hogy az expedíció elpusztult. Így a kémnél talált levél szörnyű bizonyíték volt Laméter ellen.

- De hát a rádiós csak tudta, hogy jött-e értesítés, vagy sem?

A leány sóhajtott.

- A Szenegál folyóban hemzseg a krokodil, és a rádiós a hajóról a vízbe esett, két nappal a visszatérés előtt. Azt hiszik, megölték... És úgy látszik, ezzel a szörnyűséggel is Viktort vádolják.

Kintről citera cincogása hallatszott.

- Most... Lamétert... - alig bírta kimondani -, halálra ítélik... Katonai büntetőexpedíció indul, hogy megszállják a fongi törzs földjét... Ezzel... apám életének egyik fő célja megsemmisül. Ő a vérontás nélküli gyarmati uralom híve volt... Belebukik ebbe, mert nem akarta soha megszállni Fongit.

- Hát majd valamit csinálunk - biztatta Hopkins. - Nem olyan veszélyes az ügy. Csak fel a fejjel, kérem...

- Ha jól értem - kérdezte Senki Alfonz -, a kapitány jóban van ott a főnökkel, és ha kiszabadulna, akkor megoldaná a rejtélyt?

- Ebben biztos vagyok!

- Hát ki fog szabadulni - mondta Alfonz rövid habozás után.

2.

Ilyen fiú volt.

- Nem remélek... semmit... Maguk jólelkű, lovagias emberek, de mit tehetnének, az egész világ ellen... hárman?

- Nem olyan tehetséges ez a világ, hogy három okos ember ne tudná becsapni - szoltam, szokott műveltségemmel.

- Mert ha kiderülne valaha a titok megoldása, akkor nagy jutalmat kapnának... Hiszen egy gyémántmező is elveszett... Vagyont jelentene a részesedés azoknak, akik megtalálták.

- Megpróbáljuk - bólintott Senki Alfonz. - Most ön hazamegy, és mi holnapra megmentjük a kapitányt a halálos ítélettől. Kész tervem van. A bűnügyek történetében páratlan.

A leány szemén remény, szomorúság, kétkedés és öröm révedezett, ahogy sorra végignézett három marcona lovagján.

- Istenem... ha így lenne...

- Így lesz. Most autót hozatunk, és megy.

Amikor hárman maradtunk, rövid tanácskozás következett. Később belevontuk Kvasztics tanárt is, a zongorától.

Reggel az ébresztő a Fort St. Thérçse kapujában ért bennünket, és elégedetten mentünk pihenés nélkül a sorakozóra.

Megmentettük a kapitányt.

Hetedik fejezet

Belekerülök a magasabb diplomáciába

1.

„Az elnök megnyitotta a tárgyalást, felolvasták a tanúk és a beidézett szakértők nevét.”

Így írt az újság másnap. Előttem vannak a piszkos, szakadt lapok, mert megőriztem őket. Tanúk, tanúk és megint tanúk... Csupa jelentéktelen katonai és földrajzi szakkérdés...

Jön a vádlott, a lefokozott kapitány...

- Viktor Laméter! Utolsó pillanatig tagadni fog?
- Csak az igazat mondtam. Ártatlan vagyok.
- Mondja el az állítólagos rádióüzenet történetét. Összefüggően.

A vádlott rövid szünetet tartott.

- ...Fullasztó éjszaka volt. A Szenegálon állt a hajó. Az expedíció már négy napja elindult a páncélosról a Fongi-föld felé... A tengerről sokszor beáramlik a sirokkó a folyó vidékére, és megreked a fák között... Ideges, bágyadt és levert voltam ilyenkor. Így történt aznap is. A szélcsendben pokolian özönlött a forró, nyugati áramlás... Nedves pára feküdt a folyón...

- Máskor is rosszullét fogta el sirokkóban? - kérdezte az ügyész Laméter-től.

- Igen. A hajóorvos bizonyíthatja ezt.

- Folytassa.

- Közben történt a szerencsétlenség. Kiáltás hallatszott, és még láttuk a vízen Rolfot, a rádióost, egy örvénylő hullámgyűrűben, összevissza vonagló pikkelyek között elmerülni.

- Ön hol volt, amikor ez történt?

- A kabinom előtt.

- Látta valaki közvetlenül Rolf halála előtt önt?

- Nem... Mikor Rolf már a vízből sikoltott, egyszerre értem oda, ahonnan lezuhant, Mathias kormányossal, az első tiszttel és két matrózzal.

- Folytassa.

- Éjszakára erősebb nyomással áramlott a sirokkó. A folyó rossz szagú párolgása, a parti dzsungel gőzei beburkolták a hajót, a lámpák alig pislogtak a fényudvarok mélyén. Hasogató fejgörcsrel feküdtem a kabinomban, konyakot ittam, de rossz íze volt, és még jobban émelyegtem tőle...

- Sokat ivott?

- Nem voltam részeg.

Enyhe moraj. A kapitány védője kedvetlenül csapja egymásra jegyzeteit. A vádlott maga rontja el az enyhítő körülményt.

- Nem voltam részeg - ismétli keményen. - Bágyadt és kábult voltam, de világosan emlékszem mindenre.

- Folytassa a vallomást.

- Éjfélkor kopogott az első tiszt. Befejezte az ellenőrző körútját, és jelentést tett azután...

- Ismételje szó szerint ezt a beszélgetést, ha emlékszik rá - mondta az elnök.

- Kérem. Higgins jelentette:

„Kapitány úr! 12 óra húszkor az ellenőrzést befejeztem. Minden rendben...”

„Jól van, Higgins... Mióta van szolgálatban?”

„Tizenkét órája... kapitány úr.”

„Pihenjen.”

„A rádió melletti szolgálatot Rolf helyén kapitány úr átveszi?”

„Természetesen.”

- Felálltam, de megszedültem kissé...

„Engedje meg, hogy felvezessem”, mondta Higgins. Fullasztó, mély köd feküdt a hajón. Napok óta nem esett, és mégis mindenről víz csepegett. Szédelegve botorkáltam... Egy lépésnyire sem látott az

ember... Higgins nélkül nem értem volna el a fülkét. A tiszt kinyitotta az ajtót, és beléptem.

„Jó éjszakát, Higgins.”

„Jó éjt kapitány úr... Nem parancsol kinint?...”

„Köszönöm...” - Egyedül maradtam, és elaludtam. Nem tudom, hány óra volt, amikor felébredtem. Iszonyú fejförccsel. A rádió, amely szüntelen összeköttetést tartott fenn az expedícióval, megszólalt: „Négrier... Négrier... Négrier.” - Ez volt a hívójelünk.

„Négrier...” feleltem.

„Mander százados... Az expedíció Fongiban van. Kiküldött felderítők megtalálták a bányát... Minden rendben. Hajója térjen vissza jelentéssel Oranba. Cirkáló miatt bennszülöttek nyugtalanok. Érti?”

„Értem... Holnap indulok... Itt Laméter kapitány...”

„Miért nem a rádiós?”

„Meghalt.” - Mander rövid jegyzéket diktált a szükséges holmikról.

- Ez az? - kérdezte a bíró.

Laméter megnézte az iratot.

- Igen. Ez az én kézírásom.

- Folytassa.

- Nincs mit mondanom. Másnap felszedtem a horgonyt, lehajóztunk a folyón a tengerre, és hazaértem.

- Akar az ügyész úr kérdéseket feltenni?

- Ismerte ön Mander századost? - kérdezte az ügyész.

- Nem a „*Général du Négrier*”-n utazott. Peevbrock Lorddal Fongiban várták az expedíciót.

- Ismerte vagy nem?...

Rövid szünet.

- Is... mertem...

- Miért mondta, hogy szélhámos, amikor megtudta, hogy nem tett felmentő vallomást?

- Megtagadom a választ.

- Tudta valamiről egész biztosan, hogy Mander beszél?
- Igen. De erről nem vallok.
- Megismerné Mander százados hangját, ha az életben hallaná?
- Nem tudom.
- Szóval nem a hangja miatt tudta biztosan, hogy ő beszél, hanem közölt valamit, ami személyes természetű maguk között.
- Igen. De erről nem vallok!
- Üljön le. - A vádlott a helyére ment. - Mander százados tanúkihallgatása következik.

Belépett a „százados.” Érdekes ember. Kissé kövér, és sűrűn pislog.

- Mander százados?
- Igenis... azt hiszem...
- Önnék fejlövése van?
- Igenis.
- Emlékszik a sebesülése körülményeire?
- Nem emlékszem...
- De azt tudja, hogy ön Mander százados...?
- Holtbiztos nem vagyok... Ugyanis... - tapogatja a fejét.
- Ismeri a vádlottat?

A kapitányra néz.

- Nem emlékszem.
- Semmire sem emlékszik...?

Dörzsöli a homlokát...

- Egy erdőtisztást látok... Valaki fogja a karomat... fenyeget... De ez is zavaros...

A kapitány csodálkozva felemelkedik.

- A vádlott üljön le!

Moraj. Mindenki érzi, hogy valami rendkívüli történik.

- Erőltesse meg az agyát... Kivel volt ott a tisztáson? Arcot nem látott maga előtt?

- Egész halványan...

- Mondjon impressziókat.

- Már... hogy... én... izé... Mit mondjak?

- Impressziót próbáljon közölni.

A tanú nyel...

- Kérem... Nekem fejlődésem van...

Az ügyész váratlanul felemelkedik. Mostanáig valakivel suttogott.

- Most értesítettek, hogy az éjszaka folyamán váratlan esemény történt. A rendőrség - névtelen feljelentésre - őrizetbe vett egy embert, akinek a kihallgatását kérem. Kvasztics Fedor volt hajóorvos az illető. Az orvosi hivatás gyakorlásától egy bűnügyből kifolyólag örökre eltiltották.

- Elrendelem a kihallgatást - enunciálta az elnök. - Mander százados úr foglaljon helyet a tanúk padján.

Jött Kvasztics tanár. Álmos szemű, hatalmas, ősz ember, ismert alakja az alvilágnak. Mellette rendőrtiszt.

- Neve?

- Kvasztics Fedor.

- Született?

- 1886-ban Rigában.

Miután az adatokat felvették, az elnök a rendőrtiszthez fordult.

- Miért fogta el ezt az embert, kapitány úr?

- Hajnalfelé valaki felhívta telefonon a központi ügyeletet - kezdte a rendőrtiszt -, és közölte, hogy a Laméter-ügy igazi tettese a rendőrségen is jól ismert Kvasztics Fedor. A hang nem nevezte meg magát, csak annyit mondott, hogy Kvasztics őt becsapta, és ezért bosszút áll. Az ilyen bejelentéseket általában nagyon komolyan vesszük, mert nem egy megoldhatatlan bűneset tettesét adta már rendőrökre az alvilág bossúja. Kvasztics lebujokban zongorázik, és mint megrögzött kábítószercsempész szerepel a nyilvántartóban.

Azonnal behozattuk a rendőrsége. Közben már megállapítottuk, hogy a Szenegálban történt bűneset idején az orosz nem tartózkodott Oranban...

- Hol volt maga a bűneset idején?

- Gambiában...

- Honnan tudja, hogy mikor történt a bűntény! - csattant fel az elnök - ezt az időpontot a katonai sajtóiroda nem adta ki a lapoknak, és tilos volt nyilvánosságra hozni...

- Én... - akadozott a tanú... - hallottam...

- Kitől?!

- Már... nem... emlékszem...

- Mit hazudik! Gambiából holnapra megtudhatjuk, hogy ott járt-e valóban.

- Csak éppen... átutaztam.

- Honnan, hová?

Csend.

- Ismeri a fongiak földjét?

- Már... jártam náluk... Ismerem...

Most a „százados” lassan előrejött a tanúk padjáról, a homlokát simogatta zavartan, és nézte a tanút.

Amikor Kvasztics meglátta, ijedten hátralépett.

- Ismeri a századost? - csapott le az elnök gyorsan, amint észrevette a tanú zavarát.

A lapok így írták:

„...Kvasztics rémülten hátrált, és Mander százados döbbenet követte... A teremben halálos csend, feszült izgalom, csak Laméter, a vádlott viselkedik érthetetlenül. Állandóan feláll, mintha mondani akarna valamit, megvakarja a fejét, és idegesen forgolódik. Mindenki érzi, hogy az ügy döntő fordulathoz érkezett...”

- Talán emlékezteti valakire a tanú? - kérdezte az elnök a „századost”.

- Igen... de nem tudom... Mintha valahol ketten...

- Volt maga a Szenegál-vidéken, a nyáron? - fordult az új tanúhoz az elnök. - Gambia nincs messze onnan...

- Már nem emlékszem... De lehet... Azonban...

- Folter! - kiáltotta most harsányan a „százados”. - Folter... - hebegte azután bizonytalanabban...

Az elnök gyorsan lapozott az akták között.

- Itt egy régebbi jegyzőkönyvben ez áll: „Az expedíció első rádióüzenetében, amelyet még a megölt távírdász vett fel, említés történik egy bizonyos Folterről, aki Mimbini törzsfő megbízásából a fehérek elé ment. Folter azt állítja, hogy angol ember, mint megfigyelő tartózkodik a fongiaknál, a főnök barátja.” Laméter, ezt maga vallotta.

A vádlott feláll. Furcsa arckifejezéssel, tétovázva beszél:

- Igen... de azt hiszem, itt... valami...

- Így szólt az üzenet? - kérdezi az elnök, és erélyesen kopogtat az irónjával.

- Így. És kérték, ellenőrizzem az adatokat.

- Ellenőrizte?

- Megérkezésem napján letartóztattak.

- Leülhet...

- De kérem...

- Most ne mondjon semmit. - És a tanúhoz fordult: - Mit szól mindehhez?

A tanú hebegett.

- Kérem... én voltam Folter... Azért tagadtam, mert... féltem, hogy gyanúba keveredek...

- Maga angol megfigyelő volt?

- Nem...

- Az expedíció elé ment?

- Igen.

- És csatlakozott az expedícióhoz?

- Mimbini... küldött... én kereskedtem vele...
- Istenem... csak emlékeznek... - szólt most látszólag idegesen a „százados” - Folter! - Valahol álltunk... együtt... Pálmák... sátor és huzalok...
- Ismeri maga a százados urat? - kérdezte az elnök.
- Is... merem...
- Állt vele együtt valahol tisztáson vagy erdőben?
- Igen... A százados úr igen barátságos volt hozzám... mert szép hangom van, és... énekeltem... angol... katonadalokat...
- Melyik az igazi neve?
- Kvasztics.

Most a „százados” lépett eléje remegve. A teremben pattanásig feszült hangulat csendje ült.

Csak a vádlott fészkelődött állandóan úgy, hogy az elnök rászólt.

- Azt... énekeltem... - hebegte Kvasztics -, hogy „*Baby Baby I love you.*”

Kitört a dráma!

- Gazember! - kiáltotta a „százados”, és rávetette magát a tanúra. Egyik kezével torkon ragadta, a másikkal belevágott az arcába, hogy csak úgy reccsent.

Négy altisztnek kellett lefogni. A teremben hihetetlen zűrzavar támadt. Az elnök kopogott és kiabált, azután felemelkedett.

De az ügyész túlkiabálta a lármát.

- Indítványozom, hogy a tárgyalást ne függessze fel az elnök úr. A tanú most emlékezik!

Csend lett. Az ügyész tovább beszélt:

- Nem szabad elmulasztani az alkalmat, amikor a súlyosan sérült tanú, úgy látszik, visszanyeri az emlékezőtehetségét...
- Viselkedjék nyugodtan - mondta az elnök barátságosan „Mander-nak”. - Emlékszik valamire?

- Igen... - felelte izgatottan. - Az én sátramban volt a rádióleadó! Éppen énekelt... ez... az ember... és bejött valaki... barátom... hogy is?

- Peevbrock - segített az elnök.

- Peevbrock! - kiáltotta... - Igen, Ő, és azt mondta... adjak jelentést... a hajónak... Szomorú helyzetben voltunk... Eltévedtünk az őserdőben.

- És ön mit mondott?

- Hogy... fel a fejjel... Igen... ezt... és amikor ismét ketten maradtunk... én elfordultam... a leadóhoz... és ez az ember... fejbe ütött.

Lihegve állt.

- Fedor Kvasztics! Mit szól ehhez? Tagadja?

- Kérem... - hebegte... - én mindent bevallok... Laméter ártatlan.

- Azt hiszem... - emelkedett fel idegesen a vádlott. - Itt valami...

- Üljön le, és ne szóljon, amíg nem adok engedélyt erre... Kvasztics! Hogy értette ezt az utolsó kijelentését?

- Elnök úr... amíg úgy éreztem, hogy megúszhatom az ügyet nem törődtem a kapitánnyal, bár olykor furdalt a lelkiismeret. Most azonban én már nem kerülöm el a büntetést, hát visszaadom a kapitány úr becsületét, aki ártatlan.

- Beszéljen. Képes arra, százados úr, hogy kontrollálja?

- Hogy... Mit kell?... - kérdezte ijedten Tuskó.

- Úgy értem, hogy indiszponált-e?

- Kérem... - hebegte - nekem fejlődésem van...

- Tessék helyet foglalni, ha nincs jól. Mondjon el mindent összefüggően, Fedor Kvasztics.

- Egy nemzetközi hírszerző, akivel júniusban, Gambiában találkoztam.

- Hogy hívták?

- Mérimée... de lehet, hogy ez álnév. Tízezer frankot adott, és negyvenezret ígért, ha vállalom az ügyet. Az ő utasításai alapján elmentem a fongi törzshöz, mintha visszatérnék Gambiába, és elébe mentem az expedíciónak. Itt Mérimée utasítása szerint

összebarátkoztam a századossal. Az egyik tisztáson, amit „*Elefántpihenőnek*” neveznek...

- Elefántpihenő! - kiáltotta a „százados”, mint aki előtt felrémlik valami -, igen! Ez volt... az a hely...

- Folytassa a vallomást.

- Itt, a sátorban leütöttem a századost, azután a rádióban érintkezésbe léptem a „*Général du Négrier*”-vel és a százados nevében beszéltem.

- Milyen üzenetet adott le?

- Olyasmit, hogy: „Elértük a fongi törzset... minden rendben van...”

A cirkáló nyugtalanítja a bennszülötteket, forduljon vissza, Mander százados.”

A vádlott csodálkozó szemekkel, nyitott szájjal áll a helyén. Néha mintha nevetni akarna...

Megőrült?

Érthető lenne... Kis híján halálra ítélték, ártatlanul!

- Azután - folytatta Kvasztics - jelt adtam egy pisztolylövéssel, és a sűrűből előrohantak Mérimée és az emberei, mielőtt bárki is védekezésre gondolhatott volna, elfogtak és megkötöztek mindenkit.

- Kik voltak a bandita emberei? Európaiak vagy bennszülöttek?

- Már... hát... nagyobbrészt... négerek...

- A fongi törzsből?

- Nem... ezek más fajtájúak... voltak... Mérimée hozta őket... Hogy honnan, azt nem tudom.

- Mi történt azután?

- A négerek ott maradtak a foglyokkal, és mi egy másik tisztáson kis sporthidroplánra ültünk és reggel leszálltunk Gambiában. Én visszatértem Oranba.

Ilyen nagyszerű ember volt ez a Kvasztics. Még filmíróban is ritkaság. Egyetlenegyszer mondta el neki hajnalban Alfonz, hogy mi a teendője. És délelőtt ilyen kitűnően elmondta mindazt, amihez Rouban kisasszony szolgáltatva az adatokat. És olyan ügyesen, dadogva, önmagát megcáfolva keveredett gyanúba, mint egy igazi

bűnös... Megjegyzem, kivéve ezt az ügyet, az is volt. Mondom, nem vagyok éppen mindennapi eszű ember, de Kvaszticsnál még én sem vagyok okosabb. Pompásan összevágott minden. Kvasztics nyáron át Kairóban volt a csempészekkel, és így a rendőrség igazán könnyen megbizonyosodhatott arról, hogy az alvilág ismert „Tanár ura” a jelzett időben nem tartózkodott Oranban. De hogy honnan vette ezt a Mérimée-t az igazán rejtély.

A vádlott hiába akart szóhoz jutni. Az izgalom, a váratlan fordulat lehetetlenné tette a bűnper folytatását.

Az elnök elrendelte Fedor Kvasztics letartóztatását és elhalasztotta a tárgyalást. Előbb azonban még a védő előterjesztett egy kérelmet.

- Indítványozom, hogy védencemet szabadlábra helyezték. Majdnem kétségtelennek tartom, hogy az ítélet felmentő lesz.

- A magam részéről hozzájárulok a védelem indítványához! - jelentette ki az ügyész.

A katonai törvényszék egy perc tanácskozás után úgy döntött, hogy a védelem indítványának helyt ad, és nyomban szabadlábra helyezi a vádlottat, miután szökésétől nem kell tartani.

És ebben az elnök tévedett.

Délben egy órakor Laméter kapitány elhagyta a katonai törvényszék épületét.

Délután négy órakor már rádió, távíró és telefon vitte a hírt Afrika minden tájára: „Ötvenezer frank jutalom annak, aki kézre keríti Laméter kapitányt, vagy döntő nyomot szolgáltat a rendőrségnek hollétéről.”

„Kerestetik továbbá egy alacsony, köpcös, széles nyakú, feltűnően rövid karú egyén, aki Mander százados álnéven különböző bűncselekményeket követett el Oranban.”

De a kapitány, a furcsa századossal együtt, nyomtalanul eltűnt.

2.

Nem volt könnyű dolog. Az előzményt később így mesélte el Hopkins:

A kapitány kiszabadulása után a százados „szállására” ment nyomban. Tuskó egy finom szállóban lakott, és szombatoként, fejlődésére való hivatkozással, erélyesen visszautasította a számla kifizetését.

Laméter-nek sikerült az újságírókat ügyesen lerázni, és Tuskó szobájában már zavartalanul élvezhette váratlan szabadságát.

- Ide hallgasson, barátom, egy óra ideje van rá, hogy meneküljön.

- Amint látja, máris csomagoltam. - Igazolásképpen kihúzott a zsebéből egy nyakkendőt és egy fél hálóinget. - Megengedi, hogy önnel tartsak, kapitány úr?

- A börtönbe? Mert én csak azt várom, hogy maga elszökjön, és máris jelentkezem az ügyésznél. Mindent elmondok, úgy, ahogy valóban van.

- Csak nem?

- Köszönöm, amit tettek! Zseniális volt, merész és nagyvonalú. Ki az az ember, aki Folternek adta ki magát?

- A házi orvosunk.

- Hogy vették rá erre az örültségre?

- Megmondtuk, hogy egy gyémántbányáról van szó. Ha vállalja a szerepet, akkor vagy bezárják, vagy felkötik, vagy vezérigazgató lesz. Annyira sem becsüli az életét, mint egy törött kabátgombot. Bágyadtan bólintott. Tetszett neki az ügy... Már régen szeretne vezérigazgató lenni.

- Köszönöm, amit tettek... Megható... de...

- Nézze... kapitány úr, ha maga bebizonyítja, hogy ártatlan volt, akkor Kvaszticsot ünnepélyesen hozzák ki a börtönből. Ha most jelentkezik az ügyésznél, legalább tíz évet kapunk a színjátékért.

- Elsősorban maga elszökik.

- Ha Kvasztics végképp a csávában marad? Eszemben sincs. Nem vagyok én kutya.

- Mit csináljak? Én meg nem vagyok sem csavargó, sem szélhámos...

- Ártatlanul elítélték!

- Ez még mindig nem ok arra, hogy hazudjak és szélhámoskodjak. Egy katona, barátom, harcol, engedelmeskedik, és ha kell, meghal.

- Ez rendben van. Kísérelje meg felkutatni a tetteseket, és ha nem sikerül, akkor jelentkezzen. Még mindig meghalhat nyugodtan. Ezzel nem késett el.

- Ez olyasmi, hogy én...

- Azután... bajba keverné mademoiselle Roubant.

- Hogy kerülne az ő neve, ebbe az ügybe?...

Tuskó látta, hogy jó helyen intézett támadást.

- Tőle kaptuk a komédiához szükséges adatokat. Ez nagyon érdekli majd a törvényszék tagjait. Honnan tudtuk az ügyre tartozó katonai titkokat? És esetleg... kivallatnák...

A kapitány sóhajtott.

- Szörnyű fráterek maguk.

- Nem is olyan nagy mértékben. Sohasem volt gyémántbányánk, és úgy éreztük, hogy most már legfőbb ideje.

- De... hogyan fognak hozzá?... Nincs se pénz, se felszerelés.

- Én majd mindent lopok - bízta Tuskó. - Gazdasági ügyekhez értek.

- Ez nem úgy van, barátom. Mellettem nem lophat és nem hazudhat.

- Kicsit sem?... - kérdezte lehangoltan - ugyanis, fejlődésem van...

- Akkor nem jöhet velem...

- De már... gyógyul... Szóval határozott, kapitány úr?

- Igen. Megpróbálom kideríteni az igazi bűnösöket!

- Én követem mindenhová!

- Ha nem sikerül az út, akkor megyek önként a börtönbe.

- Kivéve oda...

- Rendben van. És most vezessen, barátom, mert szökni és bujkálni, ehhez nem értek.

- Fel a fejjel, kapitány úr! Ebből a tárgyból én jól menő tanszéket nyithatnék az egyetemen. Most úgy eltűnünk mint az aranyóra.

- Hogyan?... Figyelmeztetem, hogy a szélhámosság hamar kiderül. Csak a jelenet szuggesztivitásának köszönhetjük a pillanatnyi előnyös helyzetet is, de a vallomás annyi helyen hiányos, primitív, hogy rövidesen rájönnek az igazságra.

- Addig mi már a légió *tiszteletbeli* tagjai leszünk.

Nyolcadik fejezet

Ott kezdődik az egész baj, hogy nő van a dologban

1.

A kapitány és Tuskó Hopkins valóban tiszteletbeli legionáriusok lettek. Érdekes cím és jelleg. Úgy történt az egész, hogy Hopkins már a tárgyalás reggelén számított arra, hogy személyével kapcsolatban esetleg nem kívánatos érdeklődés nyilvánul meg rövidesen. Ezért reggel elment a városparancsnokságra.

Bement a légió zászlóaljirodájába, ahol beosztják az érkező újoncokat, és odament egy fiatal hadnagyhoz.

Akkor már századosi ruhában volt. A tiszt nyomban felugrott, és eléje sietett.

- Csak üljön le, barátom - mondta Tuskó... - Úgy... köszönöm... nem cigarettázom csak szivart szívok... - A hadnagy nyomban elküldött egy legényt szivarért. Kissé félt. Mit akarhat a százados? Ellenőrizni jött?...

- Parancsoljon, százados úr.

- Delarcon százados vagyok, a vezérkartól. - Már jó előre levette a Mander nevet. Itt annyi katona fordul meg naponta, hogy elmosódik a nyoma, elfelejtik, amint kilép. - Két norvég fiú felkeresett tegnap. Az egyiknek az apja valahogy rokonságban van a feleséggel. Beléptek nemrég a légióba. Ostoba fiúk, nem tudták hogy a hajóállomásról nem szabad elmenniük látogatóba, és ahogy partra szálltak, eljöttek hozzám. Most én visszaviszem őket a kaszárnyába. De nem szeretném, ha megbüntetnék őket... Hát vegyük úgy, hogy az én intézkedésekre katonai ügyben távol maradhattak.

- Mióta vannak Oranban?

- Egy napja. Még nem öltöztek be, nem tették le az esküt.

- Azért valószínű, hogy az altiszt jelentette a távolmaradást, és mint szökevényeket, nyilvántartják őket... Hát kérem, én kiállítok egy szolgálati jegyet, azzal a századnál simán megy minden. Szíveskedjék

felkeresni Rue Sidi Carnot 7. alatt a D osztályt, és a szolgálati jegy alapján törlik őket a nyilvántartóból...

- Köszönöm... Ez jó lesz.

A hadnagy kitöltött egy kék cédulát. Beírta, hogy Varins és Linge közlegények, a zászlóaljparancsnokság engedélyével, szolgálati ügyben, elhagyták a kikötőben a gyülekezőhelyet.

Hopkins nem ment el a Rue Sidi Carnot 7. alá, hogy a légionistákat töröljék a nyilvántartásból. Eltette a kék cédulát és megjelent a tárgyaláson.

Délután, amikor Laméter kapitány meggyőzte, hogy jobb, ha elfogadja a kész helyzetet, már tudta, hogy merre kell szökni, ha kiderül a világraszóló szélhámosság, és a gyarmat valamennyi rendőre őket hajszolja.

Tiszteletbeli legionáriusok lesznek.

...A délutáni forróságban álmosan üldögéltünk Senki Alfonzzal a kantin előtt. Most kissé pihenhattunk. Potrien őrmester és az altiszti kar a friss újoncok véréért fagyasztotta.

Egyszer csak látjuk, hogy a poszt átvesz egy kék cédulát, félreáll, azután... hideg borzongás futott át rajtam: belép a kapitány és Tuskó Hopkins civilben. Senki is látja őket.

- Meleg van - mondja Senki Alfonz közömbösen.

- Ühüm... - feleltem és rágyújtottam egy cigarettára. A kapitány meglát bennünket, egy mozdulatot tesz, de Tuskó megragadja a karját, és elrántja. Mutogat, mintha a kapitány süket lenne.

Hát ez miféle új szélhámosság?

- Hé, újoncok! Keresnek valamit? - kiáltja oda Alfonz.

- Majd megtaláljuk maguk nélkül is - feleli gorombán Tuskó, azután mutogat a kezével, és elvonszolja a kapitányt.

Mi a csoda ez a mutogatással?

Lustán elterpeszkedünk a padon, és felhúzzuk a lábunkat is, úgy ülünk, látszólag közömbösen. Mi lehet? Üldözik őket? Beálltak a légióba?... Ha Hopkins nem jött ide, akkor baj van. Azt jelenti, hogy nem akar belekeverni bennünket.

Később egy utász káplár jött arra. Odaszólt a kantin körül csoportosuló katonáknak.

- Ki tud itt norvég nyelven?

Legnagyobb meglepetésemre Senki Alfonz felemelkedett.

- Én!

- Jöjjön velem.

Mentek. Néhány lépésről követtem őket.

A Fort St. Thérèse katonai hangyaboly. Különösen ilyenkor, az esős évszak kezdetén, amikor megindulnak a hadműveletek. Szpáhik, utászok, legionáriusok, szenegáli néger lövészek, sőt Indokínából behajózott annamita katonák is nyüzsögnek a hatalmas várudvaron. Egyik század jön, a másik megy. Itt leszerelnek, felszerelnek, feloszlott csapatok embereit szétszjtják, beosztják, szóval a hadsereg gyűjtőmedencéje, nyüzsgés, ordítózás, gyakorlatozás kivonulás és névsorolvasás bábeli kísérezenejével.

A kantin mögött türelmesen álldogáltak, Tuskó Hopkins és a kapitány.

- Maga norvég? - kérdezte az őrmester Senkitől.

- Igen.

- Kérdezze meg, hogy hová szól a beosztásuk.

Alfonz, aki a világ összes nyelvén könnyed eleganciával beszélt, mondott valamit a kapitánynak.

- Beálltak a légióba?

A kapitány, aki jól beszélte az északi nyelveket, így szólt:

- Nem. Csak bejöttünk egy szolgálati jeggyel. Reménytelennek tartom, hogy itt bujkáljunk.

- Miért csinálja Hopkinsszal ezt a komédiát a mutogatással, és miért mondjuk, hogy nem tud franciául?

- Mert nem hazudom semmi esetre sem. Erre ajánlotta a barátjuk, hogy inkább ne is beszéljek, és azt mondta rólam hogy norvég vagyok, aki nem tud franciául. Sajnálom, ha magukat belekeverném az ügybe.

- Mi amúgy is benne vagyunk...

- Nos?! - kérdezte türelmetlenül az őrmester.

- Nagyon érdekes dolgokat mesél ez az ember. Norvég népdalénekes, aki azért állt be a légióba, mert nagy tisztelője Franciaországnak, és szeretne egy hegedűt kapni, hogy néha muzsikálhasson.

Az őrmester levegő után kapkodott dühében.

- Maga bolond! Azt kérdezte tőle, hogy milyen beosztása van?

Tuskó Hopkins megszólalt.

- Amikor az imént találkoztam vele, éppen az ezredorvostól jött. Egy szanitéc mondta.

Alfonz megértette. Néhány szót váltott a kapitánnyal. Utóbb megtudtam, hogy ezt beszéltek:

- Nem tudja, kapitány úr, hogy mit akar Tuskó?

- A kórházba szeretne jutni.

- Nem jó, mert a felvételnél minden kiderül.

- Nekem is ez a véleményem.

- De talán mást lehet... - Az őrmesterhez fordult: - Azt mondja, hogy azzal a hajóval érkezett tegnap, ahol az a koleraeset előfordult...

- Mi?!... Mondja ennek az örültnek, hogy azonnal jelentkezzék a fertőtlenítőben... És ez a kövér gazember is menjen vele... Magam kísérem őket. Előre! Előre!... Ilyen disznóság!...

Az őrmester eltűnt velük.

- Miért küldted őket a fertőtlenítőbe?

- Ott nincs igazolás, beírás, nem jár ellenőr, pillanatok alatt intézkednek, és annyi ruha van meg ilyesmi, hogy csalódnék Hopkinsban ha nem lopna valamit.

De Hopkinsban nem csalódott egy barát, ha számított rá. Este megpillantottuk Tuskót a kantinban, kék huszárokkal kártyázott a szudáni gyalogosok szilvaszínű uniformisában, és még egy csillag is volt a zubbonyán, ami igazán szép kezdete egy katonai pályafutásnak, ha meggondoljuk, hogy délután még civil volt.

- Ajtót! Marha! - ordított rám, amikor beléptem, mert a tenger felől erős szél fújt. - Ki oszt...? Egynek sincs keze, hogy törne le, valahányszor nem csukja be az ajtót... Négy dámám van, nyertem... nyolc a bank... Ne búsuljatok, fiúk! Fel a fejjel! A kártyaszerencse forgandó...

Ez igaz, de nem olyankor, ha Tuskó Hopkins kever. A partnerek azonban ezt nem tudták. Hopkins izzadt, szivarozott, osztott, bort rendelt, és seperte be a sou-kat, rekedt, nagy hangján vigasztalva és bátorítva a játékosokat. Engem egy pillantásra sem méltatott.

Amikor Senki Alfonz belépett és meglátta, odaszólt:

- Hol hagyta a norvégot?

- Mi?!... - kérdezte bántóan.

- A norvégot hol hagyta?! Talán süket?

Egy csillag nem sokat számít errefelé, különösen más fegyvernemből.

- Miféle norvégról beszél?! Nem ismerek semmiféle piszkos külföldit, és tegyen lakatot a nyelvére, mert beverem a fejét, maga paraszt... Ajtót! - ordította, de elhalt a szava, mert Potrien lépett be.

- Ki volt az? - kérdezte vészjóslóan.

Csend.

- Nem hallották?! Ki üvöltött?!

- Én!

Előléptem. Mit lehet tenni? Tuskó az életével játszott, én legfeljebb néhány nap áristommal. Hiába Potrien lépten-nyomon belém ütközött, ha dühös volt.

- Úgy... Szóval maga fázik! „Potrien - kérdezi majd az ezredes úr - milyen új felszerelési tárgyat javasol a légió számára”? És én majd jelentem: „Néhány szőrmebunda kellene, mert van, aki fázik, és nem szeretném, ha náthás lenne...”

Úgy álltam, hogy eltakarjam Hopkinszt. Mert ha Potrien ráismer...

- Most lemegy a gyakorlóterre, és gereblyézik estig, hogy megszokja kissé a szeles időjárást.

Dühöngve mentem a gereblyéért, és nekiálltam gereblyézni. Később megpillantottam a kapitányt az egészségügyi katonák karszalagos ruhájában. Ágyhuzatokat vitt a kórházba.

Odaintettem. Kissé vonakodva jött.

Mutogattam, hogy adjon egy cigarettát. Miközben rágyújtottunk, halkan, szájmozgás nélkül mondtam:

- Hopkins a kantinban van.

- Tudom.

- Hogy áll az ügyük?

- A köpcös szerzett ruhát, és most így járkalunk. De előbb-utóbb észreveszik a csalást. Most fehéreneműt szózott rám a raktárnok, hogy vigyem a kórházba...

- Majd lesz valahogy. A mi századunk tíz nap múlva indul.

- Hová?

- Szenegálba. Az írnoctól tudom. Csatlakozunk egy menetoszlophoz előőrsnek. Offenzíva lesz.

- Hát mégis... - suttogta szomorúan.

Egy altiszt közeledett. Jeleket integettem a kapitánynak, és elfordultam...

Később Alfonz jött oda.

- Valamit tenni kell Potriennel.

Felültünk az erőd falára, innen jó messziről látszott, ha altiszt közeledik. A Falon túl a múút vezetett egy fason át a városba, kocsik, autók, gyalogosok igyekeztek, hogy estére beérjenek.

A szél tölcserékben hajtotta maga előtt a port:

- Mit akarsz Potriennel? - kérdeztem.

- Valamit tenni kell, hogy ne foglalkozzon állandóan velünk, mert... Mi az?...

Ugyanis egy ugrással átvetettem magamat a falon. Szerencsére az őrrépp a fordulóban volt. A következő pillanatban rohantam az útra, egy ember után...

A Török Szultán jött arra!

2.

Képzeltetik, mit éreztem, amikor megpillantottam a Török Szultánt, kampós, nagy orrával, hosszú lécalakjával és vékony gólyalábaival, amelyeken csak úgy lötyögött a nadrág.

És milyen nadrág! Érték valamit az úri öltözködéshez, sokan világfinak tartanak - és nem ok nélkül -, ha tehát azt mondom, hogy a Török Szultán ruházata igazi főurakhoz is méltó lehetett volna akkor nyugodt lélekkel elhihetik. Csíkos szövetnadrágja és kék betétes, fehér vászoncipője között élénksárga bokavédő feszült a lábfejen. Ilyen festői elegancia még igen nagy uraknál is ritkaság. Téglavörös házikabátján szép nagy, aranyozott gombok fityegtek, és szürke selyemingéhez kék pöttyös, fehér csokornyakkendőt hordott.

Egy uralkodó sem öltözhet káprázatosabb előkelőséggel!

Kezében (esküszöm így volt!) egy kalap! A Török Szultán még sapkát sem viselhetett a kikötőnegyedben, mert minden poszt igazoltatta volna a szokatlan fényűzés oka miatt. De kalap?! Egy kifogástalan, fehér, puha szalmakalap?! És kesztyű?! Sőt sétabot! Tehát nem ólmos és nem gumi, hanem séta! Ez a sok csodálatos körülmény szinte kétségessé tette a személyazonosságát! Szerencsére mellette bizonyít rendetlen, göndör, lisztesszürke, őszülő hosszú haja, amely most is csapzottan csüng a homloka közepére, de úgy, hogy részeges filmszínésznek hihetné az ember, vagy félhülye arcképfestőnek, aki vasárnapra kölcsönkérte egy intelligens megrendelő jó karban lévő ruháját.

De ő az! Ő az, aki barátait többször is cserbenhagyta, kijátszotta, aki aljas gazok mellé állt ellenünk, aki gyalázatos orgyilkosok cinkosa, aki megszegte az egyetlen, nagy törvényt, amely még itt az alvilágban is megkülönböztet erkölcsileg jó és rossz embert: a betyárbecsületet.

Mit bántam én most, hogy engedély nélkül elhagytam az erődöt, hogy Potrien megnyúz vagy kardélre hány: megvan a Török!

Autók és kocsik között cikázva rohantam, de mintha megérezné a veszélyt, oldalt fordul.

És meglát.

Egy másodpercig úgy látszott, hogy a két szemöldöke felfut a feje tetejére, és valahol a tarkóján áll meg.

Azután, amikor már szinte elértem kinyújtott kezemmel, rohan!

Hajrá!

Jó futó vagyok. A Colombói Rendőrtisztek Testgyakorló Körének aranyéremmel kitüntetett versenyzője, aki tizennégy másodpercre futja a száz yardot, azt mondta, hogy nem ért volna utol hátszél nélkül, és még így is csak akkor, miután háromszor rám lőtt.

Szóval sportember vagyok. De a Török Szultán, hosszú gólyalábaival, úgy futott, mint a zerge. A műút két oldalán sivatag. Nem menekülhet... Autók cikáztak el mellettem, de nem törődtem semmivel, kalap, kesztyű és pálca már régen nincs a kezében... Egy hatalmas ugrással boldogan szétlapítom a szalmakalapot, mintha a gazdája ott heverne az úton...

Na megállj!

Az emberek utánunk bámulnak...

Már elérjük a külvárost... A távolság csökkent valamivel... A szív és a tüdő igen fontos tényezők futásnál. A mozgáshoz szükséges energiát nem az izmok szolgáltatják, hanem a légzőszerveink, legalábbis így mondta Rio de Janeiróban a rabkórház orvosa.

A Török Szultán hosszú lábai egyre szabálytalanabb bakugrásokkal igyekeztek a távolságot növelni, de hiába... Abban a szűk utcában utolérem, és következik a borzalmas leszámolás!

Már alig van futásnyi ereje... Lihegve megfordul az arcán ijedt tanácstalanság ül...

Hopp!... Most beugrik egy helyiség ajtaján... Kávéház vagy bár, vagy ilyesmi... Úgy látszik, hogy ide készült...

Utána!...

Húsz lépés, azután én is ott vagyok. Finom kis kávéház... beugrom. Hol van?...

Ott, mellettem! Csak ki kellene nyújtanom a kezemet, de ahelyett feszes vigyázzba összecsapódik a bokám, és tisztelgek.

Egy kapitány és egy őrnagy asztalánál ül a gazember. Kissé liheg...

- Egy... ámokfutó üldözött... - meséli asztaltársainak. - Az arab negyedben tört ki a szerencsétlenül...

- Ebben az évszakban sűrűn előfordul, különösen a bennszülöttek között... - jegyzi meg az őrnagy, miután futólag biccentett felém. - Hát kérem, báró úr, mondja el az esetet...

Mi! „Báró úr?!“ Ez a szélhámós csak úgy, „báró úr” lett?...

Odább megyek. A bárpolchoz éppen egy pincér érkezik és harsányan mondja:

- A báró úrnak egy mazagrán, duplával...

Nyeltem. A Török Szultán mint báró, őrnagyokkal! Nagy gazság van emögött.

- Parancsol?

- Whiskyt...

Jólesett a friss ital. Közben nem vettem le a szememet a Török Szultánról. Ha két napig ül itt, akkor is kivárom. A nyomában leszek, amíg csak szemtől szembe nem állunk, ketten!... Végre is nincs összevarrva a tisztékkel!...

- Uram...

A pincér állt mellettem.

- Egy hölgy szeretne beszélni önnel.

Követtem a néger boy tekintetét. Az egyik páholyban, a helyiség homályos háttérében egy nő ült.

De milyen nő! Elállt a lélegzetem. Különös, sötét ibolyaszínű selyemruhája a legelőkelőbb párizsi műhelyben készülhetett. Apró, hófehér kezével egy cigarettát emelt éppen a szájához, és mialatt szippantott belőle, két szép, nagy fekete szeme lehunyódott. Csodálatosan hosszú pillái egy-egy dús ívben hajoltak ki a szemhéjak közül... Szóval... olyan remek szép nő volt ez, hogy elámultam.

Nyomban odamentem, velemszületett, könnyed úri testtartásommal.

- Üljön le, uram - mondta a nő, miután bemutatkoztam. - La Rochelle grófnő vagyok.

Nem tudtam, hogy mit feleljek.

- Láttam önt, amikor bejött, és figyeltem, miközben ott szemben ült. Önnek nyílt, férfias arca van.

A nő szinte hangosan beszélt, de különben sem kelthetett semmiféle gyanút, amit mondott, mert valóban merész, nyílt és férfias arcom van. Ez már másoknak is feltűnt.

- Nem tudom, miért - folytatta -, de úgy éreztem, hogy maga bátran kiállna, ha egy nő nagy veszélyben a segítségét kérné.

- Bizonyos lehet benne! - feleltem lelkesen, és valósággal elsötétült előttem a világ attól a furcsa jó szagtól, ami a nőt körüllebegte. - Grófnő - folytattam -, nem kérhet tőlem olyasmit, hogy ne álljak boldogan az utolsó csepp véremig ön mellé.

- Mindössze arra kérem, hogy hazakísérjen. Lehet, hogy bérgyilkosok lesnek rám az úton. A legionáriusok mind lovagias emberek...

- Nyugodt lehet, én megvédem...

- Igen... én is azt hiszem. Önnek olyan értelmes kifejező szeme van.

Csakugyan így volt. Azt már mások is mondták, hogy van a szememben valami különösen értelmes és kifejező.

- És kik azok, akik egy fiatal hölgy hazafelé vezető útján lesben állnak? Miféle alantas, hitvány fráterek lehetnek...

- Felbérelt orgyilkosok!... Többet most nem mondhatok el...

- Nem kutatom a titkait, grófnő!

- Köszönöm. Akkor hát menjen előre, és várjon rám kint.

Elhaladtam a Török Szultán asztala mellett. Ökölbe szorult a kezem, de mit tehettem?

Egy hölgy kéri a segítségemet. Mennem kell! Néhány perc múlva ott volt mellettem az utcán a grófnő.

Már este volt. Nem a belváros felé vezetett, hanem egyenesen a tengerparti sétány irányába, ahol az úri villák sora van.

Senkit sem láttam, akire gyanakodhattam volna.

Az úri villák sora pedig eléggé kihalt estefelé. Nagyritkán, ha egy autó elhaladt mellettünk.

A nő egy hatalmas, kastélyszerű épület előtt megállt.

- Itthon vagyok... - mondta. - Úgy látszik, a maga kísérete elijesztette a támadókat. Igazi, harcos férfialak! Mintha egy megelevenedett szobor lenne.

Csakugyan így volt. Férfias, izmos, erőteljes alakom van. Ezer ember között is feltűnne.

- Az olyan patkányok, akik hölgyekre lesnek, általában gyávák - feleltem, velemszületett természetes szerénységemmel.

- Önnek meddig van kimaradása?

Hm... Potrien most már ideges lett.

- Nincs kimaradásom. Átugrottam az erőd falán.

- Megszökött?

- Nem egészen. Ha holnap estig jelentkezem, akkor csak engedély nélküli kimaradás. És én még ma jelentkezni fogok.

- Ha úgyis mindegy... Szívesen meghívnám egy csésze teára...

És lesütötte a szemét. Úgy látszik, erős hatással voltam rá.

- Boldoggá tesz grófnő - feleltem tiszteletteljesen, azzal az érzéssel, hogy fél térdre kellene ereszkednem.

- Akkor jöjjön...

Hatalmas, barna faburkolatú terembe nyílt a kapubejáró. Ragyogó csillárfényben díszruhás lakájok siettek elém... Micsoda pompa és fény.

Ámultan mentem mellette a lépcsőn...

A falakon teljes nagyságában, széltében, hosszában, fényes színű, berakott kockákkal készült festmények. Mivel sokat forogtam jobb körökben, tudom, hogy az ilyen falfestményeket gobelinnek nevezik. Az ember csiszolódik, ha társadalmi életet él.

A falból mindenfelé világítókarok álltak ki, és a mennyezetet domború virágminták díszítették, úgynevezett freskók. Ha ezek lehullanak és piszkosak lesznek, akkor bármelyik múzeum magas árat fizet értük.

Sok-sok szobán haladtunk át, míg végül egy kisebb, meghitt szalonban az előttünk haladó lakáj meggyújtott egy sárga selyemernyőjű állólámpát. Ez lágy, családias, meleg fénnel világított és a szoba távolabbi zugait homályban hagyta.

Rövidesen ismét megjelent a lakáj kis kocsival, amilyen csecsemőket szoktak tolni, de ezen üveglap volt, itókával, aprósüteménnyel és cigarettával.

- Elmehet, Louis.

Csak aki már sokat járt úri társaságban, az tudja, hogy milyen előkelő egy olyan hely, ahol a lakájt Louisnak hívják.

Megkínált whiskyvel, dohányoztunk és társalogtunk.

- Kedves John - mondta, és felém hajolt a karszék támláján át. - Ön ma nagyon nagy szolgálatot tett nekem. Sohasem felejttem el...

- Ugyan kérem... Igazán semmiség. Sajnálom, hogy nem küzdhettem önért, grófnő. Higgye el!

Szívesen nekirohantam volna egy század szpáhinak, hogy bebizonyítsam, mennyire szeretem!

Ő alig ivott, de én négy pohárral is felhajtottam a finom whiskyből.

Később imponáló merészséggel a kezére hajoltam, ahogy ott a karfán nyugodott, és megcsókoltam...

Nem ellenkezett.

Ahogy felnéztem rá, láttam, hogy lesüti a szemét és mosolyog. De milyen mosoly volt ez!

Ez a nő úgy mosolygott, mintha sírna. Úgy is neveztem magamban: „a síró-nevető grófnő”.

- Ön merész, de nem bántott meg, mert nem tolakodó...

Így is van. Kissé közelebb húzódtam a karszékkal, de beleakadt az átkozott holmi a szőnyegbe, hogy majdnem felborultam, és a zavaros helyzetben leütöttem a whiskysüveget.

- Bocsásson meg...

- Igazán semmiség... A múltkor Valois márkival ugyanez megesett.

Ilyesmi csakugyan kitűnő urakkal is előfordul. Végül - és ez a fő -, ott ültem a közelében. A szívem úgy kalapált, mintha kitörni készülne a zubbonyon keresztül. A felém áramló jázmin illatszer szagától remegett a torkom és pattanásig feszült minden ér az agyamban.

- Miért... szökött meg a kaszányából? - kérdezte, és áthajolt a karszéken, hogy szinte hozzám ért.

Csak hebegni tudtam.

- Egy gazembert láttam... a kőfalról, és üldözőbe vettem...

- És hogy került oda... a kávéházba, később...

- Odáig... követtem...

Közben, mint gondos háziasszony, egyre töltötte a whiskyt, és én ittam, mert az ital kellemes társalkodóvá teszi az embert.

- Meleg van itt...

Sóhajtott, felállt, és a díszes kandallóhoz ment. Esküszöm, hogy hasonló szépségű alakot még nem láttam. És a lépése, szinte muzsika volt, ruganyos, lassú ütemével.

...Később zongorázott és énekelt... Ilyen gyönyörűségben még nem volt részem. Hivatásos, kocsmai énekesnők tanulhattak volna a grófnőtől.

Amikor befejezte a dalt letérdeltem:

- Grófnő... legszívesebben meghalnék önért - suttogtam férfias egyszerűséggel. - És... és...

Igen... Lehajtott fejemet csendesen megsimogatta. A sarkamig zsibbadt lettem ettől az érintéstől.

- Tudom... Nem ismerem magát, John, de érzem, hogy bátor, jellemes, nagylelkű és okos...

Az ilyen emberismerő előtt le a kalappal!

- Hallgasson ide... - folytatta. - Én a legszentebb, leghalálosabb titkomat bízom magára...

- Oh, grófnő...

- Igen! Szükségem van valakire, és maga az a jellem... aki... első látásra... Szóval...

- Megbízhat bennem, mint önmagában, grófnő.
- Hallgasson tehát ide... Apám diplomata volt.
- Sejtettem!
- Honnan?
- Önben annyi előkelő báj van, hogy egy diplomata lehetett csak az apja.

Így én.

- Köszönöm... Ön nemcsak merész, hanem művelt is.

Így ő.

- De most figyeljen, kérem. Atyám ártatlanul egy politikai cselszövés áldozata lett. Egy nő szőtte a cselt ellene. Annunziata Ermagnola spanyol hercegnő. Atyám elmondta titkát, és ezért menekülnie kellett. Azt hiszem, hallott már hasonló történetet?

- Hogyne. Egy Lohengrin nevű hattyúlovaggal fordult elő ilyesmi, de ott a hölgy nem spanyol volt, hanem operaénekesnő...

Megragadtam az alkalmat, hogy műveltségemről is kedvező véleményt keltsek.

- Hasonló eset - mondta csodálkozva, és nevetett.

- Min mosolyog, grófnő?

- Keserű kacaj volt... - felelte komoran. - Atyámat csak úgy menthettem meg, hogy La Rochelle grófnak nyújtottam a kezemet... Pedig gyűlöltem...

- Szörnyűség!

- Nem sokáig bírtam a gróf rettenetes természetét. Oktalan féltékenységgel gyötört, és mint foglyot őriztetett a várában.

- Hitvány fráter...

- És egy napon megszöktem...

- Okosan!

- Azóta retteghetben élek... Mindent elkövet, hogy visszahurcoljon a várába...

- És a rendőrség ezt tűri?

- La Rochelle gróf nagy úr! A bátyja miniszter.
- Na és? Egy miniszter nem parancsol az egész országnak.
- Az öccse rendőrprefektus!
- Az csakugyan nagy úr... Ismerek néhány prefektust... társadalmilag... Igen erélyes emberek... sajnos...
- Éjszaka nem merek az utcára menni, nappal is egy rettegés az életem... Oh, John... most tudja a titkomat... Maga az egyetlen ember...

Sóhajtott. Szemében könnyek remegtek. Oly szép volt, és oly szerencsétlen.

- Grófnő! - kiáltottam hévvel. - Mától fogva nincs egyedül! Erre esküszöm!

- Köszönöm, John...

És ahogy előtte álltam, két kézzel megfogta az arcomat, és úgy nézett. A nyelvem olyan száraz volt, mint egy fadarab, és a szemközi tükörből láttam: az arcomon ujjnyi vastagon dagadt ki egy ér a szemöldököm felett.

Átkaroltam...

Hagyta... Sőt... odahajtotta fejét férfias vállamra... A hajából is jázminszag áramlott...

- Szeretem... - súgtam félőrülten.

- Ó... John... hát nem látod... hogy én is sze...

A félig kimondott szó közben megcsókoltam...

- John... - mondta nagyot sóhajtva. - Megértem, hogy bizalmatlan vagy.

- De grófnő!

- Mondd, hogy Nóra!

- No... Nóra...

Alig bírtam kimondani...

- Én elmondtam a titkaimat... majd egyszer... ha igazán szeretsz és bízol bennem, mondj el te is mindent, hogy ne válasszon el bennünket semmi... semmi...

Szégyelltem magamat. Ez a nő olyan vakon bízott bennem, olyan őszinte és odaadó volt. Én titkolózom...

- Grófnő... Nóra... Nóra grófnő. Én is elmondok mindent, mindent.

- Óh, ne hidd, hogy kíváncsiság...

- Nem, nem... úgy helyes, hogy én is elmondjam a nagy titkot, amelynek középpontjában...

Kopogtak.

Ijedten felugrott az ölemből.

- Ki az?

- Telefon...

A Louis nevű lakáj jött, és egy tálcán a telefont hozta, amelyről hosszú zsinór függött.

Csak igen előkelő helyen fordul elő, hogy tálcán hozzák a telefont.

A füléhez vette a kagylót.

- Igen... - csak ennyit mondott. - Még nem... de már biztos... Nem... Jó... Várom... Autón?... Jó... Jó estét...

A lakáj kiment.

- John... most valakivel találkozni fogok. Atyám egy régi barátja jön ide autón... Te várj addig itt... amíg... beszéllek vele...

- Ha esetleg soká voltam itt akkor igazán...

- Nem... nem... ki tudja, mikor látlak viszont... - felelte, és ismét csókok következtek...

Rövidesen újból kopogtatott a lakáj.

- Sietni fogok - súgta, és magamra hagyott.

Felhajtottam egy pohár whiskyt. Szédülő fejjel leültem a fotelbe. Váratlanul halk kopogtatás hallatszott.

A szoba túlsó sarkában, a lámpa mellett, csak most láttam, ajtó volt vágva a kárpitba, és furcsa zörgéssel egy papírdarab csúszik be alatta...

Hát ez mi?!

Odamentem és felemeltem a papírt. Ez állt rajta:

„Kedves Tsülögg!

Te hüjje ló akki vagggy! Ez a nő 1. vesz-Éjjes bosszorgány. Kihasznaájja hogy. Egy beképzeltt alag került. A hállólyába neki. Ne pofffázz! Puccolly inét. Mert nadjon gönnyen llehet. Hodj Egysszerüüien lellő nek. Legalláp is elvissznekk. jjól nészől ki Te. Nem issmerred 5. vesszééjjes Bosszor gán.

Netuddkki.”

A levélről az első szó után tudtam, hogy a Török Szultán írta. Elejétől végig hazugság.

Gyorsan kinyitottam a kárpitajtót. Elcsípem a gazembert!

Egy kis szobában voltam. Persze elszökött a gazember.

De hogy jött be ide egyáltalán?... Titokban...

A következő szobában áhítattal álltam meg egy másodpercre.

Égszínkék selyemfalú háló volt. Középen egy ámpolna függött, vörös lámpájából tompa fény sugárzott.

A túlsó oldalon nyitott ajtó... Függöny takarja el... Távoli beszélgetés hallatszik...

Lábujjhegyen odamentem... A függönyön túl öltözőszoba következett, és innen nyílt az a szoba, ahol beszélnek. Ugyancsak függöny takarta el.

Megismertem az ő hangját!

Azt a szomorú, mélységgel muzsikáló finom, dallamos szófüzért, amely félig az orron átszűrődve zeng-bong, mint valami hárfa.

Éppen azt mondja:

- Könnyű dolgom volt azzal a maflával, és ha nem zavar meg excellenciád, már tudnék mindent.

Hm... vajon kiről lehet szó?

Egy szokatlanul mély, nyugodt férfihang felel.

- Mégis beszélnem kellett magával, Mander-né...

Mander-né?... Nem grófnő?... Mi?!

Hiszen Mander... az a százados volt, akit Tuskó Hopkins alakított.

Gyorsan, lábujjhegyen odasiettem.

Ketten voltak együtt a kis szalonban. Az állítólagos grófnő és...

A lélegzetem is elállt!

De Surenne márki, a kormánybiztos!

3.

Nem írtam róla eddig. Pedig errefelé jól ismeri mindenki. De Surenne márki tengernagy, teljhatalmú gyarmatügyi kormánybiztos volt. Kemény, szigorú katona. Ellenfele a diplomácia és türelem eszközeivel dolgozó, de la Rouban altábornagynak. Hosszú, ősz haja, szúrós szeme, borotvált, erélyes arca unalomig ismert Afrikában.

A hatalmas, sasorrú tengernagy ott ült szemben a síró-nevető nővel.

- Miután a múltkori szégyenletes csalást - mondta De Surenne - a Laméter-ügy tárgyalása után sajnos későn leplezte le, ebben az ügyben sok jóvátennivalója van. Megtalálta a cinkosok nyomát?

- Az egyik éppen most készült vallani. Ez elég nagy fajankó. Beképzelt, korlátolt alak, akivel könnyű dolgom lesz.

...Elképzelhetik, hogy álltam ott! Milyen magasságokból zuhantam le? Én és a fajankó! És beképzelt! A velemszületett férfias szerénységgel...

Óh, hogy fájt a szívem...

Tehát a csók, az ölelés, az illatos sóhaj, amivel az arcomhoz hajolt, hazugság volt...

- Csak vigyázzon - mondta a kormánybiztos. - Sokszor a legostobább emberről is kiderül, hogy nem minden helyzetben az.

- Ez megbízhatóan hülye.

- Hát kérem, asszonyom, legyen őszinte. Tud valamit az ügyről?

- Tudom, hogy az expedíciót a fongiak rabságban tartják. A főnök gazember.
- Mi a bizonyíték?
- Mander útinaplója, amit nemrégén kapott meg Rouban altábornagy...
- Igen... igen, de ez a holland bankár, Van der Ruffus, ez is akadékoskodik...
- Az öreg bankárnak lágy szíve van.
- Elhiszem, ha mondja. Önnek tudni kell.
- Van der Ruffus kisegített szorult helyzetemből, de különben inkább ellenségem, mint barátom.
- Kérem kérem... ehhez semmi közöm. Információkért jöttem.
- Elfeledkezett excellenciád, hogy negyvenezer frankot ígért, ha...
- Ha hasznos lesz, amit mond.
- Rendben van. Bízom az ígéretében. Szóval Laméter váratlan segítőtársakra bukkant.
- Kik ezek? - kérdezte De Surenne.
- Három kalandor. Elég veszélyes nemzetközi alakok, de nem lehetnek hasznára ebben az ügyben.
- Az embereket csak tetteik alapján szabad megítélni. Mit gondol, mi történt Mander századossal, az igazival?
- Agyonlőtték. Valószínűleg Laméter cinkosai végeztek vele. Ezt a Hopkins nevű frátert is megsebesítette valaki, és ráadták a halott százados ruháját. Így került az ügybe.
- Nem sokat érnek az értesülései, de azt akarom, hogy lekötelezve érezze magát... Tessék...

Negyvenezer... Negy-ven-ezer frankot dobott oda.

A nő csillogó szemmel kapta el. Hogy szeretheti a pénzt!

- Meg lesz velem elégedve excellenciád - felelte. - Ha ez a katona jó nyomot ad, akkor először a katonai rendőrséget értesítem, hogy késedelem nélkül cselekedjenek.
- Jól van... - A kormánybiztos felállt, biccentett a nő felé és ment...

Én is mentem... Vissza a szobájába. Hohó... Majd meglátjuk, hogy fajankó vagyok-e?!

Rövidesen jött ő is.

- John... - suttogta - ne haragudj, hogy megvárattalak.

- Drága grófnő... - feleltem éppolyan szerelmes hangon, mintha mi sem történt volna.

- Most csak a tiéd vagyok... nem zavar senki.

- És... és őszintén elmondok mindent... De szeretsz? - kérdeztem.

- Nagyon...

- Grófnő... Én olyan nagy titkot tudok... ami... ami több ember életébe kerülhet, és amit ezren és ezren szeretnének tudni.

- Nálam el lesz temetve...

Úgy tettem, mintha tűnődnék.

- Nos? - kérdezte izgatottan.

- Grófnő... majd elmondom... ha már tudom biztosan, hogy szerelmünk igaz és teljes...

- Most nem érzed?...

- Igen... De mégis... Várjunk, amíg semmi sem választ el bennünket attól, hogy őszintén elmondjunk mindent.

...Átkarolt, csókolt, ölelt... Óh, milyen kár, hogy ez a nő - amint a Török Szultán helyesen jellemezte: egy *bosszorgány*.

4.

...Hajnalban ott ült a lábam előtt és fejét mint valami hízelgő cica a térdemre hajtotta.

- Most mesélj nekem... lovagom.

Felhajtottam egy pohárral.

- Tudd meg, grófnő, hogy én ismerem Laméter kapitány rejtekhelyét...

- Ó!

Hogy csodálkozott. Hogy színlelte a meglepetést.

- Igen. Két barátommal együtt mentettem meg.
- Kik voltak?
- Az egyik köpcös fiú, ez századosnak adta ki magát, és elmenekült egy hajón, amelyik Oranból egy uszály szerencsendiót visz a Fekete-tengeren keresztül Rusz-Csukba...
- És a másik?
- Egy Potrien nevű őrmester, a légióból... Valamikor iskolatársam volt, és a háborúban, Laméter századánál szolgált...
- Igen... - lihegte.
- Ez volt az értelmi szerző. Jóba van a kantinosnővel, és ez egy pincében rejtegeti Lamétert, mosott ruhák között, az Avenue Maréchal Joffre 9. szám alatt...
- Óh, esküszöm, hogy közöttünk marad... Most ég áldjon... Remélem, rövidesen viszontlátlak.
- Igen, igen... drágám...

Csók. Azután távoztam.

Szédülő fejjel mentem az utcára.

Hogy a sok whiskytól bódult agyam kitisztuljon, betértem a legközelebbi csapszékbe, és felhajtottam néhány pohár rumot. Azután pihentem kissé, és átfutottam a lapokat.

Ráérek. Most már vagy kivágom magam, vagy harminc nap sötétzárka kurtavassal. De kivágom magam!

A lapban igen érdekes hírek álltak.

Rouban altábornagy fáradozása a Szenegál-vidék békéjéért nem bizonyult eredményesnek. A fongi négerek továbbra is tagadják, hogy az expedíció tagjairól vagy a gyémántbányáról tudnak valamit. Pedig sok bizonyíték van ellenük. Különösen a fogságból visszatért Mander százados, akinek a nevével legutóbb egy szélhámos visszaélt. Az igazi századosnak, mialatt útban volt Szenegálból, nyoma veszett. De a napló és a térkép, amely az expedíció útját jelöli, postán érkezett, és világosan bizonyít a fongi törzs bűnössége mellett. De Surene admirális ismert erejével lát hozzá, hogy a felderítő és büntető expedíciót vezesse. Rouban altábornagy bizonyára az indokínai

hadseregnél kap vezető beosztást. A kormánybiztos keménykezű politikája visszaállítja a gyarmati hadsereg tekintélyét, amely csorbát szenvedett a szenegáli gyémántbánya körül.

Hol a bánya?

Hol az expedíció, amelynek nyoma veszett?

„Minden tiszteletünk a jóhiszemű idealista Rouban altábornagyé, aki talán rövidesen elhagyja afrikai állomáshelyét... És minden lelkesedésünk De Surene márkié, aki erélyesebb politikával helyreállítja a francia gyarmatosítók régi, katonai tekintélyét...”

Így az újság.

Az egész dörgedelem Rouban altábornagy közeli bukásától szaglott. Ezenfelül puskapor és vér szaga is előre vetette eljövendő bűzét, amiről az újságíró úr nem tudott.

Így én.

Jól kitisztult a fejem a sok rumtól, és elindultam a katonai parancsnokság felé. Hat óra, reggel volt.

- Egy magas rangú tiszttel szeretnék beszélni - mondtam a posztnak.

- Miért?

- Ha minden bolondnak megmondhatnám, akkor nem akarnék a tiszttel beszélni...

A poszt még valamit morgott, azután felkeltette az ügyeletest.

A tiszt álmos szemmel gombolta a zubbonyát, és úgy nézett rám, mint aki a pokolba kíván.

- Mit akarsz?

- Jelentést tenni, mon adjutant.

- Milyen ügyben?

- Egy kém akart a hálójába keríteni.

A gyarmati hadsereg kaszárnyaépületeiben mindenfelé táblák láthatók:

KÉMGYANÚS EGYÉNEKRŐL TÉGY NYOMBAN JELENTÉST
--

A KATONAI
PARANCSNOKSÁGON!

- Beszélj!

- Egy nő meghívott magához, azt mondta, hogy La Rochelle grófnő, és ha adatokat szolgáltatok neki egy katonai bűnügyről, akkor pénzt ad...

- Várj! Ez a jelentés nem hozzám tartozik. Ülj le a másik szobában, amíg az illetékes helyre telefonálok.

Leültem a másik szobába.

Rövidesen kijött a tiszt:

- Előre!

A kapuban autóba szálltunk. A tiszt nem szólt, és én nem kérdezhettem. Már vagy negyedórája futott velünk a kocsi.

Hová vissz? Elhagytuk Oran külvárosát, a tengerparton siklottunk végig, platánok és oleanderbokrok mentén. Végül egy magas ráccsal körülvett vörös, várszerű épület előtt álltunk meg.

Két szuronyos őr posztolt a kapuban.

- Jouhac tisztet jelentsék a D osztályon.

Annyit én is tudtam, hogy ez a kémelhárító.

De nem olyan egyszerű ide bejutni. Még egy tisztnek sem. Ott áll és vár, amíg az egyik poszt bejelenti.

Egy őrnagy jön le. Sovány, sárga bőrű, fényes szemű keskeny szájú katona. Nem tudom, hogy miért, de arra gondolok, hogy rossz lehet annak, akire haragszik.

- Köszönöm, hadnagy úr...

A tiszt köszön és megy. Vegyes érzelmekkel lépek be a kapun.

Amikor ott álltam a pinceszagú, ódon, félhomályos előcsarnokban, mögöttem a hűvös, durva arcú őrnaggyal, kissé összeszorult a szívem.

Szó nélkül mentünk, boltozatos folyosókon, elhagyott átjárókon...

Minden fordulónál szuronyos őr, minden átjárónál rácsos vasajtó, kinyitják, becsukják, ismét bezárják utánunk...

Mindig lejjebb és lejjebb jutunk, újabb és újabb lépcsőfokok. Egyre sűrűbb homály, egyre hűvösebb, dohos folyosók roppant vastag falak között.

Hová vezet? Bezárnak talán?... Hivatalos helyiség nincs a pincében, az bizonyos...

Ez a „Vörös Citadella”. Már hallottam róla. Aki idekerül, annak a számára megszűnt az idő fogalma. Kémek és lázadók, politikai kalandorok tűnnek el itt. Állítólag nem sokat kérdezősködnek olyan egyének után, akit errefelé láttak utoljára...

De mit akarnak tőlem...

Lent a pincefolyosón megyünk. Jobb és bal oldalon rácsos ajtó. Minden ráccsal zárt odúban egy ember ül vagy áll. Arccal a fal felé fordulva... Minden cellában egy.

Kémek és hazaárulók!

Salétrom és áporodott rongyok szaga nehezedik a folyosóra... Minden őr egy bokacsattanással jelzi, hogy tiszteleg.

Az őrnagy nem szólt semmit. A tépett, falas ruhákban álldogáló arc nélküli rabok nagy része ijesztően sovány.

A bokákon vastag gyűrű és néha csörrenés... Mind láncon van...

Mintha kissé szűk lenne a torkom...

Egy dupla vasajtót nyitnak, és ismét a lépcsőházban vagyunk. Most minden elénk kerülő lépcsőn feljebb megyünk.

Hová vezet az őrnagy?

És ekkor átvillan valami az agyamon. Miért jöttünk ide le, ha ismét felmegyünk? Csak a börtönön keresztül lehet az emeletre jutni?

Hohó!

Észnél légy, Csülök! Azért vándorolt veled az őrnagy a pincén át hogy megrémülj! Aki erre keresztülhalad, az puhára főzve kerül a kérdezősködő elé. Amit elhatározott, amit hazudni akar, az dadogássá válik a pincebörtönön és a néma folyosókon keresztülhaladó úton, a sárga őrnagy mögött...

Vigyázat!

Kihúztam magam, és igyekeztem közömbös lenni... belülről lecsillapodni...

Nyers, nedves sziklaboltozatok között vezetett a folyosó...

Egy ajtót ránt fel az őr. Kis szobába érünk. Néhány tiszt ugrik fel. Az őrnagy int.

Egy réveteg tekintetű, tépett ruhájú, rémült arcú férfi ül a szoba közepén. Arca beesett, a kezei remegnek.

Egy hatalmas tiszt áll előtte ingujjban. Az asztalnál egy másik ír, serceg a toll. Borzasztó meleg van.

Továbbmentünk.

Olyan nyugodt voltam, mintha az utcán járnék. Már tudtam, miről van szó. Érdeklődve néztem a falakat. Az őrnagy felém fordult. Az egyik szemöldöke magasabbra húzódott, ahogy rám nézett.

De nem szólt.

Most már festett falú, nagy ablakos, emeleti folyosókra mentünk. Itt-ott egy kép vagy táblázat.

Egy ajtónál megáll az őrnagy, kopog, belép. Azután visszajön.

- Menjen be.

Kihúzom magamat és belépek. Szemben az ajtóval a falnál, fekete íróasztal mögött, ott ül a kormánybiztos!

Most csakugyan megijedtem.

Kilencedik fejezet
Minden összebogozódik

1.

- Jöjjön közelebb.

Két nagy lépés... sapkát combhoz szorítom, boka csattan.

- John Fowler?

- Igen.

- Csúfneve Csülök. Többszörösen büntetett, notórius csempész. Született Birminghamben 1904-ben, anyja Fidler Karolina, holland származású munkásnő, apja Gustav Fowler kormányos. Így van?

- I... igenis... excellenciás uram!

Nem olvasta az adatokat. Fejből mondta! Istenem... hát ezek... ilyen magas rangú urak... egy közlegényről még azt is tudják, hogy anyja volt, született és... Fowler.

- Négy év előtt törölték a hajóskönyvből. Miért?

- A révkapitány kigyulladt a jelenlétemben...

- Bántalmazta?

- Mindössze egy égő lámpát dobtam rá.

- Miért?

- Egészség elleni kihágással vádolt. Azt állította, hogy ragályos beteget hoztam a hajón.

- És nem volt igaz?

- Alázatosan jelentem, nem vagyok orvos.

- De a révkapitány azt mondta, hogy beteg az illető.

- A révkapitány sem orvos.

Nézett, egyik szemét összehúzta. Hatalmas homloka támadó, okos nyugalommal meredt felém. Most lemért. Keresztülnézett rajtam.

Félelmetesen erős, tiszteletet parancsoló férfi volt De Surenne márki. Ahogy felállt, kitüntetései megcsördültek, szálfá alakja kissé előrehajolt, és úgy nézett az arcomba. Dús, gondozott, ősz, hosszú haja hátrafeküdt tarkójáig, úgy, ahogy régi, nagy tudósokat ábrázolnak képeken.

Karba fonta a kezét.

- Most pedig beszélhetünk, barátom. Mit akar jelenteni?

- Egy különös eseményről teszek jelentést excellenciádnak, amelyet nem bírok megítélni egyszerű eszemmel.

Test a testhez, élém állt.

- Csakugyan olyan egyszerű az esze? - Megkopogtatta a homlokomat.

- Akkor is ilyen nyugodtan állna itt, ha tudná, hogy belelátok a koponyájába? Mi? Akkor sem félne? Feleljen, barátocskám.

- Akkor sem félnék, mon excellence.

- Úgy. És mivel okolja ezt meg?

- Azzal, excellenciás uram, hogy egy legionárius nem fél soha és semmitől!

- Hej! Barátom, ne kerteljen, hallja, és ne csavargassa itt a szót!

- Kegyeskedjék a jelentésemet meghallgatni...

- Megállapítom, hogy jól kezdte nálam. Nem hazudott. Most mielőtt jelent, néhány kérdést: hogy került maga az őrsegről egy szál gumikabátban a kormányzóság estélyére.

- A ruhámat kölcsönkérte valaki.

- Kicsoda?

- Laméter kapitány.

Egy nagy lépéssel ismét előttem termett.

- Tudja, mi jár ezért?

- Kegyelem esetén életfogytiglani várfogság.

- Itt lenn... a pincében... Nem rettent meg?

- Én nem félek semmitől.

- Mi történt azon az éjjelen?

- Csak akkor tudtam meg, hogy kicsoda Laméter, amikor már rajta volt a ruhám. Utánamentem az estélyre, hogy visszaszerezsem a holmimat!

- Azután?

- Nem láttam többé.

- Katonai becsületére mondja?

Hallgattam.

- Figyelmeztetem, hogy hatékony eszközök állnak rendelkezésemre, ha valaki konokul hallgat. Majd odalent a pincében gondolkozhat...

- Excellenciás uram: ott lenn csupa áruló ül, legalább lesz valaki, aki azért kerül oda, mert nem akart áruló lenni.

Nézett. Hátratett kézzel járt fel és alá.

- Maga hazárdjátékos, barátom, de nem buta. És férfi a talpán. Kár, hogy a nyakát törí rövidesen. Laméter hazaáruló! Tudja?

- Szerintem ártatlan.

- Mi?!... Maga kétségbe vonja, amit én állítok?

- Excellenciás uram, én a várbörtöntől nem félek... Annyi gonosztettért vállaltam már megérdemelt büntetést, hogy egyszer jólesne valami igaz ember ügyéért szenvedni. Tessék bilincsbe veretni, bezáratni, felnégyeltetni, és akkor is azt mondom: Laméter ártatlan, ártatlan, ártatlan! Az egy igaz Isten engem úgy segítjen.

Állt előrehajolva, és mereven nézett.

- Jó... Engem nem érdekel az, hogy elfogják-e Lamétert, vagy sem. Rendőri ügy. Mit akarsz jelenteni?

- Egy hölgy a kávéházban magához kéretett délután. Úgy tett, mintha tetszenék neki. Nyomban láttam hogy csak tettei magát.

- Hm... igen?

- Igen. Nem vagyok önhitt ember. A hölgy meghívott magához, és állandóan durva dicséretekkel halmozott el. De én átláttam rajta...

A kormánybiztos úgy nézett rám, bal szemét kissé összehúzva, mint aki érzi, hogy valami ravaszság van a szavaim mögött, de nem tudja, hogy mi.

- Folytasd!

- Parancsára. Állandóan azt mondta, hogy nekem tudni kell Laméterről, és ő sok-sok pénzt kapna ha én elárulnám...

- Hm... Te fickó... Te nagyon agyafűrt szerzetnek látszol...

- Alázatos tisztelettel: nem értem excellenciádat.

- Te... most itt... kivágod magad a bajból. Nem tudom, miért, de biztosan érzem, hogy így van...

Ilyen orra volt. Megérezte a dolgokat.

- Én őszintén beszélek.

- Igen?... Folytasd.

- Szerettem volna kitudni valamit. Gondoltam, majd hazudozok mindenfélét. Az altiszt úr azt tanította, hogy a kémgyanúsokkal tegyünk úgy, mintha lépre mennénk, mert ha elnyertük a bizalmukat, könnyű leleplezni őket.

- Igen. És te ezt az utasítást követted?

- Szó szerint.

- Tovább!

- Én hazudoztam mindenfélét, azután természetesen nyomban jelentettem a parancsnokságon az ügyet.

Most egészen furcsa dolog történt. A kormánybiztos elém állt, megfogta két ujjal az orromat, és enyhe szorítással jobbra-balra mozgatta.

- Te... Te szélhámos, gazember, csirkefogó... Te! Beképzelt, hiú fickó vagy és lépre mentél a szép hölgynek. De valahogy észbe kaptál és kivágtad magad a bajból. Legalábbis azt hiszed.

Végignézett.

- John Fowler, akarsz-e átlépni a kék huszárokhoz, az én századomba? Altiszti iskolába kerülsz, gondom lesz rá, hogy elfelejtsék a múltadat. Kevés embernek ajánlottam ezt még eddig. Egy sem bánta meg. Pénzed mindig lesz, és a bátorságod meg az eszed szabja meg, hogy mennyire viszed!

A kék huszárokhoz még közlegénynek sem vettek fel bárkit.

- Te gondolkozol?

- Excellenciás uram... boldog lennék az ön szolgálatában, de ha most elfogadnám a nagylelkűségét, nem volnék becsületes.

- És miért?! Konspirálsz ellenem?

- Ha parancsolja, bármikor az életemet áldozom fel szolgálatára.

- Ne fiskáliskodj, te... csavaros, skót koponya! Egyenesen beszélj! Benne vagy egy maffiában, ellenem?

- Esküszöm, hogy nem!

- Ha nem vallasz be nyomban mindent, levitetlek a börtönbe, és ott maradsz! Amíg csak élsz! Itt nem kell ítélet! Itt egy szavamra reggel a sáncon lelőnek, és csak annyit írnak egy lapra: „A kormánybiztos rendeletére kivégezték John Fowlert, a köztársaság egy ellenségét!”

- Ezt jól tudom, excellenciás uram: De nem lettem volna érdemes az iménti nagylelkűségére, ha most félelemből elárulnám a barátaimat.

Így én.

- Te mindenre tudsz felelni, barátom! Katonáéknál ez nem szokás... No jó...

Így ő.

Bevallom, kissé melegem volt, mialatt hosszú, csontos ujjaival dobolt a csengőtáblán.

- Elmehetsz. De ha még egyszer a legcsekélyebb gyanúba keveredsz, akkor nincs pardon. Hallhattál rólam, barátom. Szeretem a bátor embert, de az ellenségeimmel szemben nem ismerek irgalmat. Mert azok a hazának is ellenségei. Érted?

- Igenis, excellenciás uram.

- Hát csak menj ezen az úton, csak konspirálj ellenem... Későn fogsz észbe kapni... Takarodj!

Szép helyzetbe kerültem: Egy közlegény, akire De Surenne márki, a kormánybiztos haragszik.

- Mit állsz még itt?

- Alázatosan jelentem, ha visszatérek, kihallgatásra kell jelentkeznem. Elmondhatom mindazt, ami ma történt, az őrmesternek?

- Nem!

Gyorsan papírra vetett néhány sort, és lepecsételte.

- Tessék!

- Köszönöm, excellenciás uram.

- Pusztulj!

Mély lélegzetet vettem, amikor ismét megsimította arcomat a jóságos délelőtti napfény...

És szabad voltam! Istenem, csak azt add, hogy soha többé ne kerüljek ide vissza. Halljak meg szabadon, a sivatagban, vagy a tengeren, hideg, sós hullámokban, esetleg egy gyors sárgalázban (de ha szabad választanom, mégis inkább szabad ég alatt, lehetőleg nem borús időben), csak ide ne kerüljek vissza, ahol hűvös tekintetű emberek kérdeznek homályos szobákban, és azután visszakísérnek a pincébe, arccal a fal felé...

Milyen boldogító, gyönyörű hang: egy villamos csilingel valahol a közelben!...

2.

Az őrségen tartottak a kapu alatt, amíg Potrien jött. Ő mondta, hogy így kell tenni.

- Jól bemásztál a bajba - mondja részvétellel Juvel, az egyik őr.

- Majd meglátjuk.

- Potriennek amúgy is rossz napja van. Hajnalban autó érkezett tisztekkel, és elvitték őt meg a kantinosnét. Tudod, akivel állítólag gyengéd kapcsolata van.

- Elvitték őket?

Nagyon csodálkoztam ezen. Mit akarnak a jó öreg Potrientől? És a kantinosnétól?

- Egy órája sincs, hogy visszajött. A bajusza sem állt jól. Úgy látszik, kellemetlensége volt.

- Hm... Érdekes.

Megjelent Potrien.

Az arca dúlt volt, és bozontos szemöldökei rángatóztak. Fújt és lihegett, mint egy ugrásra készülő tigris. Azután felsikoltott, hogy az erőd beleremegett.

- Hol volt, maga hadsereg szégyene?!

- Alázatosan jelentem, fontos ügyben a városban jártam.

- Úgy... És ha a városparancsnok őexcellenciája egy napon inspiciálni jön, és csak engem talál az erődben, azt mondja majd: „kedves Potrien, hol a mi rokonszenves oráni helyőrségünk?...” Feleljen, közlegény, mit fogok én akkor mondani?

- Alázatosan jelentem, mon sergent azt fogja mondani: „dolguk volt a városban, de lehet, hogy később visszatérnek...”

- Pimasz! - A kardjához kapott.

Egy másodpercig úgy látszott, hogy hajszálon függ az életem.

- Ezért haditörvényszék elé kerülsz! Igazolatlan elmaradás, szökés kísérlete...

- Igazolt elmaradás, mon sergent.

Átadtam a cédulát.

„A 45-ös számú közlegény parancsomra, ma délelőttig szolgálati ügyben a városban tartózkodott.

*Vezérkar D. osztály
De Surene márki,
kormánybiztos.”*

Egy percig ibolyaszínű lett az arca. Szerintem komoly életveszélyben volt.

- Rompez... gazember... Rompez, mert széthasítom...

Ez a nap azt hiszem, Potrien életének legsötétebb időszaka volt. Egy tisztiszolgát később 30 nap kaszárnyaáristomra ítelt, mert nem volt rajta derékszív, és egy lovászt huszonnégyszeres szolgálatba rendelt, mert olajfoltot fedezett fel valamelyik zablán. Ez Potriennél a mélységes melankólia jele volt.

- Hol voltál?

Senki Alfonz állt mellettem.

- A városban. Szolgálati ügyben. Itt nem beszélhetek róla.

Álltunk. Az ördög vigye el, itt nem lehet beszélgetni, csak úgy nyüzsög emberektől az óriási erőd.

- Nem láttál egy kövér katonát valahol?

Hopkinsra vonatkozott a kérdés, ezt tudta.

Kiderült, hogy Tuskó az épület másik részén mint egészségügyi katona lappang. Lamétert mint beteget vezet naphosszat. Ha meglátja őket valaki, akkor azonnal besiet a kapitánnyal valamelyik kórházba vagy laboratóriumba és megvizsgálta. Szegénytől már vettek vért, röntgenezték, kvarcolták, és kapott néhány védőoltást tífusz, kolera és sárgaláz ellen. Meg fognak örülni...

A kantinba mentünk és ittunk, mit tehattunk mást? Iszonyú lármában, valamennyi francia fegyvernem képviselője nyüzsgött körülünk.

- Hol voltál az éjjel? - kérdezi Senki Alfonz.

- A Török Szultán nyomában voltam.

...A „Ça ira” dalt énekelte egy csomó részeg katona, és az asztalt verték. Füst, lárma, rekedt ordítózás, bor- és verejtékszag feküdt a kantinon.

- Sok különös dolog történt az éjszaka. Asszonyhistória... Sürgősen beszélnem kell veled...

Senki Alfonz arca elborult egy pillanatra. Az egyik közeli asztal felé intett a szemével.

- Ott ül valaki. Asszonyhistória miatt vár rám.

Odanéztem. Alacsony, sovány, kiugró pofacsontú, sápadt ember volt. Izzó barna szeme a barátomra tapadt.

- Rád vár?

- Igen. Meg akar ölni.

Felhajtott egy pohár bort.

- Asszonyhistória - mondta furcsa arccal. - Nem hoz szerencsét... És... Eh, mindegy! Várj itt meg... Utánanézek a tömzsinek meg a *norvégnek*.

Elment.

Az izzószemű most engem nézett.

Megvetem a kötekedő embert. Ezen a világon mindig bajkeverők, erejükben elbizakodott alakok csinálnak minden rosszat. De végre is annyira érthetetlennek találtam ezt a folytonos szemezést, hogy udvariasan átszóltam:

- Mit bámul?

A sárga ember felállt, és az asztalomhoz jött. Igazi verekedő tempó, csúf vonás.

- Hozzám beszélt?

- Süket talán? - kérdeztem részvétellel.

- Tisztességes hangon beszéljen!

- Menjen a fenébe - feleltem kitérően.

Erre pofon ütött, hogy asztalt, széket, poharat magammal rántva a földre zuhantam, és percekre elsötétedett előttem minden.

Akárkit megkérdezhetnek: értek valamit a pofonhoz. De ilyen pofonról eddig álmodni sem mertem. Mintha a mennyezet szakadt volna rám.

Általános tetszést váltott ki a produkció, a sárga embert többen megtapsolták, és egy rovott múltú világbajnok, aki a negyedik évét szolgálta, szavára állította, hogy ilyen pofont csak a stockholmi olimpián látott, a bajnoki bokszmérkőzés alatt. Egy kalapos kapta a tribünön az ügyeletes rendőrtisztól.

Ahogy felálltam, nyomban ismét ütött, de félreugrottam, és bemutattam bajtársaimnak egy balkezes egyenest. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy a balkezeseimet tisztelik, a Jeges-tengertől az Indiai-óceánig és Melbourne-ben még ma is mindenki ismeri Takamakut, aki a „Pampák vad bikája” néven mint hivatásos ökölvívó járta a világot, de mióta egy balkezes egyenesemmel szembekerült, díszműárunk és képes levelezőlapok terjesztésével foglalkozik.

A sárgaarcúról levették a söntéspolcot, ecettel szüntették a vérzést, és mesterséges légzést alkalmaztak.

Közben úgy-ahogy rendbe hozták a helyiséget.

Már esteledett, amikor az illető kinyitotta a szemét. Tudtam, mivel tartozom a társaságbeli formaságoknak, tehát odaléptem hozzá.

- Azt hiszem legfőbb ideje, hogy bemutatkozzunk. Nevem Csülök...

- Ör... vendek - mondta, amennyire bedagadt szájától tellett. - Sandro Mazzea...

- Portugál?

- Spanyol...

Kimentünk a kantinból. Pokoli zshivaj volt. Szekerészek érkeztek.

- Gratulálok a pofonhoz. A bal fülemre most is alig hallok - udvariaskodtam.

- Csekélység. Kissé legyengültem, tíz hónap Szahara, nagy szó. Valamikor egész rendes pofonokat adtam... De a maga balkezese pompás.

- Kár, hogy elcsúszott - feleltem szerényen -, különben jobban sikerült volna.

Rágyújtottunk. Tomboló altisztek harsány kiáltásaitól rezgett a levegő. Kifogták a lovakat, és leszerelték a gépfegyveres öszvéreket.

- Mi a baja a barátommal? - kérdeztem.

- Meg fogom ölni...

- Félek, hogy nem megy majd simán. Senki Alfonz a világ legveszélyesebb embere.

- Lehet, hogy hátulról szúrom le, vagy álmában de az bizonyos, hogy megölöm.

Nyugodtan fújta a füstöt, mintegy magában fontolgatva, hogy melyiket tegye.

- És mi az oka erre?

- Megölte a fivéremet.

- Hm... ilyesmi megesik... Alfonz nagyon szeszélyes ember...

Valaki megszólalt mellettünk a sötétben, akit nem hallottunk közeledni. Csak Alfonz jár ilyen nesztelenül.

- Az urak megismerkedtek egymással? Felesleges volt.

A sárga arcú ember elment. Alfonz utánanézett. Nem szerettem volna, ha valaha énutánam néz így.

- Csakugyan megölted a fivérét?

- Nem... Gyere, beszélni fogunk *velük*.

- Itt... az erődben?

- Igen. Van már megfelelő hely.

Elindult és én követtem.

- Azt mondta, ez a sárga ember, hogy megöl.

- Nehéz ügy. A fivére, aki meghalt, a legjobb barátom volt.

- Ő azt hiszi, hogy te ölted meg.

- Joggal. Az én revolveremmel történt.

Hm... Ez nekem is gyanús lenne.

- Még senkinek sem beszéltem a múltamról, Csülök. De nem akarom, hogy ha esetleg ez a bolond végez velem, akkor azt mondják, hogy Senki Alfonz orvul lelőtte egy barátját... Hallgatni fogsz arról, amit most elmondok?

- Bízatsz bennem.

- Lisszabonban... laktam és egy szép katalán parasztleány takarított a klinikán...

- Beteg voltál?

- Tessék?... Igen... Katharinának hívták ezt a kislányt, mindössze tizenöt éves volt. De csodálatosan szép. Takarítás közben énekelt, gyönyörű hangja volt... Mazzea és én foglalkozni kezdtünk vele. Rendes ruhát kapott tőlünk, és nem törődtünk azzal, hogy Katharina csak parasztszülők gyereke, szolgálóleány. Andrea Mazzea, ennek a sárga arcú Mazzeának a bátyja, feleségül vette. Azt hittem, megbolondulok. De csodálatosképpen az asszony úgy tett, mintha engem szeretne. Egyszer azt mondta, hogy azért ment Mazzeához, mert Andrea megesküdött, lelő engem, ha Katharina nem megy hozzá. Végül elhatároztuk, hogy megszökünk együtt Dél-Amerikába. Barcelonában vártam rá, a hajó indulása napján. Miután megérkezett, a lapokból olvastam, hogy Andrea Mazzeát holtan találták, átlőtt fejfel. Az én revolverem feküdt mellette.

Közben átmentünk a hatalmas, elhagyott gyakorlótéren. Csak itt-ott ödögött egy-egy katona:

- De hát ki ölte meg... Mazzeát?

- Katharina.

Hallottak még ilyent? Egy tizenhat éves leány. Mert akkor már annyi volt. „*Íme - mondaná valamelyik kedvelt remekíró - , hová juttat egy nőt a kacérság!*”

- Miért nem mondd meg ennek a kis veszett fickónak az igazat?

- Nem hinné el, és... nem akarom, hogy Katharinát üldözze. Bolond voltam. Azt mondta, azért kevert gyilkosság gyanújába, hogy örökre hozzákössön ez a titok. Mert ha elhagyom valaha, akkor kötéltre juttat... Szédülten hallgattam, hogy ennyire szeret... Csak miután elhagyott, kutattam egy kissé a múltja után. Mert múltja is volt ennek a tizenhat esztendő nőnek... Ha valaha kioltják a gyertyámat, akkor te tudod az igazat, Csülök, és majd elmeséled a kikötőkben...

- Nagyon csúf bűnügyi történet, de az olvasmányaim között szerepelt egy Lohengrin nevű úr, aki később minden átmenet nélkül hattyú lett, és jól levontam a csalódás tanulságait: a nőkkel szemben legyünk óvatosak.

A temető fala mellett jártunk. Ez is az erődön belül volt. A Fort St. Thérèse külön kis város. Utcák, épületek, gyakorlótér, mozi, temető, kiskereskedés, kórház: minden van benne.

A temetőörhöz mentünk. Alfonz egy cédulát mutatott.

- Mi volt ez? - mondtam, amikor kijöttünk.

- Hopkins délután átvedlett irodaszolgává. Ceruzával a füle mellett, aktákkal vágatott, nyomában Laméter egy bőrtáskával. Lopott néhány megfelelő blankettát, és ráütötte a pecsétet. Mi most a temető kertészetének az emberei vagyunk...

A temető végében Senki Alfonz, mintha csak hazamenne, benyitott az egyik kriptába. A vasajtó kitárult.

A kripta belsejében, egy örökmécs világánál, Bierre ezredes katafalkján üdögélt Hopkins, egy gyanútlan szpáhi ruhájában. A kapitány komótosan, nyitva hagyott kényszerzubbonyban járkált fel és alá. Délután a dühöngők között húzta meg magát, míg végül Tuskó

egy megfelelő blanketta segítségével elhozta Lamétert a dühöngők közül „agyvizet” venni.

Amit ez az ember merészelt, az bizonyára példátlan a világtörténelemben. Mint civilista szaladgált ide-oda, minden keze ügyébe kerülő egyenruhát magára öltve, és mielőtt egy csoportnál megismerték, más egyenruhában újabb csoportba vegyült, közben menedzselte - ebben a lehetetlen helyzetben - az alakoskodásra képtelen kapitányt is...

- Halló fiúk - kiáltotta kedvesen, mintha nem is kriptában lennének. - Minden jól megy! Fel a fejjel!

- Kuss - jegyeztem meg. - Tizenhat ember dolgozik éjjel a temetőben.

A kapitány megállt, és egy másodpercig úgy csavarta össze a kényszerzubzony két lebernyegét, mint görög drámákban a vörös tógát bizonyos színművészek.

- Előbb-utóbb elcsípnek bennünket - mondta.

- Leghelyesebb, ha Csülök elmondja, mi történt az éjjel - ajánlotta Senki.

- Halljuk, halljuk! - kiáltotta élénken Hopkins, mintha egy társasvacsora szónokát biztatná.

Néhány apró részlet mellőzésével elbeszéltem a kalandomat.

- Írja le jobban az illető nő külsejét.

Mindent elmondtam, ami az állítólagos grófnő megjelenésére jellemző.

- És... honnan veszi, hogy... Rouban altábornagy bukott ember? - kérdezte sápadtan a kapitány.

- Azt az újságokon is érezni... Már búcsúztatják.

- Ez azt jelenti, hogy sok ember fog meghalni... feleslegesen... De Surene márki derék katona... De csak katona... Az eltűnt expedíció és a gyémántbánya ügyét most jól kihasználták Rouban altábornagy ellenségei - magyarázta Laméter.

- Órákon belül megkezdődik a hadjárat. Ez látni az előkészületeken - mondta Alfonz.

- Az ártatlan fongi nép ellen.

- És ha az igazság kiderülne, mielőtt az első lövés eldördül? - kérdeztem.

- Akkor nagy szerencsétlenség múlna el egy világrész feje fölül.

Rövid csend támadt. A néhai marsall szarkofágján keskeny árnyékkal táncolt a sápadt örökmécs fénye... A homályban egy hatalmas feszület körvonalai félelmissé tették a kriptá háttérét, ahol minden szó zengett-bongott, mintha egyszerre többen mondanák hangról hangra ugyanazt.

- Gondolkozzék, kapitány úr, és intézkedjen velünk - mondta Alfonz.

- Mi hűséget fogadtunk magának - tettem hozzá.

- Éljen! - csatlakozott Hopkins.

Laméter meghatottan jártatta a tekintetét egyikünkről a másikunkra.

- Köszönöm, fiúk... Az Isten adja, hogy ne hiába álljanak ilyen nagyszerűen egy igaz ügy szolgálatában.

Sorra kezet szorított velünk.

- Most elsősorban tudni kellene, hogy ki az a nő - mondtam -, aki a legveszélyesebb ellenfelünk.

- Az nem titok - jegyezte meg Laméter.

- Kicsoda az illető?

- A feleségem - felelte a kapitány.

Hosszú ideig hallgattunk, döbentem, mozdulatlanul.

3.

- Az a hölgy, akivel ön az éjjel együtt volt - fordult felém -, valóban La Rochelle grófnő. Ez az első férje neve. Később elvált ettől a bizonyos La Rochelle gróftól, és Mander százados felesége lett. Amikor egyszer Madagaszkáron vesztegeltem hosszabb ideig, a hajómmal elszökött velem. Párizsban feleségül vettem. De néhány hónap múltán egy névtelen levelet kaptam olyan adatokkal... amelyek... szóval a névtelenség dacára, a levél minden állítása bizonyítható volt... És... elhagytam a nőt... Akkor újra Mander százados nevét viselte, mert kiderült, hogy nem volt érvényes a

válópere. Ezt ő rendezte így... Később még láttam olykor... Van der Ruffus társaságában járt állandóan. Ez egy gazdag, jólelkű hollandus bankár, sokat áldoz jótékony célra... Az egyetlen hajdani ismerősöm, aki meglátogatott a börtönben, és kérdezte, hogy nincs-e szükségem valamire... Ez is levette róla a kezét... Azt mondják, szintén névtelen levél...

Az előzmények dacára nagyon meglepett mindaz, amit hallottam.

- És nem akadt még senki - ámuldozott Hopkins -, aki ezt a hölgyet alkalmilag jól felpofozza?!

- Ideje, hogy a tárgyra térjünk - vágta el Senki Alfonz a további regényes társalgást. - Szerintem meg kell kísérelni, hogy előbb odaérjünk Szenegálba, mint a hadsereg. Az út nagy részét a katonákkal együtt tesszük meg, azután szökünk...

- Gyerekjáték! - legyintett Tuskó Hopkins.

- De kellene az a napló, az expedíció útjáról, amit Mander százados küldött a katonai parancsnokságra - tűnődött a kapitány.

- Meg kell szerezni azt a naplót - jelentette ki Senki Alfonz.

Tuskó Hopkins az állát simogatta.

A kapitány szomorúan legyintett.

- Az Rouban altábornagy páncélszekrényében van.

- Az igaz ügy érdekében kasszafúrással is foglalkozhatunk.

- Be fognak törni... a katonai irattárba?

- Tisztelt kapitány úr! - mondta Senki. - Ön vezeti az ügy szenegáli részét, itt eddig is mi cselekedtünk, és ezután is mi irányítjuk az előkészületeket.

Laméter sóhajtott.

- Néhány esetben meggyőződtem utólag, hogy igazuk van. Most már nem merek ellenkezni...

Ezután visszatértünk a kaszárnyába.

Tizedik fejezet

A Szuronyhenger elindul

1.

Másnap reggel egy nap szabadságot kaptunk. Ez annyit jelentett, hogy hadba indul a csapat. Dupla cigaretta- és rumadag. Fele szolgálat.

És szörnyű felfordulás!

Szóval a levegőben lóg a kivonulás.

Egy nap szabadság szép dolog. Még nálam is, aki Potrien szerint kissé családiásan fogom fel a katonáskodást.

Amikor elhaladok az őrség előtt, ahol személyesen az őrmester vizsgálja meg a katonák külsején, hogy előírásos-e, Potrien végignéz.

- Ááá... dr!!!

Ez annyit jelentett, hogy „*í droite*”.

Jobbra Fordulok.

- Aáá...s! - rikkantja (*í gauche*!).

Ha csak egyetlen ráncot találna a köpenyemen, visszaküldene.

De nincs módja erre, hát csak végigmér:

- Lesz szerencsénk közlegény úrhoz a hadba vonulás alkalmával? Súlyt helyezek rá, hogy valaki elrontsa a menetoszlopot, és ha esetleg az ezredes itt van, amikor elindulunk, mit gondol, mit mond majd nekem, ha magát menetelni látja?

- Azt mondaná: „Kedves Potrien...”

- Ne mondja el! Mars! Mars!... Takarodjon! Disznó! - üvöltötte - takarodjon, mert levágom!...

Kedvenc kocsmámba mentem, a kikötőbe, a „*Négy Vidám Hullarabló*”-hoz.

Alig ittam azonban a tizedik konyakot, amikor egy sofőr megérinti a vállamat.

- Valaki várja kint uram. Szeretne beszélni önnel.

Kimentem a vendéglő elé.

Egy autóból La Rochelle grófnő hajolt ki, és kedvesen mosolygott!

- Haragszik? - kérdezte.

- Gró... grófnő... hebegtem...

- Fél beülni a kocsiba...

Természetesen nyomban beszálltam. Az autó belsejében mint súlyos köd ült a jázmin átható illata.

- Palais de dance!... - mondta a sofőrnek.

- De... grófnő... az egy előkelő hely, és én...

- Kérem... Engedje meg, hogy mint hadba vonuló légionistát vendégül lássam...

A hadba vonulók megvendéglése a város polgársága között ősrégi divat. Néhány perc múlva a mulató előtt kiszálltunk, és beléptem a grófnővel a kapun.

Nem vagyok hiú ember, ezt láthatták abból, amit eddig írtam, de bevallom: jólesett, hogy egy ilyen előkelő, szép hölgygel fogok az előkelő mulatóban megjelenni.

Csak ne csúszna úgy a szöges cipő a parketten. Egy vigyázatlan pincérben megkapaszkodtam esés közben és néhány csésze kávé egy kis társaság ölébe esett...

A selyemruhás hölgyek sikoltozva ugrottak fel, és én a jó modor követelményének megfelelően mentegetőztem:

- Bocsánat... de ez a marha pincér... - és tenyeremmel szárítgatni kezdtem az egyik hölgy ruháját, de ettől még jobban sikoltozott. Egy kedves arcú ősz ember szabadított ki a helyzetemből.

- Mes dames et messieurs! Egy hadba vonuló legionárius jött közénk. Fogadjuk szeretettel! Éljen a légió!

Tust játszottak, és megéljeneztek.

Az ősz úr bemutatkozott.

- Van der Ruffus vagyok.

- Örvendek. Részemről: John Fowler.

Most meglátta a grófnőt. A nyájas hollandus arca hűvös lett. Mélyen meghajolt.

- A katona az én vendégem, Mynher.

- Akkor... nem zavarom... grófnő...

Ismét meghajolt, És elment.

- Jöjjön, ülünk le.

Whiskyt rendeltem. A grófnő szőlőt kért, és teasüteményt.

- Nos, kedves John... miért mereszti úgy reám a szemét?

- Azt hittem, hogy haragudni fog.

- Miért haragudnék?... úgy láttam, hogy maga egy ostoba fajankó. Azután rájöttem, hogy okos, bátor. Nem hallott még olyant, hogy egy nő utólag megszeret valakit éppen azért, mert saját kárán tapasztalja, hogy okos férfival van dolga?

Csakugyan ilyet már hallottam.

- Először meg akartam ölni magát. Azután napokig sírtam, végül már csak látni akartam... Kérem, ne féljen. Nem kérdezem a titkait. Igaza van, ha nem bízik bennem... Majd megvárom, amíg lassanként elnyerem a bizalmát. A kormánybiztossal összevesztem, nem törődöm ezentúl senkivel... Szeretlek, John... - suttogta, és megragadta a kezemet -, nem érdekelnek a titkaid... csak szeress, és ölelj át néha azzal az erős férfikaroddal.

Csakugyan erős férfikarom van. Ezért ismét hinni kezdtem ebben a nőben. Ha nem akarja a titkaimat tudni, akkor végre is igazán nincs miért gyanakodni.

- Grófnő... szeretem önt, és fáj, amikor rendkívüli éleslátásommal felfedeztem, mennyire visszaélt rajongásommal.

- Örülök, hogy így volt. Mert megtudtam, hogy nemcsak bátor és erős vagy, hanem okos is.

Ezt igazán el kellett hinnem.

- Jöjjön... jöjjön hozzám, ahol csak ketten vagyunk, és nem bámul ránk mindenki.

Csakugyan mindenki bámult. Pedig előkelő kéztartással ittam, kisujjamat külön tartva a pohártól, mint az urak.

Azonban a szőlőmosó pohárból ittam. De hát ki gondol arra, hogy egy fél literes kristályedény errefelé nem tömény alkohol ivására szolgál, hanem gyümölcsöblögetésre?

Minden gyanakvásom eloszlott. De ez igazán érthető volt. A grófnő kedves volt, alázatos, síró-nevető arca csak úgy sugárzott, ölelt, csókolt, és kért, hogy vigyázzak magamra a tűzben, mert nem élné túl, ha elesnék.

Ez elég valószínűen hangzott.

- Ott leszek, John... ha akárhogy is... Eljövök, és a közeledben imádkozom érted.

- Igazán megtisztel... - feleltem boldogan. Reggel sietve indultam a kaszárnya felé. Szeret! Alig tettem néhány lépést, egy kisgyerek jött hozzám.

- Tessék a levél. Egy úr küldi.

A levélben ez állt:

„Te egy. Nagy sokk pupu teve vaggy! Irrtam már Nekked. Hogy te kerüüld el. A bosszorgánt! Esz Tegedett be akar fonna mindd. Egy tszopfott. És majdd a véggül. jóll adjon lövnek. Fogod llátni. Te lló.

Ne dudgi!”

Írhatsz már nekem, Török Szultán, te bujkáló csirkefogó.

Szeret! Szeret! Szeret!

2.

Amikor visszatértem, már készen álltunk az indulásra.

- Délben kivonulás.

- Délben indulunk.

Senki Alfonz állt mellettem, akiről sohasem tudtam, hogy mikor jön oda. Nem hallotta az ember a lépteit.

Ijedten a homlokomra csaptam.

- Te...
- Mi az?
- Meg akartuk szerezni... Rouban páncélszekrényéből...
- A naplót?
- Igen.
- Nálam van - mondta nyugodtan. - Voltam a városban.
- Megfúrtad a „medvét”? - Így hívták a pénzszekrényt.
- Másképp történt. Lucy de la Rouban lemásolta. Megszerezte apjától a kulcsot, és titokban kivette félórára a naplót a páncélszekrényből. Szörnyű dolog. Ha ez valaha kiderül... Erre még gondolni is rossz.
- Nem láttál „ismerőst” kérdeztem.
- Nem. Aggódom „ismerőseinkért”. Indulás előtt, minden századnál névsorolvasás lesz.

Délben felharsant a kürt.

Készen állt a zászlóalj. Az erőd minden épületénél szabályos sorok. Pöfögő gépkocsik, rohanó altisztek.

Most megpillantom szemben, a szudáni vadászoknál Tuskót.

Névsort olvas!

Az egyetlen mód, hogy ne hiányozzon a névsorból: ő olvassa!

De hol a kapitány?...

A szenegáliak sötét egyenruhájában ott megy Tuskó. Néha ráordít a lemaradozó hátulsó párokra.

Azután ő maga is lemaradozik. Hm... Most eltűnt. Hol lehet?... Ni, itt jön futva egy altiszt, csatolja a derékszíját, liheg és fut... eléri a szenegáliakat...

A hadnagy odaér lovon.

- Ki maga?
- Az új szenegáli osztaghoz vezényeltek... De valaki... bezárt a mosókonyhába... és...
- Jó, jó! Szerencséje, hogy hadba vonulunk... itt egy altisztársaság, az majd útbaigazítja. - És elrúgtat.

De az altisztárs eltűnt.

A káplár nem sokat érdeklődik. Örül, hogy megúsza. A legénység meg igazán nem törődik azzal, hogy ki szidja a hátulsó párokat.

De hol a kapitány?

A kikötőbe megyünk. Öt hajó áll egymás mellett és valamivel távolabb a szép cirkáló, amelynek ez áll az oldalán:

GÉNÉRAL DU NÉGRIER

Azon teszi meg az utat De Surenne márki, a kormánybiztos...

- Fixez...

Megállunk.

- Sác í terre!... Formez le faisceau!

A kikötőben letáborozunk, és várjuk a beszállást.

3.

Ez aránylag kellemes. Hajón vagyunk.

Bármilyen zsúfolt, piszkos a gőzös, azért mégis jobb, mintha gyalogolni kéne a Szaharában.

Este vagy nyolcan felmentünk a fedélzetet sikálni. Én természetesen nem maradhattam ki ebből.

- Maga a kedvencem - mondta mély utálattal Potrien és köpött. - Nem fog unatkozni, ne féljen. A fedélzetet úgy sikálják fel, hogy csúszós legyen, mert különben...

A fedélzethez ujjnyi vastag piszok tapadt. Azért elég csúszós lett. Legalábbis az őrmester úgy esett hanyatt délután, hogy a hajó beleremegett.

Valami csirkefogó rákent egy egész darab szappant a küszöbére. Igazán rossz vicc...

Estig sikáltam. Nem nehéz munka, de nekem nem volt már meg a szappanom, és így keményebben kellett dörzsölni a padlót.

Végül Mazzeával szembekerültünk térden.

- Pihenjünk - ajánlottam a sárga embernek.

Kissé hűvös este volt. Európa téli éghajlata sokszor átcsap ide az afrikai partra.

Leültünk egymás mellé a fedélközlépcsőre.

- Ide hallgass, te citrom - mondtam rövid hallgatás után. - Azért nevezlek így, mert kicsi vagy, sárga és igen savanyú.

- Verekedni akarsz? - kérdezte szomorúan, és levette a kabátját.

- Nem. Szívesen megvernélek, de nagy fülzúgással jár.

Visszaült.

- Azt mondom neked, Mazzea, hogy hagyd békén Senki Alfonzot.

- Azt... Senki Alfonznak hívják?

- Igen.

Nem szólt semmit. Mélyet szippantott a cigarettájából.

- Nem ölte meg a fivéredet.

- Hazugság.

- Jó. Hát hallgass ide. Engem megkért Senki Alfonz, hogy ne mondjam el, amit rám bízott. De elmondom. Butaság lenne, hogy két jó pofa hiába ölje egymást.

Elmondtam neki az egész történetet. Mindent, amit Katharináról, a klinikáról és bátyjáról, a meggyilkolt Andreas Mazzeáról tudtam.

Csendesen ült, sokáig. A ködben valahol hajósziréna búgott, nyirkosak voltunk, és fázott a kezünk.

- Buta vagy. Ez a Senki Alfonz nem olyan fiú, aki barátokat meggyilkol, még nőkért sem, pedig ez elég sűrűn előfordul. Ha olyan lenne, akkor már téged is megölt volna. Mert ennek az semmi. Nincs olyasmi, amire ne lenne képes. Erősebb, mint én, ami férfiben ritka, azonfelül gyorsabb, ügyesebb nálam, és ha nem is olvasott annyit, mint én, de igen sok esze van.

- Te nem bosszúlnád meg, ha a bátyádat megölte volna valaki?

- Ami a bátyámat illeti, én mindig örültem, ha ő nem ölt meg senkit. De ha megölték volna, akkor is előbb biztosan kellett volna tudnom, hogy ki a tettes, mielőtt bosszút állok...

- Majd... megtudom...

Egy fehér ruhás alak közeledett. A szakács volt, köténnyel, kanállal.

- Halló! Vacsora nem kell nektek!? - kiáltotta.

Szent Isten. Tuskó Hopkins!

4.

Mentünk vacsorázni. Mazzea előresietett. Én elkaptam Hopkinst:

- Nincs baj?

- Hát eleinte, amíg ecet helyett rumot öntöttem a levesbe. De most már jó volt. Ellensúlyoztam fokhagymával, az elveszi a szagát...

Szép reményekkel néztem a vacsora elé...

- Különben fel a fejjel - folytatta vidáman. - ügyesen kell vegyülni, akkor nincs baj. Minden századnál annyi az új ember, hogy könnyű ide-oda járni... Ne félj míg az öreg Tuskót látod, öregem...

- És a kapitány?

- Semmi baj! A másik hajón jön! Mint katonai kovácsmester.

- És... ért ehhez?

- Mit kell itt érteni? Kóstold meg a vacsorádat, és mindennel tisztában leszel... Au revoire! Nincs baj, fel a fejjel... - És fütyörészve lefutott a konyhalépcsőn.

A fedélközben, komor, zendülésre hajló hangulatban, ellenségesen nézett a legénység a vacsorára. Leves volt. Sok fokhagymával. A rum ellen!...

Képzeltetik!

Az örvezető kötelességének tartotta, hogy egyen, mintha mi sem történt volna. Miután megkóstoltam a vacsorámat, úgy éreztem, hogy az örvezető rászolgált a legmagasabb kitüntetésre, amikor kötelességteljesítésből megette a levest.

Azt már csak én tudtam, hogy az örvezető egy tányér leves után miért énekel érzelmes, régi népdalokat.

Tizenegyedik fejezet

A döntő küzdelem előtt

1.

Dakarnál csakugyan kikötöttünk.

A legénység, a kapitány szerint, a hajó tonnatartalmát véve alapul, élősúlyából mintegy 22 százalékot veszített.

Pedig az utolsó napokban kissé javult a koszt, mert Tuskó Hopkins egy szakácskönyvet szerzett valahol.

Ezt tanulmányozta, amikor felkerestem a konyhában. Rajtam kívül már senki sem beszélt vele.

- Nézd, Tuskó - mondtam. - Ez nem mehet így tovább. Hogy odaégeted a levest, rendben van. De hogy kerül a feketekávéba só?...

- Jól adod. Éppen tésztának való retket sóztam, amikor a néger beejtette a pipáját a kávéba. Azt kellett kihalászni, hát belenyúltam sós kézzel... Mi jobb a kávéba, só vagy pipa?

Mit felelhettem erre? Igaza volt.

- Ez a hála a munkámért. Még zsoldot sem kapok, tiszteletbeli katona létemre főzök, és itt pofázik mindenki. Most hagyj engem is vacsorázni - mondta dühösen. A kályhán ott állt a leves. De Hopkins hurkát vett elő a zsebéből, és azt ette.

Közben befejezett tény volt, hogy a szakácsot Dakarban leváltják. Egy napig vesztegeltünk a kikötő előtt, míg előkészítettek mindent a kiszálláshoz.

- Megyek a kapitányért - súgta Tuskó. - Most már sor kerül a kovácsra, és baj lesz...

A „Général du Négrier” messze előttünk haladt. Csillogott a bordája az erős, bántóan nagy fényű napsütésben.

Ez már az Egyenlítő vidéke volt. Száraz, fullasztó hőség.

Közelről látszott a város, vastag porfátyol mélyéről szüremlett ide a lárma, a lehalkult robaj és kikötői fények homályos világa...

Kezdődött a kiszállás. Igazán sietős lehetett az ügy, mert nyomban sorakozóra fújtak, amint kiszálltunk.

A műszakiak máris ócsárolták a szerelvényeket. Egy ideges káplár rohant mindenfelé, a négyhajónyi katonaság között. A kovácsot kereste... Hol a csodába lehet?

- Gyerünk, gyerünk! - rikoltja Potrien - mit mászkálnak, mint a nyugdíjas öregurak?... hej, maga városi csirkefogó, ne pizsmogjon az iratokkal... mondják neki, hogy ne pizsmogjon, könyörgöm, mert én belemegyek...

Végig az éjszakai városon! Zörgés, csörömpölés, bakancsok zaja... lovak horkannak...

A jó széles úton, aránylag hűs éjszakában, erőltetett menetben, de vidáman haladtunk.

A cirkáló bordája olykor megcsillan, kinn a nyílt tengeren holdfény éri.

Most egy autó halad el lassan az oszlop mellett. Messze útról jött, porral lepett, hatalmas zöld túrakocsi és a vezetője...

Ördög és pokol!

A mélyen lehúzott sapka és a nagy sofőrszemüveg között csak az orra hegye látszott. De ennek az orrnak a hegye azután elég volt.

- Hej, Török! - kiáltom, és feléje lépek.

Ijedten rákapcsol, hogy az autó szinte nekiugrik. Egy szélesebb részen egérutat kap, és elzúg a menet mellett.

Sok van már a füle mögött ennek a ravasz fráternek. Mindig együtt jár vele a baj... Most hová megy? Mit akar?

„Vite... vite...”

Az altisztek sürgetve sietnek végig a soron...

Gambiába értünk. Repülőtér. Semmi más. Egy hangár, néhány gép, balra a tenger, jobbra a vadon.

- R terre!...

Afrika magas, egyhangú nyugati partja a világ legsivárabb, legunalmasabb tája. Sehol egy kis öböl vagy kikötő, mangrovefák, amelyek meztelen gyökérzettel kapaszkodnak az alámosott part víz alá merült földjébe.

Ezen a vidéken nem öröm a táborozás. A hangyák mindenhová befészkelik magukat, mindent összerágnak. Csak a szétlocsolt petróleum teszi lehetővé, hogy megmaradhassunk tőlük. Kenyér, cigaretta, pálinka; lassanként minden petróleumszagú lesz, és ez még undorítóbbá teszi a levegőt.

Mindannyian félsüketen kóválygunk, mert agyunkban a kettős kininadagoktól szakadatlan harangzúgás zeng-bong... A sok kinin dacára már jó néhány hidegrázás fordult elő. Tele a vöröskeresztes osztag valamennyi kocsija új és visszaeső maláriával.

Meleg, 48° árnyékban.

És kissé fájnak az izmok, nehéz a szemhéj, hasogat az ízület...

Együtt ülünk Senki Alfonzzal a repülőtér kőkorlátján. Itt legalább nem nyüzsögnek a kukacok, giliszták, piócák. A tér cementlapján áll a kantinos sátra. Ezen a cementlapon ül, jár vagy fekszik aki csak helyet talál.

Egy kövér bennszülött, fekete bőrű káplár ordít a műszaki csoporttal, mert már félórája pizmognak a rádióleadóval. Azután egy bakára üvölt, hogy vigyen forró vizet a kapitánynak. Most felénk jön:

- Hé?! Maguk mit pihennek, a mindenségit!

Kis híján lefordulok a korlátról. Senki Alfonz is erősen fogódzik.

Tuskó Hopkins a néger káplár!

Valamivel bekente magát...! Esküszöm!

- Na, mit bámulnak?! Megsüketültek? Jöjjenek a partra, egy cölöpöt kell leverni, hogy csónakot köthessünk ki... En avant, ha mondom, nom du nom!

Elindultunk mögötte. Alig jártunk a sűrűbe vezető ösvény elején, amikor a „néger” káplár így szólt vigyorogva:

- Fel a fejjel, fiúk! Minden jól megy!

- Hogy a csodába lettél ilyen pojáca?

- Dugóval barátom. Ha nyolc-tíz parafa dugót lassú tűzön elégetsz, és a hamujával részint csuklóig, részint homloktól vállig bekened magadat, akkor ilyen sima bagariaszint kapsz... Várjatok.

Egy fa gyökerei közül vízhatlan vászonba burkolt csomagot húzott elő.

- Sűrűn kell változni - dünnyögte közben. - Ez a fő: vegyülni... Ha keresik a néger káplárt, már régen szanitéc...

A csomagból egy legionárius közlegény zubbonya került elő. A mi századunkból, a 77-es jelzésű.

- De ha felismernek... hiszen szakács voltál?!

- Ugyan! Emlékszik valaki arra, hogy ki főzött a hajón?

- Hát... aki evett, az nem felejtette el - dünnyögtem.

Elővett valami zsírt a zsebéből., bekente vele az arcát, és ismét fehér ember lett. Egy kulacsból vizet töltött a csajkájába, és megmosdott. Tisztelettel néztük. Szép teljesítmény volt:

- Hol a kapitány? - kérdezte Senki Alfonz.

- Már hozzák - felelte egykedvűen Tuskó.

- Mi?

- Mondom, már hozzák.

Közben kiértünk a partra... és megálltunk egy ponyvás kocsi mellett. Széles lombok alatt, magában állt ez a kocsi.

- Mi az, hogy a kapitányt hozzák? - förmedtem rá türelmetlenül.

- Ott ni... - és balra mutatott.

Két szanitéc közeledett egy hordággal. Tuskó, az ördög tudja, honnan, egy vöröskeresztes karszalagot vett elő, és villámgyorsan felhúzta.

Az egészségügyi katonák odaértek, és letették a hordágyat.

Egy ember feküdt rajta, de a két szeme alig látszott ki a sok pólyából.

- Kérem - mondta az egyik szanitéc -, a szenegáliak néger kápárja mondta, hogy hozzuk ide. Leesett a szekérről, és ráment a kerék. Haldoklik már szegény... nincs eszméleténél.

- Jól van. Elmehettek!

Alighogy eltűntek a katonák, a haldokló felült.

- Hallja barátom, amit maga csinál velem, az példátlan!

- Fel a fejfel kapitány úr. Semmi hiba. Feltesszük a vöröskeresztes kocsira, ti is felültök, és megyünk...

- Megörültél?

- Csak ne sok kérdést. Előre! Gyorsan kell tanácskozni és ha a kocsi közelébe érünk, ne fecsegetek, mert van még utas.

A kapitány sóhajtván tette fel a gipszpólyát, ami voltaképpen csak végtagtöréshez kell, megragadtuk a hordágyat, a kocsihoz vittük, és betoltuk.

Legnagyobb csodálkozásomra még két beteg volt a ponyva alatt. Az egyik maláriában vacogott, a másikat valami pók csíphette meg, mert kékre dagadt arccal feküdt, és olykor felnyögött.

- Semmi baj, fiúk - bízta őket nyájasan Hopkins. - Katonadolog.

Az egyiket megitta, a lázasnak kinint adott be, és megtapogatta a bal oldalát, mint valami orvos. Azután benyúlt a zubbonya alá, kihúzott egy szivart, leharapta a végét, rágyújtott, és intett nekem.

- Te gyere a bakra. Senki maradjon itt a kapitány úrral...

Leültem melléje, a lovak közé csapott, szája sarkába vágta a szivart, és dúdolva hajszolta az állatokat a kis, gödrös ösvényen...

- Most egy csendes helyre megyünk. A kapitány a kocsiban marad, már elmondta, amit közölnöm kell veletek...

- De ha vizit lesz... keresni fogják a kocsit?

- Ezt? Miért gondolod, hogy egy dakari pék kenyereskocsiját keressék az orvosi viziten?

- Ember... hát ez a kocsi...?

Kedélyes mosollyal bólintott.

- Loptam...

Hallottak még ilyent?... Most már egy tiszteletbeli kocsija is volt a hadseregnek.

- Tudod - mesélte -, Dakarban kissé „meleg” volt a helyzet. A kapitányt is keresték. A kovács hiányzott. Ekkor egy magányos kocsit láttam a Fötér sarkában, felültem, a lovak közé vágtam, és előrehajtottam. A kocsiban meghúzta magát a kapitány.

- De a sebesültek?...

- Azokat is loptam... Gyűű... hé... A mindenségteket!... Van itt elég, csak fel kell szedni őket a hordággal...

Szavamra csodáltam. Ez aztán a legény!... Rázódva rohant a kocsi. A sima tengeren, a közelben vesztegelt a cirkáló.

Közben egy dombon tisztást láttam meg. A domb alatt Hopkins becsavarta a féket. Megálltunk.

- Itt nyugodtan beszélhetünk. Ha őrzőjrat jön, semmi baj. Sebesültszállító szekér nem érdekli őket.

Vagy ötven lépésre a kocsitól leheveredtünk egy sátorlapra. Senki is odajött. A kapitány a kocsiban maradt.

- Hát a következőket beszéltük meg a kapitánnyal - kezdte Hopkins. - Ma éjjel ő elszökik.

- Egyedül?

- Igen. Így akarja. Nem tágított. Azt mondja, hogy ha ővele fognak el bennünket, akkor biztos az agyonlövés...

- Na és?! - kérdezte Senki Alfonz. - Azt hiszi a kapitány, hogy mi csak babszemre szeretünk játszani?

- Én is ezt mondtam neki de hát ő kemény fejű. Azt mondja, hogy mi regénylovagok vagyunk. Ez valami mániája, a lovagokkal.

- Nem értesz hozzá - intettem le igen okosan. - Olvasott emberek tudják az ilyent. Volt néhány lovag, akik közül az egyik hattyú lett, mert egy hölgyismerőse lépten-nyomon énekelt.

- Ahelyett, hogy szájon vágta volna? - csodálkozott Hopkins. - Különös. No mindegy. Szóval ezen nem tudunk változtatni.

- Hát mit akar a kapitány? - kérdezte Senki Alfonz.
- Megmondta. Lemásoljuk háromszor a naplót és a térképet, ami a Mander nevű századostól van. Így ha elszakadunk egymástól, akkor is mindegyik tudja, hogy merre kell menni.
- Ez okos - bólintott Senki Alfonz.
- Add ide ezeket. A kapitány lemásolja, és én elhozom mindegyikteknek a magáét.
- Tessék.

Átadta. Tuskó maga elé tette, és nézegette.

- Ez a térkép a Szenegál folyótól jelzi az utat, vörös vonallal.
 - És a folyóig?
 - Innen könnyű eljutni. De a kapitány jól ismeri az utat, és pontos irányítást ad. Még ma lopok iránytűt meg mindenféle ilyesmit.
- Néztem a térképet, amelyen vörös vonal jelölte az expedíció útját a fongi nép „fővárosáig”. Tamaragda volt ez a hely.
- Nem értem - mondtam elgondolkozva. - Így csakugyan tudni kellene rólunk a fongiaknak.
 - Én is... azt hiszem - motyogta Hopkins.
 - Mi lesz ha a kapitány téved, és a négerek csakugyan valami disznóságot csináltak?

Lódobogás hallatszott.

Mielőtt még elgondolhattuk volna, hogy mi is történik, alig ötven lépésre tőlünk, feltűnt lovon a kormánybiztos!

3.

Senki Alfonz gyorsan zsebre vágta az írásokat.

De elkésett! A kormánybiztos meglátta! Leugrott a lováról és egyenesen felénk tartott. Mire odaért, már merev vigyázzban álltunk mind a hárman.

Szorosan összefogta magán a lebernyegét. Csak itt-ott csillant ki a fényes tengernagyi ruha egy-egy aranyzsinórja vagy kitüntetése, a szövet ráncai mögül.

- Jó napot, légionista urak - mondta jeges gúnnyal. - Miféle államellenes tervezetést zavartam meg? Nem tudnak felelni? Ismerem magukat jól! Tudom, hogy milyen három ember áll itt...

Hatáspauzát tartott, azután a lovaglóostorával egyenként a mellünkre bökött.

- Tuskó Hopkins, Senki Alfonz és a Csülök... Azért szálltam partra, hogy kissé megnézzem magukat... De nem voltak a táborban... - Ránk rivallt. - Mit keresnek itt?! Mi?!!

Senki Alfonz felelt:

- Néhány beteget szedtünk össze, excellenciás uram, akik a tábor környékén estek össze.

- Úgy... és miért nem tértek nyomban vissza a táborba?... Miért dugták a fejüket össze?

- Megpihentünk kissé!

- Konspiráltak?! Ostoba gazfickók, azt hiszik, hogy szembehelyezkedhetnek a parancsnokaikkal?! A törvénnyel!? Maguk Laméterrel cimborálnak, aki a fongi törzshöz akar jutni, hogy a franciák ellen vezesse őket.

Hallgattunk.

- Nézzék - folytatta szelídebben. - Jól tudom, hogy bátor, mindenre elszánt emberek. Tudom, hogy amit eddig tettek, arra ezer közül egy ember ha képes. Kár magukért. Sokra vihetik, ha hűségesek hozzám... Csak maguktól függ...

Várt.

- Nos? Egy hazaáruló rászedte magukat. Még nem késő. Bizonyosan valami eszeveszettségen törik a fejüket, ami a halálukat jelenti. - Alfonzhoz fordult. - Beszéljen. Úgy látom, hogy maga a legokosabb köztük.

Ebben véletlenül tévedett. Pedig már beszélgetett egyszer velem.

- Excellenciás uram, mi boldogan állunk szolgálatára. Ez nem is jelent változást számunkra.

- Hogy érti ezt?

- Most is készen állunk, hogy bármikor az életünket áldozzuk Franciaországért.

- Eh!... Önök itt írásokat nézegettek?

- A szeretőm levelét olvastam.

- És ha azt mondanám, hogy mutassa?...

- Azt kívánná excellenciád, hogy egy hölgy bizalmas közlését megmutassam? - kérdezte finom, udvarias mosollyal.

- Maga nem regényhős, hanem légionárius.

- És mint ilyen, természetesen gentleman.

- Szóval, ha megparancsolnám, hogy mutassa azokat az írásokat?!

- Parancsolja excellenciád? - kérdezte félig lehunyt szemmel, halkán, alázatos mosollyal, és...

És nekem hideg karcolta végig a gerincemet.

A kormánybiztos kitűnő emberismerő volt. Egy pillantást hátravetett, mint aki sajnálja, hogy kíséret nélkül jött.

Mi lesz, ha megparancsolja, hogy adja át Senki az írást?... Jól tudtam, hogy nem fogja átadni, és mi sem tennénk.

Három szempárba nézett bele kutatóan a kormánybiztos.

Mit olvashatott ki, nem tudom.

- Tehát nem parancsolom meg, hogy átadja az írásokat. Tartsák meg az ostoba titkaikat. De mától kezdve vigyázzanak magukra!... Ezt jegyezzék meg, különösen maga! - Alfonzra mutatott. - Maga... maga gentleman...

Ezután lóra kapott, és elnyargalt.

4.

Rossz érzéssel maradtunk ott.

- Elsősorban rejtjük el a térképet és a naplót.

- Azután siessünk vissza - mondta Hopkins.

De felesleges volt az aggodalma. A kormánybiztos nem bíbelődött ellenfeleivel, kicsinyes módon, altisztek útján.

Távoli berregést hallottunk, és láttuk, amint a parttól egy motorcsónak kikanyarodik a vízre, és még ilyen messziről is felismerhettük a hatalmas, köpenyes alakban a kormánybiztost... Visszament a cirkálóra.

A kapitány nem hallott a jelenetből semmit, a kocsiban volt, távol tőlünk. De amúgy sem kockáztathatta meg, hogy a betegek előtt mondjon valamit.

Visszafelé az ösvényen már kissé barátságatlan volt az út. Este lett, és itt is, ott is zöldessárgás szemek villantak fel a sűrűben.

- Mi? - kérdezte Hopkins. - Ez a Senki Alfonz ritka fiú...

- És én?

- Te egy marha vagy, hóóó!...

Mit feleljek az ilyen műveletlen alaknak? Hány iskolája lehetett ennek?

Egy árnyas helyen leállította a dakari kenyereskocsit, és ment, hogy betegei számára diétás vacsorát lopjon valahol.

Senki Alfonz meg én elváltunk. Ne lássanak együtt bennünket.

A hangár körül ödöngtem...

Egyszer csak parasztruhás nő jön mellém. Valamelyik kantinosné lehet. Öt kantin is jött velünk. Ezek mind asszonnyal utaznak...

- John - súgta.

La Rochelle grófnő állt mellettem!

- Drága - hebegtem meghatva, amikor végre szavakat találtam.

A kezét szorongattam meghatva.

- Csitt... veszélyes játékba kezdtem magáért - suttogta. - Ez a kémkedés, ha kiderül...

- Hogy tehetted?

- Szeretlek.

Át akartam karolni szokott férfias, de gyengéd módomon...

- Vigyázzon - mondta, és kisiklott a karjaimból - itt óvatosnak kell lennünk... Legyen egy óra múlva a tűzérsegi kantinnál... ahol a tankok állnak...

- Ott leszek!

Egy másodperc és eltűnt! Körülnéztem. Senki sem figyelte meg a kis jelenetet.

Istenem! Micsoda nő! És szeret, szeret! Valaki megbökött.

- Ez a levél... maga ejtette le?...

A lábamnál egy boríték feküdt.

„A 45-ttöss! köszlegény? El 1-ső 100-adnál:”

- Igen... Ez nekem szól.

Tudtam, hogy ki írta. De hol van és hogy került ide a levél? Talán hallgatózott?

Körülnéztem, de semmi gyanús, sehol a Török Szultán.

Ez állt a levélben:

„Tsülögg Te? bágyatt, gérőtző. Lo aki vadj hát Nem irtamm nekked.
- Hogy esz a nnő 1-gy nagggy! bosszorgány és? Veszed téged aaz
óróddnál foggva. Naadjon. Vigyázz!!?: Esz ety nemszetgőzi
gémnhölgy! Te peddik egy. nemmzzettgőzi sszom Oru ló, marrha
éss tsuppa ijjen. Lyól viggyász!!? ++ x. mégy. s ha Te megy ne. neg...

Neduddgi!!”

Hol bujkál ez a fráter?! Mit tudja egy ilyen, hogy aki túljár a nő eszén, annak behódol, és a titkát sem kérdezi, nehogy hattyúvá váljék a szeretett illető.

De mit tud egy ilyen Török Szultán a nőkről? Mit olvasott ez? Ha elkapom valahol, hát megfojtom, az biztos!

- Mit báméskodsz?

Senki Alfonz szólított meg. Mögötte ott állt a citromképű Mazzea. Ezzel kissé összebarátkoztak. Már tegnap láttam, hogy együtt esznek. Úgy látszik, kimagyarázkodtak, az én szószegésem következtében. Mégiscsak elhitte, hogy nem Senki Alfonz ölte meg a bátyját.

És ezért szakállt növesztett. Mert volt neki! Két napja a sárga arcú nem borotválta a szakállát. Csak a bajuszát.

Hogy mi köze a szőrzetnek a vérbosszúhoz?

Kézfogással búcsúzik Mazzeától, azután int, hogy menjek vele.

- Jóban vagytok a citromképűvel? - kérdezem.

- Igen. Egész jó volt, hogy eljárt a szád. De most van fontosabb: beszélni kéne Tuskóval vagy a kapitánnyal, hogy a másolatokat szétosszuk.

- De hol vannak?

- Azt én is szeretném tudni.

A pékkocsinál minden csendes. Megyünk a gépfegyverekhez, a szudániakhoz, négy-ötféle kantinba! Sehol sincs.

- Menjünk a harckocsikhoz - mondtam. Már ideje lenne a találkán megjelenni, de ezt titkolni kell a barátom előtt.

- Ott nem lehet. Négy-öt műszaki katona van egy kocsinál, és jól ismerik egymást... Azért megnézhetjük.

Távol a tábortól, a terméketlen parti sávon vesztegeltek a harci kocsik. Az overallos katonák vacsoráztak.

- Hát itt nincs - állapítjuk meg nyomban.

- Halló!

Felnéztünk. A mellettünk vesztegelő tank ágyútornyából egy olajos, köpcös fej bukkant elő a nyíló fedél alatt.

- Mit mászkálnak itt, mi? - rivallt ránk az overallos káplár.

Tuskó Hopkins! Hát ez az emberi hidegvérű pimaszság ólomsúlyú világrekordere.

- Itt állok egyedül egy órája, várom a leváltást, erre maguk korzóznak? Mi ez, üdülőtelep, vagy promenád a mindenségit!

Úgy káromkodott, hogy rossz volt hallgatni!

De közben megtudtuk, hogy leváltásra jelentkező műszaki katonák vagyunk.

Az emberek a tábortűznél daloltak és nem törődtek velünk.

- Alázatosan jelentem, két ember a harci kocsihoz jelentkezik - felelte Senki Alfonz.

Elindultunk a kis vaslétrán, lemásztunk a tank belsejébe, és magunkra húztuk a tetőt.

Egy kettyenés. Égett a villany.

Szép modern tank volt, 75 milliméteres gyorstüzelő ágyúval. Kényelmesen elfért négy ember a belsejében. Mert a kapitány természetesen itt tartózkodott.

- Hű, ez szép munka volt! - mondta Hopkins. - A négy műszaki katonát a káplári ruhám segítségével egyszerűen előreküldtem, hogy húsz kilométernyire innen állítsanak fel megfigyelőt, és reflektorozzák az őserdőt. Vittek ennivalót is. Ezek három napig nem jönnek vissza.

- És ha jön a vezénylő tiszt?

- Az nem jön. Kórházban van.

- Hát ki vezényel most itt?

- Én - felelte Hopkins, némi csodálattal, mint aki nem érti a kérdést.

Barátom! Ez aztán karrier.

- Fiúk! - mondta a kapitány. - Éjfél után indulok.

- Tessék!

Senki Alfonz átadta a lemásolt naplót és térképet.

- Maga lemásolta?

- Igen. Kár minden percért.

A kapitány hosszan nézte az írást, a térképet, azután Senki Alfonzot.

- Ön tanult ember?

- Néhány iskolát jártam... Azt hiszem, jó lesz, ha rövidre szabjuk a megbeszélést. Lehet, hogy keresnek bennünket. Tehát mi követjük önt holnap. Hol találkozunk?

- Sehol. Jöjjenek a térkép alapján a fongi fővárosba, Tamaragdába. Addig vagy tudom a rejtély megoldását, és nyugodtan visszatérhetünk együtt, vagy nem találkozunk velem... Jelentkezem a hadbírószágon. Ezzel talán enyhítem Kvasztics sorsát is, akit közben tíz évre elítéltek.

Ha önöket nélkülem fogják el, akkor csak szökevények, ha velem, akkor hazaárulók. Ezzel fejezzük be a tanácskozást.

A kapitány ismét sorban kezét fogott velünk.

- Tudom - mondta -, hogy nemcsak a gyémántbánya miatt teszik ezt, hanem egy kicsit értem is, és az igaz ügyért... köszönöm...

Meghatottan indultunk el, de Tuskó utánunk üvöltött.

- Ne fogdossátok a korlátot!... Marhák!... Most fényesíttem egy óráig!

Tizenkettedik fejezet

A térkép megszólal

1.

...A kantine mögött, egy dzsungeli értelemben vett, fényűző szobában fogadott a grófnő. Átölelte a nyakamat, és magához szorított.

- Ó, John... hol voltál ilyen sokáig? Úgy vártalak!

- Elhiszem... De hát, a barátaimnál voltam...

Szomorúan lehajtotta a fejét.

- Bocsáss meg... hogy kérdeztelek... Nem akarom a titkaidat tudni, csak ha majd méltónak találsz, arra, hogy segítőtársad... legyek... Ha majd hiszel bennem...

Könnyek csillogtak a szemében. A lelkem mélyéig megrázt. Egy skandináv fegyház lelkésze szerint a szem a lélek tükré.

Ez a szem tiszta szeretetet tükrözött.

- Látod, John - mondta később -, most úgy érzem, hogy eddig mit sem ért az életem, mert nem ismertelek téged...

Ezt hinnem kellett.

- Ide hallgass grófnőm. Hogy eddig nem bíztam benned és tartózkodó voltam, annak ismered az okát. Ma már tudom, hogy szeretsz, hogy nem tudsz élni nélkülem...

- Óh, hogy belém láatsz... - suttogta. - Hagyd, hogy segítsek neked!

- Sajnos, nem sokat segíthetsz. Én a közeljövőben megszököm...

- Vigy magaddal!

- Nem lehet. Nagyon veszélyes útra indulok... De ha visszatérek, soha többé nem válunk el!

- A...a volt férjemmel... a kapitánnyal szöksz? Mert tudd meg: Laméter a férjem volt!

Már a legnagyobb titkait is rám bízta. Mi ez, ha nem szerelem?

- Tudtam, édes. A kapitány jó barátom lett.

- Igen?

- Igen. Felismerte bennem az urat, és ő beszélt rólad.

Megrándult az arca.

- Mit?

- Nem sok jót... - zavarban voltam. - Azt állította, hogy... nem vagy házias meg ilyesmiket.

- Gyűlölt mert szerettem... Óh, John! Vele szöksz?

- Nem. Ő már elszökött. Én a fiúkkal követem.

Elmondtam neki őszintén mindent. Most már ne álljon közöttünk válaszfal.

- Igazi hős vagy, John.

A sorakozó trombitaszavára hirtelen ért véget a gyönyörű találkozás. Néhány vad csók, és rohantam.

Felálltunk a repülőtéren. A kapitány mellett egy tengerésztiszt és Potrien.

A tengerésztiszt egy papírról olvasott:

- A 9-es, a 45-ös és 77-es közlegényt, az első századból, a kormánybiztos úr, személyes szolgálatára, a cirkálóra rendeli.

Puff!

Most azután vége a szökésnek. Csatahajóról nem lehet kereket oldani. A 45-ös én voltam, a 9-es Alfonz és a 77-es Tuskó zubbonyán volt, amikor a kormánybiztos meglepett bennünket.

Potrien vezényel:

- 9-es, 45-ös, 77-es... R moi!

Kilépünk Potrien elé. Senki Alfonz és én.

- Hol a 77-es? - kérdezi a kapitány.

Csend. Egy altiszt kiáll.

- Nos?

- 77-es közlegény nincs a pelotonban. Még 70-es sem.

- Mi?!... - A kapitány csodálkozva néz a tengerésztisztre. Ez felvonja a vállát.

- Értesítjük az admirális úr őexcellenciáját - határozott végre a kapitány. - Rompez.

Feloszlik a sor. A tisztek a rádiós sátrába mennek. A tengerésztiszt nem tart velük... Sétál.

Ebben a pillanatban egy néger lép hozzám.

- Az egyik kantinos küldi...

Levél. Már megint ez a bolond Török Szultán.

„Nadj gár hoogg. Irok neggedd. Merr issméttlem: 1-gy ló vaggy. Irrássogat? loppod dőlet a bosszorgánny. És elárulja minddet, amitt dőlet dud. Buccolljattok djorsan de iss!?: mek. A Senki Allvonsz iss. a tZR. s!2 la...

*Tudd gi:
A Dörrög Zuldán, te hűjje!”*

Megdermedtem. A zsebemhez nyúlok... Hiányzik a térkép... a napló!... Az én másolatom.

Senki Alfonz a vállam felett olvasta a levelet. Azután rám nézett.

Én a cipőmre.

- Most menj, és szerezd vissza az írásokat... Megérdemelnéd, hogy keresztüllőjelek, mint egy kutyát...

Szó nélkül elindultam.

Hideg érzéketlen nyugalom fogott el. Azt hiszem, úgy mehettem a deszkaépület felé, mint valami gépember.

Biztos voltam abban, amit tennem kellett. Ott álltam a kantin mögött összeácsolt kis bódé előtt. Már éppen beléptem volna, amikor beszélgetést hallottam...

A ládákából összevert deszkadarabok ujjnyi közein át beláthattam a szobába.

A tengerésztiszt volt benn a grófnőnél. Egészen közel álltak egymáshoz és halkán beszéltek. De azért jól hallottam minden szót.

- Nem hihetem... - mondta a tiszt.

- Így van, tudja, Higgins, hogy magát nem tévesztem meg. Bizonyítani tudom, hogy de La Rouban altábornagy katonai titkokat szolgáltatott Laméternek, illetve cinkosainak.

- Jól tudja, hogy őexcellenciája elvben ellenfele az altábornagynak, de nagy tisztelője, és ha ilyen gyanúsítással eléje áll...

- Nem gyanúsítás. Bizonyíték van a kezemben Mander százados naplóját és térképét az altábornagy őrizte: így van?!

- Így.

- Nos a katonai jelzésekkel, vezérkari megjegyzésekkel ellátott térkép a birtokomban van. Attól a katonától szereztem, akiről őexcellenciája is tudja, hogy Laméter cinkosa.

- Ez... nem lehet... Rouban altábornagy olyan katona...

- Itt van nálam. És miután a lopásról az altábornagy nem tett jelentést, kétségtelen, hogy fedezi az ügyet.

- Adja ide... én azonnal...

- Nem adom. Csak személyesen az altábornagynak. Azt is tudom, hogy Laméter ma este szökött el, már útban van Fongi felé.

- Hát... itt... volt?

- Itt volt! A Fort St. Thérèse-ben bujkált, és onnan idáig jött. Az a félhülye majom mindent elfecsegett.

...Kedvenc klasszikusaim soraival élve: egy világ omlott össze bennem.

- Miért nem akarja, hogy én tegyek jelentést?

- Mert kérni akarok valamit. Írást a kormánybiztostól, hogy bárhol lelőhetem a négy ember közül azt, amelyik elébem kerül.

Megborzadtam... Milyen angyali külsőbe rejti a természet olykor legcsúfabb alkotását.

A tiszt átkarolta a gyűlölettől lihegő nőt.

- Milyen bosszúálló... kegyetlen teremtés... Azért mégis... Szeretem...

- Türelem, Higgins! - mondta és kibontakozott. - A mi időnk is eljön rövidesen. Ha a kormánybiztos győz és Rouban bukik, akkor...

mindent elérhetünk... Maga... kerül Laméter helyére... kapitány lesz... és sok... sok pénzt kapunk...

- És addig minden fajankóval kacérkodni kell... - kiáltotta a tengerésztiszt elkecseregetten.

- Ugyan... hogy rámosolygok néha valakire ravaszságból?... Hát a „Szolgálat” tisztjei nem tettetik magukat, nem öltöznak álruhába!?

Micsoda színésznő. Mosolyok! Forró csókok voltak azok, kérem! De milyenek.

- Ha meghallja a kormánybiztos, hogy nincs 77-es közlegény, akkor bizonyára ő maga indít vizsgálatot, és a partra jön. Akkor jelentem az ügyet. Csak vigyázzon...

- Nincs ok az aggodalomra, Higgins. Potemkint sohasem fogják el, mert nem él...

- Potemkin... igen - felelte nevetve a tiszt. Őt kellene megbüntetni elsősorban. Útközben hol látom?

- Santa Izabella szigetével szemben, a misszióházban. Két hét múlva... találkozom valakivel... Ha lehet, legyen ott maga is...

Még egy csók. A tiszt ment.

Csak annyi időm volt, hogy a nyíló ajtó mögé húzódjam. Ki ez a Potemkin? A bűnös?...

Higgins gyorsan eltűnt. Benéztem a résen. A nő mozdulatlanul állt, és maga elé meredt, két öklét a szívére szorítva.

Az arca iszonyatos volt. Szépségnek nyoma sem látszott rajta. A gyűlölet, a bosszú, a rontás ördögi kifejezése torzította el...

Gyorsan benyitottam...

- Jó estét, drága grófnő - súgtam és nem tudom, milyen lehetett az arcom, mert a boszorkány rémülettől tágult szemmel hátralépett.

Egyetlen kézmozdulattal elkaptam a nyakát, azt a szép vonalú, sima, hófehér nyakat.

- Nem fog kiáltani, mert akkor megszorítom.

Mukkanni sem mert.

Előhúztam a revolveremet, és a csövét a homlokára szorítottam.

- Most hármát számolok - mondtam igen nyugodtan. - Ha addig nincs a kezemben a térkép és a napló, akkor szétloccsantom a koponyáját. Isten engem úgy segítjen. Egy...

Nem volt a hangomban fenyegetés. Csendesen, szótagolva beszéltem, szinte sűgva, és mégis, ahogy rám nézett a pisztoly csőve mögűl, hamuszűrke lett réműletében.

- Kettű...

Nyugodtan és gondolkozás nélkül meghűzom a ravaszt „háromra”, ezt tudtam.

De ő is...

- Odaadom... - sűgta. - Ott... a fiókba...

- Az igazat mondja, mert sem több kérdés, sem további számolás nincs, ha a fiók űres...

- Hát itt van... maga ördűg... - sziszegte, és a két írást előhűzta a ruhájából.

- Most forduljon arccal a falnak... Számoljon ötvenig... Ha előbb mozdul...

Megfordult. Gyorsan, szinte ördűmmel. Már tervezett valamit.

De abban a pillanatban, ahogy hátat fordított, űgy csaptam fejbe a revolver agyával, hogy ajultan zuhant a földre.

Tessék?

Igen. Egy nűt fejbeűtöttem. Elűszűr életemben. De ez a nű nem tartozott a gyengűbb nemhez. Erűsebb, veszűlyesebb volt száz fűrfinél és a legkisebb kíműlet sok ember életűbe és egy tiszteletre műltű, kitűnű altábornagy becsűletűbe kerülhetett volna.

Gyorsan kisurrantam...

- Pszt...

Alfonz állt mellettem.

- Siessűnk - mondtam -, a nű mindent elűrűlt a tisztnek... Rűvidesen átjűn a kormánybiztos a hajűrűl... és akkor vűgűnk!

- Az írások?

- Nálam...

Most egy köpcös árny lépett oda.

- Fel a fejjel, nincs semmi baj - súgta, és lihegett, mint aki messziről jön. - Gyertek velem mind a ketten.

- Hárman jövünk veled...

- Ki a harmadik?

- Mazzea - suttogta mellettünk valaki.

- Hm... No mindegy... semmi baj, gyertek utánam - lihegte Hopkins. - Csak itt is hagyjunk valamit a katonákból.

Követtük. Néhány fa mögül kibukkantunk a tengerpartra.

- Vigyázat...

Tiszta holdfény tűzött le. Árnyékba húzódtunk. A hófehéren csillogó tengeren éppen akkor ért part közelébe egy motoros, tajtékcsíkja jelezte a megtett utat a csatahajóról.

A kormánybiztos alakja kimagaslott a többi benn ülő felett. Két tiszt volt vele. Még meg sem kötötték a motorost, amikor már partra ugrott. Igen komor volt. Elsietett a tábor felé, nyomában a tisztek, és leghátul a mechanikus.

- Előre!

Tuskó a következő másodpercben a csónakban volt. Egy nyisszantás... Mire leültünk, a motorcsónak már szabadon himbálózott, begyúlt a motor, és egy kurta berregés után elindultunk...

Teljes sebességgel siklottunk a part menti árnyékban...

- Most először vizsgálat indul, hogy ki volt a 77-es... - mondta Hopkins. - Körülbelül félóra múlva kezdenek üldözni a parton és az őserdő felé, ahol el is fognának, ha nem erre jöttünk volna. Így csak akkor akadnak a nyomunkra, amikor a kormánybiztos visszatérőben a csónakot keresi. Az pedig éjfél felé lesz...

- És benzin? - kérdezte Senki Alfonz.

- Lesz. Ha elérjük a kenyérfacsoportot, a parthajlásnál, akkor tankolunk... Nincs semmi baj, fiúk, minden rendben van, és csuda ivást rendezünk a végén... - Ezek után énekelt.

- Ha a cirkáló üldözőbe vesz, akkor nem menekülhetünk - mondta a citromfejű ember.

- Reméljük, hogy éjfélig nem keresik a motorost.

Mazzea igen különösen festett. Körszakálla szépen kinőtt, és az álla körül két jellegzetes árkot borotvált. Egészen egyéni szőrzet volt és az apró, zord arcot szinte ijesztően szomorúvá és furcsává tette.

Sokáig nem történt semmi. Pedig már jó másfél órája siklottunk. Azután egy röppentyű szállt fel, a távolabb alig látszó cirkálóról.

- Hoppla! - kiáltotta Hopkins - végre rájöttek a rengeteg eszükkel, hogy mi történt.

Még fokozta a sebességet, amennyire lehetett.

A hold lenyugodott, sötét éjszaka borult a tengerre és a parton sűrű árnyakká süppedtek a pálmák.

A bűdös, sós gőzölgés, nyúló pára lerakódással húzódott a bőrünkre. Nyomasztó, afrikai éjszaka volt. Bágyadtan ültünk a kis motorosban, és nagyon távolról az üldözésre induló cirkáló fényszórópásztái látszottak, amint végigseperték kutatva a tengert.

Feltűnik a parthajlat, a villaszerűen szétágazó kenyérfakoronák. A motor már csúnyán zörgött... Alig van benzin...

- Vigyázat! - mondta Tuskó. - Tankolunk!...

- Hol a fenébe akarsz itt tankolni?!

A motor leállt, a csónak lassúbbodó iramban siklott a parthoz, és odakoccintotta az orrát.

Elsőnek Senki Alfonz futott ki a fák közül, az ösvényre. Nagyot kiáltott. Nekem is tátva maradt a szám, amikor melléje értem.

Egy *tank állt* az ösvényen!

- Mondtam, hogy ha elfogy a benzin, akkor tankolni fogunk.

- De hogy kerül ide... ez a tank?...

- Loptam. Na szálljunk be...

Mélységes elismeréssel követtük végig a vaslétrán a harckocsiba Tuskó Hopkinst.

A keskeny erdei úton kitűnően haladt a kistípusú tank.

- Most mondd el, mi volt - fordult hozzám Senki Alfonz.

Elmeséltem, hogy mit hallottam, amikor a grófnő a hajóstiszttel beszélt.

- Az a Higgins nevű hajóstiszt is bele van keverve az ügybe - mondtam. - Valami van a füle mögött. És említettek egy másikat is, aki szintén bűnös, de már nem él...

- Hogy hívják?

- Pomedlin... nem... Rodevrin... - sehogy sem jutott az eszembe az a név. - Azt mondták, ő a bűnös, de nem lehet elfogni, mert régen halott.

- Az ördög vigye a tökfejedet! - káromkodott Senki. Pedig igazán nem lehetett rám azt mondani, hogy tökfejem van.

Azután izgalom, üldözés, veszély dacára elaludtam, és mint utóbb kiderült, a többiek is. Hajnalfelé egy iszonyú lökés amitől egymásra borultunk, recsegés, csikorgás és csörömpölés; ez tudatta, hogy Tuskó Hopkins is elaludt.

De sajnós a kormánynál.

Tizenharmadik fejezet

Egy elfelejtett szó következménye

1.

Ahol elhagytuk a tankot, a Szenegál folyó iszaposodó környékén, már nem kellett üldözőktől tartani.

Felszerelésünk, élelem ital és egyéb volt bőven. Hopkins csodálatos depót lopott számunkra, és már egy nappal előbb a tankba rejtette.

Csak a vidék volt igen vad és barátságtalan. Erre aztán ritkán jár ember.

És még előttünk a sűrű, mocsaras rész, amerre be kellett vágnunk délkelet felé, a Szenegálhoz!

Utolsót táboroztunk a víz partján.

Tuskó a szeméhez illesztette egy utászkapitány távcsövét, és a távolba nézett.

- Ott valami épületféle van.
- Ez lesz az elhagyott missziósház, amiről a grófnő beszélt.
- Valószínű. Ott szemben, az a sziget Santa Izabella.

Kissé szótlanul mentünk tovább, hogy ne is lássuk a kopár szigetet. Jó lett volna egy málhahordó öszvér a poggyásznak, de ilyent Hopkins nem bírt lopni. Nekivágtunk a dzsungelnek. A nedves talajból csak úgy dőlt a giliszta, kukac, pióca. És fojtó, nedves meleg volt. Folyton nyeltük a kinint, de még így is hasogatott minden csontom, szurkált a szemem, és a szív inkább csak rángatózott mint dolgozott.

Éjszakánként furcsa távolodó és közeledő dobszót hallottunk...

- Ez mi? - kérdezte az első napon Hopkins.
- Felvonulnak, éppúgy, mint az európai hadseregek. Összecsődítik mindenfelől a fongi népet és a rokon négereket, hogy felkészülten találja őket a háború.

- A háború... - dünnyögtem. - Ha elkésett az egész, és kitör a háború, miközben útban vagyunk, akkor már hiába lesz meg a bánya... hiába derül ki a titok.

- Marha vagy, fel a fejjel! - harsogta Tuskó egy tüzér főhadnagy szivarját rágva. - Nem lesz háború, minden kiderül, mienk a bánya, és a kapitány megnősül. Aludjunk.

Ilyen ember volt ez!

2.

Másnap reggel néger faluhoz értünk.

Kifestett, tetovált harcosok nyüzsögtek a kerek rafiakunyhók körül, amelyek a süppedő talaj felett cölöpre épültek.

A főnökük, akinek ijesztően hosszú feje volt, elénk jött. Azon a keverék francia-bennszülött, zagyva nyelven beszélt, amit mindenki ismer Afrikában, ha hosszabb ideig ott él.

- Vártam titeket hozzám.

- Tudtam, hogy jövünk faludba neked? - kérdezte Senki Alfonz.

- Fehér úr erre át nekem, kunyhómba bele. Mondta, jöttök.

Tehát Laméter előttünk járt.

- Mikor ment el tőled neked, fehér úr?

- Kétszer lement a nap attól. Vezetővel ment Tamaragdába, fongi főnöknek hozzá, követségéből neki, háború miatt.

- Adj vezetőt mellénk, nekünk, hogy mi is odajussunk neki Tamaragdába, bele hozzá, fehérhez.

A főnök szolgálatkészen beleegyezett minden kérésünkbe. A harcosok ellenségesen, mereven álltak körülöttünk., de nem szóval, sem tettel nem bántottak.

A legjobb kunyhót talán éppen a főnökét, kiürítették számunkra, hogy pihenjünk éjszakára. Másnap vezetőt és teherhordó állatot is ígért.

- Vigyen el az ördög - mondta Tuskó Hopkins, mialatt Potrien őrmester acetilénlámpáját meggyújtotta -, ha nem Isten ellen való vétek, ilyen jámbor niggereket halomra löni.

Most végre kitettük magunk elé a térképet és a naplót, hogy utána nézzünk a feladatnak.

A napló rövid volt, hiszen alig néhány napig tartott az út, amíg az expedíció Peevbrock Lorddal és Mander századossal Tamaragdába ért. Nagyrészt ilyen szöveg volt:

„Ma kb. tizenhat mérföldnyi utat tettünk meg, sima, jó terepen. Egy öszvérünk kígyómarás következtében kimúlt, a terhet ismét elosztottuk...” - „Délelőtt áttltük a filmfelszerelést az öszvérek bal oldalára, nehogy áttüzesedjen a kanna, mert szokatlanul erős a nap. Délután ismét az állatok jobb oldalára raktuk a szerelvényt, hogy ne érje a nap. Ezért ma rövidebb utat lettünk meg... A folyó már nem látszik mögöttünk...”

Végül:

„Elértük Tamaragdát, a fővárost. Sok kunyhó. Peevbrock fényképeiről jól ismerjük ezt a helyet...”

Azután megszakadnak a feljegyzések.

- Nem értem, hogy mit remél a kapitány - mondtam. - A százados világosan leírja, hogy Tamaragdában volt, és a fongi főnök azt állítja, hogy színét sem látta.

- Átkozott egy história - jegyezte meg a citromképű, dúsan növény, ébenfaárnyalatú szakállával -, még fénykép után is felismerték, hogy az expedíció Tamaragdában volt.

- Majd meglátjuk - sóhajtott Senki Alfonz. - Most elsősorban aludjunk.

- És fel a fejjel - tette hozzá Tuskó, miközben szavait megcáfolva, lehajtotta fejét a gyalogsági kantinos gumipárnájára, és nyomban horkolni kezdett.

Fene egy vidéken jártunk. Olyan sűrű nedvesség párolgott a tőzeges talajból, olyan undok, ájult forróság feszült a vadonra, hogy fuldokolva vettünk lélegzetet. Millió moszkító utazott velünk, ránk telepedve.

De végre elértük kelet felé a Szenegál hajlatát, innen a víz folyását követve, északnak tartottunk. Volt öszvérünk és egy vezetőnk.

- Most hátat fordítunk, nekünk a folyónak, és arra megyünk, bele magunkat - mutatta az új irányt a bennszülött.

- Ugyan... - felelte idegesen Senki Alfonz - hiszen Tamaragda a túlsó parton van.

- Hogy mondhatasz ilyet, jó uram nekem tőled... A túlsó parton csak a gonosz lelkek laknak. Azt úgy hívják: „*Az elátkozott part*”. Erdő és mocsár, kígyó, krokodil és ördögök... Törpe busmanok... ezek majmok és nem ember lenni, magukat...

- Azt mondod, hogy a túlsó part... lakatlan? - kérdezte Senki Alfonz, és még sohasem láttam ilyen izgatottnak.

- Végig az... Két folyó között mindig áradás, nedvesség...

Gondolkozott.

- Jó. Ide hallgass, Mazzea. Te elmész ezzel a harcossal Tamaragdába. Levelet viszel Laméternek!

- Mi történt?

- Azt hiszem, megtaláltam az eltűnt expedíció nyomát.

4.

- Megoldottad a rejtélyt?

- Nem. De bizonyos, hogy ezek az emberek nem Tamaragda felé mentek, hanem a Szenegál túlsó partján haladtak. - És ismét a bennszülöthöz fordult. - Bizonyos vagy abban, hogy ott túl nincs néger falu?

- Uram, itt élte magát minden őszám... Két folyó között van a másik part, az *elátkozott*...

- A Szenegál és a Gambia ez a két folyó?

- Ti így mondjátok. Mi tudjuk, hogy a gonosz szellemet zárták magának a két folyó közé bele neki őket.

Senki Alfonz gyorsan írt.

Azután átadta a levelet Mazzeának.

- Siessetek. - A négerhez fordult: - Ebben a papírvarázslatban sok-sok néger élete van megírva benne. Ha nem késitek el magatokat vele Tamaragdához, akkor a halál felhője elvonul az égről nektek. Tudod, hogy sok katona érkezik.

- Tudom uram, és sietni fogunk.

- Hol tudom átgázolni magamat a Szenegálhoz vízbe bele?

- Arra feljebb, alkonyig sem kell menni magadat, és találsz egy keskeny kanyart, azon fatörzsek dőlnek át magukat...

Mazzea eltette a levelet, és szokott egykedvű, hallgatag módján követte a négert. Nem kérdezett többet.

Senki Alfonz is elindult, de Hopkins megragadta.

- Hé te! Talán megmondanád, hogy mi történt szerinted az expedícióval.

- Az történt velük, mintha te követted volna el a bűnt.

- Ellopták őket?! - hüledezett Tuskó.

- És mi okozta ezt a hirtelen változást? Miből gondolod, hogy a túlsó parton vannak? - kérdeztem.

- Olyan egyszerű, hogy nem értem a katonai szakértőket... Nézzétek. - Elővette Mander naplóját, és olvasott... *„Délelőtt áttettük a filmfelszerelést az öszvérek bal oldalára... mert szokatlanul erős a nap... Délután ismét az állatok jobb oldalára”... Értitek? „A folyó már nem látszik mögöttünk”...*

- Nem! - feleltük egyszerre.

- Pedig milyen egyszerű. Nem mehettek Tamaragda felé, mert a folyó *mögöttük* volt a napló szerint. Ha helyes irányba mennek, akkor a *nap nem jobbról süt délelőtt*. Őrájuk viszont *jobbról sütött a nap délelőtt*, hiszen *áttették* a forróságra érzékeny holmit *az állatok bal oldalára!* *Délután balról sütött a nap*, akkor az állatok jobb oldalára rakodtak.

Ha a folyó mögöttük volt, és a nap délelőtt jobbról, délután balról érte őket, akkor csak a túlsó parton lehettek.

Leesett az állunk!

- Most délelőtt van. Ha hátat fordítasz a folyónak, akkor *balról* ér a nap. Tehát erre nem mehettek, hanem ellenkező irányba, a túlsó parton, ahol *most jobbról tűz a nap*, ahogy Mander naplójában áll.

- Micsoda fej! - kiáltott Tuskó.

- De valakinek hamis irányba kellett vezetni őket - mondtam én, szintén igen zseniálisan.

- Úgy van - bólintott Senki Alfonz. - Mander ártatlan, ezt a napló bizonyítja. Az a Lord Peevbrock azonban... aki az egészet kezdte...

- Aki eltűnt a vadászaton! A holland Van der Ruffus derék és jószágos ember, de a barátja talán nem az?

- De hogy történhetett? - töprengett Hopkins.

- Annyi bizonyos, ezt Lamétertől tudjuk, hogy az esős évszak kezdetén szálltak a partra, nagy ködben.

- Akárhogy is van: gyerünk!

- És most azután igazán fel a fejjel! - kiáltotta Hopkins.

5.

Átjöttünk a hídon... Micsoda paradicsom a túlsó part ahhoz képest. Csúszós, nyúlós föld, közeli mocsarak büze, krokodilok, siklók, békák...

Igazán *Elátkozott Part*, ahogy a néger mondta.

Néztük a térképet.

- Itt egy tisztás van jelölve három platánnal, ahol az első depót felállították. Ez szemben van a kanyarral, csak éppen a két partot kell a térképen felcserélni... - mondta Senki Alfonz.

Izgatottan mentünk a kanyarig, *egyenesen dél felé, ott ahol a térképen észak* állt.

Tuskó, aki előresietett, felkiáltott. Azután ott álltunk... Semmi kétség...

Előttünk a tisztás... három platán... és... és... egy rozsdával borított filmkanna!

Most már bizonyos volt, hogy közel vagyunk a rejtély megfejtéséhez. Az expedíció erre járt! Itt a platán, itt volt a depó, és nem a túlsó parton, mint ahogy ők hitték. Három napon belül elérjük azt a helyet, amelyet itt egy vörös pont jelez, és az áll mellette, hogy „*Tamaragda*”.

Hogyan lehet ez? Tamaragda messze, a túlsó parton, sok mérföldnyire fekszik.

Szinte pihenés nélkül siettünk a csúszós, nehéz terepen. Most már naphosszat zuhogott a sűrű, vastag szemű, harsogó, trópusi zápor. A földön kis tavakban állt a víz, és a kígyók pokolbeli káprázatra emlékeztető tömege fetrengett csomókban mindenfelé. A térképen jelzett elefántcsapást alig követhettük, mert a víz teljesen belepte.

- Egy gyémántbányaért sem jönnék ide még egyszer - káromkodott Hopkins.

- Fel a fejjel! - felelte kacagva Senki Alfonz. Mert ennek nem ártott eső, sár, forróság ez nem is volt ember, hanem két lábon járó, fehér leopárd.

Hajnalban elértük az elefántcsapás végén az utolsó emelkedést.

- Az most már bizonyos, hogy a fongiaknál csakugyan nem járt az expedíció... - elmélkedett Alfonz.

- Ez esetben a kormánybiztos tévedett.

- Igen. Kíváncsi vagyok, hogy ha mindezt elmondjuk, akkor mit szól ez a potentát...

Valami felrémlent előttem...

- Mit mondtál most? Ismételd... Az utolsó szót...

- Potentát... Hatalmasság!

- Megvan! Potemkin!

- Mi?

- Ő a bűnös! Ezt felejtettem el. A grófnő mondta a Higgins nevű tengerésztisztnek: „*A bűnös Potemkin, de ő már régen meghalt.*”

Senki Alfonz egy másodpercig elámult, azután igen különösen viselkedett.

Megragadta a kabátomat, és elkezdett rázni, közben ilyeneket mondott:

- Ostoba, marha, idióta, ökör... Te! Te vadállat... Istenem, miért él az ilyen barom...

És ellökött.

- Nem értem, kérlek - lihegtem -, ezt jobban meg kell magyaráznod.

És előhúztam egy nagy kést...

- Tedd el azt a kést, te ló, te bárgyú teve! Ha előbb mondd ezt, akkor már régen célnál vagyunk!

- De... hát... Ki volt az a... Nézd, hát nem elfelejtettem?!

- Potemkin! Nem tudod, ki volt?!

- Ezért ne ordíts így - szólt közbe Hopkins -, én sem ismerem az illetőt.

- Orosz miniszter volt.

- Akkor igazán nem tudom, honnan ismerhetném. Az oráni kocsmákban nem sok orosz miniszter fordult meg az idén.

- De ez híres egy történetről. Falukat varázsolt elő a semmiből, egy cárnő kedvéért, nem létező virágzó helységeket, ahogy színházban szokták. Minden csak festék és látszat. Világhírű szélhámosság volt.

- Erről nem tudtam - mondtam szomorúan. - De napok óta nem volt újság a kezemben.

- Gyerünk! - kiáltotta izgatottan.

Felsietett az emelkedésre. Ahogy ott álltunk a hajnalban, azt hiszem, mind a hárman nagy diadalérzéssel néztünk le...

Ott volt előttünk a százados fényképeiről jól ismert bennszülött falu. Középen a hatalmas cölöpépítmény pagodaszerű csúcsos kupolával.

Tamaragda!

Úgy éreztem, megőrülök...

Senki Alfonz egy cigarettát sodort és rágyújtott.

- Most már érted? Potemkin volt a bűnös, mert tőle ered az ötlet: felépíteni hajszálig megtévesztően egy nem létező falut...

- Szóval ez?

- Ez Tamaragda pontos mása, amit ide felépítettek! Egy Potemkin-falu.

6.

Nem volt világos előttem az ügy. Ha az az orosz miniszter régen meghalt, akkor hogyan építhetett ide egy falut?

És egyáltalán.

Miféle érdeke fűződhet ilyesmihez Oroszországnak?

Láttam, hogy Hopkins szintén ezen töpreng. Közben titokban összenézett velem, és felvonta vállát. De kérdezni már nem mertünk többet, mert féltő volt, hogy Senki Alfonz ismét ordítózni fog velünk, és ezt kerülni akartuk.

- Most mi lesz? - kérdezte Tuskó.

- Egyenesen bemegyünk a faluba. Szökött légionistáknak mondjuk magunkat, és látszólag nem érdeklődünk semmi iránt - mondta Senki Alfonz.

Ez jó terv volt. Sietve mentünk a tábor felé. Egy kövér, félmeztelen néger megpillantott bennünket, és verni kezdte a gongot, mire még néhány bennszülött összefutott, és bámultak ránk. A kövér elénk jött méltóságteljesen.

- Mit kerestek erre, fehér katonák? - kérdezte.

- Te vagy a főnöke ennek a falunak?

- Nem... Én csak a cégvezető vagyok, a főnök ott ül abban a nagy kunyhóban.

Mi?... Hallottak már ilyent? Egy néger törzsnek meztelen „cégvezetője” van?

- Mi vagy te, ó kövér, fekete ember?

- Cégvezető uram. Ez itt nem törzs, hanem „vad cég”. Új feltalálás. Én vagyok a cégvezető.

- És kik ezek, akik félmeztelenül ugrálnak ott a faluban.

- A részvényesek uram.

Kissé szédültünk a közlésektől. Senki Alfonz sűrűn pislogott.

- Mondd nekem, te cégvezető - kérdezte -, milyen részvénytársaság ez?

- Alkotmányos, királyi részvénytársaság, uram... Olyan, mint egy ország, de osztalékot is fizet és senki sem dolgozik...

Néhány „részvényes” is közel merészkedett.

- Szeretnénk pihenni nálatok.

- Pihenni lehet uram, csak dolgozni nem. Ez tilos.

- Miért?

- Az *Alapszabály* miatt. Nálunk az *Alapszabály* parancsol.

- Ki írta meg az *Alapszabályt*?

- Az *Alapszabály* nem írás. Személyes *Alapszabályunk* van, egy Nagy Főnök és vele kell beszélgetek.

- Vezess hozzá bennünket, cégvezető úr. Reméljük, hogy szívesen lát.

- Kérdés, hogy hoztatok-e festett varázslatot, aminek römikártya a neve.

- Mi??!

- Mert az *Alapszabály* nevű Nagy Főnök ilyent szeretne, és mindig káromkodik meg rugdossa a *felügyelőbizottságot*...

Néhány szánalmas négerre mutatott, akik szomorúan bólogattak.

- Hát kérlek, vezess minket a Nagy Főnök elé bár römikártya-varázslatot nem hoztunk.

- Hát ilyent még az öregapám sem hallott - hüledezett Tuskó Hopkins útközben. - Egy talpig meztelen részvénytársaság...

Közben felrúgta a végrehajtó bizottság néhány tagját, mert a csomagjainkkal barátkoztak.

A nagy kunyhó elé értünk. A cégvezető előresietett és most éppen kijött.

- A Nagy Főnök vár benneteket.

Beléptünk.

Egy európai ember állt velünk szemben. Rongyos ingben, piszkos fehér bricseszenben, a fején trópusi sisak.

- Bocsánat, király úr... - mondta Senki Alfonz. - Védelmét kérjük, és pihenni szeretnénk.

- Pihenni fogtok. Sokáig. Cégvezető úr! Ez a három ember ellenségünk. Tegyétek valamennyit *ad acta*...!

Amikor fegyvereinkhez akartunk kapni már késő volt. A „végrehajtó bizottság” minden tagja a cégvezető és maga az elmebeteg *Alapszabály* is pisztolyt szegezett ránk.

- Lefegyverezni, megkötni... Már vártuk magukat. Tudtunk a jövetelükről és reggel, amikor megérkezik a részvénytársaság ügyésze, valamennyiüket elkönyveljük a veszteség számlán... Hozzatok italt.

Nagyot sóhajtott, kivette a monoklit mély, sötét szemgödréből és megigazította... Sárgás fényes arcából élettelen szürke tekintet nézett bárgyún a semmibe.

Reménytelen próbálkozás lett volna ellenállni. Lefegyvereztek, megköttöztek és elindultak velünk.

- Ti gyilkosok vagytok?

- Nem, uram - fecsegett vidáman a cégvezető -, csak hivatalosak, végtelenül hivatalosak. Ez a fő! Felkarcoljuk a bevételt az áruoszlopra, és reggel, ha megölnék titeket, akkor ellenszámlára kerültek egy pénztári oszlopra. Ez a kettős könyvvitel nagy varázslata. Mert mindig van rovincsolás, és ha nincs egyenleg akkor a Nagy Főnök rugdossa a végrehajtó bizottságot...

- Igen? És miért vártok reggelig a kivégzéssel?

- Mert az ügyész akkor jön a bányából. Ő nagyon kegyetlen ember, és kínoztatni fog titeket, hogy mindenfélét mondjatok neki. Azután agyonlövünk titeket, és kirabolunk - mesélte vigyorogva, büszkén.

Kellemes emberek. De azért nem adtuk fel a reményt. Laméter kapitány talán ideér a fongi törzssel reggelig, ha Mazzea és a vezető siettek.

Egy deszkából ácsolt kunyhóhoz értünk, ahol négy fegyveres őr állt.

A cégvezető kinyitotta az ajtót, azután beléptünk a kunyhóba.

Az asztalon faggyúba gyömöszölt kanóc égett.

- Üdvözlöm önöket, barátaim...

Döbbsen álltunk meg.

Laméter kapitány ült az asztal mellett megkötözve!

7.

Az ajtó becsukódott.

- Csak üljenek le, barátaim - mondta Laméter. - Azt hiszem, kár volt a fáradságért.

- Hogy... hogy került ide?... - kérdezte Senki.

- Azt hiszem úgy ahogy maguk. Útközben megrohantak, összekötözték és elhoztak ide...

Szomorúan ültünk... Ez volt az utolsó remény.

- Téved kapitány úr - mondta Senki Alfonz. - Mi térkép alapján jöttünk ide.

És elmondta.

- Milyen egyszerű, és senki sem jött rá. Erre igazán büszkék lehetnek - jegyezte meg Laméter.

- Ez a Peevbrock Lord úgy látszik, megőrült és az ő nagyzási hóbortját használták ki a bűnösök... - mondta Senki.

- De miért? - kérdezte Tuskó. - Miért tették ezt?

- Világos, hogy a gyémántmező valahol itt a közelben van, és ezért történik mindez.

Hallgattunk. A forró, nedves kis kunyhó fala egyre gőzölögte a folytonosan zörgő, kopogó eső páráját. Nyüzsgött rajtunk a féreg.

- Elsősorban égezzük el a térképet és mindazt, ami Roubant kompromittálhatná.

Az összes másolatot elégettük a sercegő kanóc felett. Fojtó füsttel telt meg a kis kunyhó, és a mozdulatlan forróságban csak nehezen oszlott. Valamennyien fuldokolva köhögünk.

De Rouban altábornagy becsületét megmentettük.

Tizennegyedik fejezet

Még egy örült is tévedhet

1.

Amennyire a férgektől lehetett, aludtunk. Amikor a végrehajtó bizottság egy holtrészeg, meztelen tagja bejött értünk, első pillanatban azt sem tudtuk, hol vagyunk:

- Tessék jönni - újságolta örömmel -, most majd megöljük magukat...
Jaj...!

Ezt már kint mondta, mert a morózusan ébredő Tuskó úgy rúgta hasba, hogy messzire repült.

- Ne! Hogy megemlegesd a holtomat, amíg élsz.

Ismét a nagy házba vezettek. Peevbrock lord lehunyt szemmel ült, mint valami bálvány. Beteges arcán halálos fényfoltokban ütött ki az örökös verejték. A végrehajtó bizottság tagjai fegyverrel a kezükben körénk álltak. A lord hangja, mintha a hosszú, furcsa orr mögül jönne, vontatott és nyafogó volt.

- Mi hozta önöket a „*Peevbrock Gyémánt Alkotmányos Királyi Részvénytársaság*” fővárosába?

- Szökött katonák vagyunk uram...

- Megálljon! Én Lord Peevbrock vagyok, címem király úr, miután az *Alapszabály* megtestesítője vagyok.

A kunyhó sötét mélyéről most váratlanul egy szép szál európai lépett előre, ősz hajjal, kifogástalan trópusi öltözékben.

- Van... der... Ruffus... - kiáltotta álmélkodva Laméter.

Csakugyan! A hollandus, akivel a Palais de Dance-ban találkoztam, amikor hanyatt estem a fényes padlón.

- Csend! - kiáltotta a lehunyt szemű Peevbrock. - Az Alapszabály jelenlétében engedély nélkül senki sem beszélhet. A közgyűlést megnyitom - Ivott. - Az ügyész úr indítványával folytatjuk a tárgysorozatot.

- Van der Ruffus! - mondta keményen Laméter. - Ön valóban gazember?

- Csend! - kiáltotta Peevbrock. - Teljesítsék az igazgatóság jogos követelését. - Ismét lehunyta a szemét és a feje bágyadtan oldalt billent.

Nagyon is hihetetlen volt... Van der Ruffus! A jóságos, dúsgazdag hollandus... A kormányzó barátja, a bőkezű pártfogó...

- Nem vagyok gazember, Laméter - mondta keményen. - Helytelenül teszi, ha sérteget. Szeretném megmenteni az életét, de ez csak akkor áll módomban, ha okosan viselkedik.

- Először tudnom kell, hogy mit csinál itt. Még az életemet sem fogadom el akárkitől.

- Helyes. Tudja meg tehát az igazat. Lord Peevbrockkal itt vadásztam egy év előtt, és gyémántra bukkantam Szenegál és Gambia között. Ha bejelentem a leletet, szép jutalom jár érte, de ez nem érdekelt bennünket. Mi ki akartuk aknázni a gyémántmezőt. A francia törvények szerint ezt magánszemélyek nem tehetik. Nekünk viszont szakemberek, gépek és munkások kellettek. Mindezt titokban ideszállítani a gyarmaton keresztül képtelenség. Elsősorban tehát a Kongó vidékéről, félcivilizált niggereket hoztunk. Ez a partja Szenegálnak lakatlan. Azonfelül átkozott hírben álló vidék. Itt a négerekkel felépítettük Tamaragda pontos mását.

- Ez Potemkin bűne - szólt közbe Senki Alfonz.

- Hol hallotta ezt a mondatot? - kérdezte összehúzott szemmel a hollandus.

Peevbrock hanyatt dőlt, és nyitott szájjal hortyogott.

- Folytassa inkább, Mynher - szólt közbe hidegen Laméter.

- Kérem. Tehát felépítettük a fongi törzs fővárosának a mását, ezen a vidéken. Én elutaztam. Peevbrockon már akkor látszottak a nagyzási hóbort tünetei. A tőzsde császárájának, a Világ-részvénytársaság fejének képzelte magát. Ilyen módon vettem rá, hogy segítségemre legyen. Még nem tört ennyire ki a baja, úgyhogy csak hóbortosnak látszott. Meghívta a Kamerunban vadászgató, embergyűlölő Mander századost, hogy cserkésszenek együtt a fongiak földjén. Az én

bennszülött vezetőm és Peevbrock a gyanútlan Mandert ide hozták. A hamis fővárosba, ahol egy néger eljátszotta a fongi törzsfőnök szerepét, a többiek a fongi harcosokét. Aztán feljebb haladtak a vadászok, és mintha most fedezné fel, Peevbrock megtalálta a gyémántmezőt. Azonnal visszatértek Gambiába. Betegen. De Mander nyomban jelentette, hogy gyémántra bukkantak Peevbrockkal. És jóhiszeműen írta a jelentésében, hogy *Tamaragdában, a Fongi-föld fővárosában. Mert fogalma sem volt, hogy nem Fongi-földön járt vadászni, hanem az „Elátkozott Parton”.*

- Értem - mondta keményen Laméter. - A partraszálló expedíciót, a felszereléssel együtt, a Fongi föld helyett idehozták. Ezek most a gyémántbányában a munkálatokat vezetik mint foglyok.

- Nem. Ők ma sem tudják hogy ez nem a Fongi-föld és hogy nem az állam szolgálatában állnak. Ők semmit sem tudnak arról, ami közben Oranban történt. Rólam azt hiszik, hogy a bányavállalat vezetője vagyok. Két hónapon belül kitermeltük a gyémántmezőt - kissé kipirult az arca -, csodálatos kincs. A gyémántot Gambiába, tehát angol területre szállítjuk, és mindenki, aki részt vett a munkában, fejedelmi jutalmat kap. Mert én magam aknázom ki, amit találok. Nem részesedést kérek: Az egész az enyém! Sajnálom, Laméter, hogy ezt a célt csak az ön katonai becsületén keresztül értem el. De miután biztonságba helyeztem a gyémántot, gondom lesz rá, hogy kárpótoljam...

- Nem fontos. Csak egyet mondjon. Hogy történt az a bizonyos rádióüzenet, amellyel lerázták a cirkálót?...

- Erről nem beszélhetek... Olyan személyről van szó...

- A grófnő? - kérdezte Senki Alfonz.

- Ön már másodszor szól közbe, bizonyos éllel - fordult feléje a hollandus. - Nem hiszem, hogy ezzel jó szolgálatot tesz...

- Elég! - kiáltotta Laméter. - Ön holmi zseniális pénzembernek képzelem magát, nagystílű fezőrnek, pedig...

- Várjon! - vágott a szavába Van der Ruffus. - Mielőtt megsért hallgassa meg az ajánlatomat. Önök segítenek a munkában a hátralevő néhány hét alatt. Ez esetben felajánlok önnek egymillió frankot és ezeknek fejenként százezret. De ide kell adniok a térkép és a napló...

- Ne folytassa. Nem tudunk semmiféle térképről és naplóról...
- Minden árat megadok ezekért. Rouban politikája nem felel meg az én céljaimnak, és...

- Ne fáradjon. Ha lett volna nálunk ilyen írás úgy azt bizonyára megsemmisítettük volna, amikor fogságba jutottunk. Ami az ajánlatot illeti: gazemberekkel nem kötök semmiféle megállapodást, de örülnék, ha ez a három derék ember ép bőrrel szabadulna.

A „gazember” szóra megrándult a hollandus arca.

- Részemről - mondta Senki Alfonz - gazemberekkel is kötök üzletet, de ilyen lelketlen, vérvívó, pénzéhes kutyákkal nem.

Egészen elénk állt. Az arca hamuszürke volt.

- Szóval... ez a véleményük? - felénk fordult. - Maguknak is?

Tuskó Hopkins leköpte.

Van der Ruffus felordított, és villogó szemmel ugrott hátra. Az őrült felébredt.

- A... kérdést... szavazásra... közgyűlés...

- A részvényesek úgy határoztak - kiáltotta Van der Ruffus -, hogy ezt a négy embert átadják a végrehajtó bizottságnak.

Ránk sem nézve kiment a sátorból.

- A végrehajtó bizottság felteszi a kérdést szavazásra...

A végrehajtó bizottság boldog közfelkiáltással szavazott:

- Elégetni... elégetni...

- Több tárgy... nincs... A közgyűlést befejezem.

Imbolygó felsőtesttel ivott, azután hanyatt dőlt.

Valamennyiünket kivezettek.

- Nagyszerű játék - mesélte örömmel a cégvezető. - Odakötünk titeket az oszlophoz, azután meggyújtunk sok fát, amin petróleum van, és nézzük, ahogy égtek.

A többi néger izgatott várakozással vihogott és hordták a fát.

- Sajnálom, fiúk... - mondta Laméter sápadtan. - Nem így gondolták, bizonyára...

- Hát... - dünnyögte Hopkins, és a serényen dolgozó négerrek felé pillantott... - Nem valami... szép halál...

- Fel a fejfel, Hopkins - mondta Senki Alfonz.

- Az ilyen szemtelenkedést kikérem magamnak - üvöltötte Tuskó.

- Fiúk - mondtam -, fogjunk kezét, mert azért jól csináltuk azt, ami eddig történt...

Azt hiszem, ez egy igen kitűnő mondás volt. Megkötözött kezeinket, amennyire lehetett, egymás felé nyújtottuk.

A cégvezető egy csomó rőzsét cipelve, bocsánatkérően és biztatón odaszólt:

- Mindjárt, mindjárt, urak...

...Valami átzúgott a levegőn, és a következő pillanatban egy dárda vége állt ki rezegve a csodálkozó néger melléből.

Hang nélkül a földre zuhant.

Fülrepesztő harci ordítással, mintha a bokrok és fák megelevenednének, négerrek rohantak elő mindenfelől, kék és vörös csíkokkal bekenve.

- A fongiak! - kiáltotta Laméter.

Harcra nem került sor. Pofonok és rúgások megszámlálhatatlan zápora zuhogott a részvénytársaság T. közgyűlésére.

A cégvezető volt az egyetlen halott. Két perc alatt, megszállták a táborot, mindenkit összekötöztek.

Velünk Mazzea foglalkozott, a támadás pillanatától kezdve. Mert ő hozta a fongi törzset.

- Citromember! - ordítottam boldogan, és terebélyessé nőtt dióbarna szakálla dacára, öleltük, csókoltuk, ahol értük.

Egy szép szál néger lépett Laméter elé.

- Uram! Régi barátod még erre az *Elátkozott Partra* is elhozta a harcosait utánad.

- Köszönöm, Mimbini - mondta Laméter, és megölelte a főnököt.

- Ez igazán nagy kitüntetés volt uram.

2.

Amikor Mazzea megérkezett Tamaragdába, és nem találta ott a kapitányt, elmondta az előzményeket a fongiak főnökének és átadta a levelet.

A levélből a fongi főnök is megtudta, hogy a titok nyitja a folyó „*Elátkozott Partján*” van, és amilyen gyorsan csak tehetette, nyomunkba eredt a harcosaival.

Idejében érkezett.

Szegény Peevbrock Lord dühöngött, úgyhogy meg kellett kötözni.

- Most pedig megyünk a bányához - rendelkezett Laméter a főnökkel.

Egy kis patak körüli sziklás vidéken, néhány órányira a Potemkin fővárostól, elénk tűnt a bánya. Sok-sok néger csákányozott, kocsit tolt, egy körbeforgó gép zörgött.

Három oldalról egyszerre rohantuk meg őket, és a rajtaütés olyan hirtelen történt, hogy ellenállásra nem is gondolhattak.

Van der Ruffust ki tudja, honnan, Tuskó Hopkins hozta a hóna alatt.

Odadobta elénk a földre. Már nem nagyon mozgott. Hopkins kissé megverte. Ezalatt a fongiak elfoglalták a terepet. A lakóházak felé nem mentek, csak körülfogták a bányát, hogy senki se szökhessen.

- Uram - mondta a fongi főnök -, mi történjen a nigger kutyákkal?

A Kongó mellől importált, majomszerű négerök ott álltak összetereelve egy csoportba, és ijedten fecsegték furcsa nyelvükön.

- Megkötözni őket, és őrizni, amíg eljönnek értük a katonák.

- Nem lenne jó, ha megölném őket, uram?

- Ezt ne tedd. A fongi nép érdeke, hogy rendes vizsgálat tisztázzon itt mindent.

- Ebben igazad van.

Az egyik kisebb barakk ajtajában néhány fegyveres európai jelent meg óvatosan. Csodálkoztak, hogy légionáriusok beszélgetnek a támadó bennszülöttekkel.

- Kérem, jöjjenek ide nyugodtan, nem lesz bántódásuk - biztatta a kapitány az eltűnt expedíció tagjait.

- Laméter! - kiáltotta Muszovszkij, egy orosz bányamérnök, amikor közel jöttek.

- Uraim - mondta Laméter. - Önök jóhiszeműen bár, de egy világraszóló gazságban vettek részt.

Csodálkozva nézték a kapitányt, és még jobban csodálkoztak, amikor egy rekedt, köpcös ember lépett eléjük.

- Nevem Tuskó Hopkins, és igazán örülök, hogy láthatom önöket, sőt hogy egyáltalán láthatok valamit. Reggel még nem hittem volna. - És kezet nyújtott a megrökönyödött tudósoknak: - Fel a fejjel, uraim.

3.

A szörnyű éghajlat eddig nyolc áldozatot szedett az expedíció tagjai közül. A többiek is igen rossz állapotban voltak, ezért leírhatatlan elkeseredéssel vették tudomásul, hogy nem is kötelességet teljesítettek itt, hanem csak a bolondját járatják velük. Mert ezek itt abban a hiszemben dolgoztak, hogy állami alkalmazottak, és Tamaragdának, Fongi fővárosának közelében vannak.

A rostológép körül halomban feküdt a nyersgyémánt. Mesebeli kincs!

- Önöknek nincs jogukban engem fogva tartani - próbált erélyeskedni Van der Ruffus.

- Felkötni is jogunkban állna! - felelte Senki Alfonz. - Ön utolsóbb a kikötői rablónál, mert az nyomorúságban él és műveletlen!

- No... nem mindegyik - jegyeztem meg túlzott szerénységgel.

Az expedíció tagjai nem tettek szemrehányást. Komoran ültek. Soványak és betegek voltak valamennyien. Szörnyűséges volt itt dolgozni.

- Felajánlok önöknek - mondta rekedten a hollandus - egymillió frankot fejenként, ha...

- Nem segít a pénz - felelte Laméter. - Ön a jóságos, bőkezű urat játszotta, egyik kezével nyájasan adott, váltókat írt alá szívességből, és közbe a másikkal vállrzsákat tépett le orvul, embereket a halálba

csalt, ártatlan bennszülötteket százezerszámra a romlásba döntött volna. Mondja, Van der Ruffus, mit csináljak én magával, azért, amit velem tett?!!

Nagy, nagy csend következett.

- Azt hiszem - szólt közben halkán Senki Alfonz -, fontos lenne, hogy idejében értesüljön a francia hadvezetőség a történetekről.

- Igaz. Az expedíció tagjai itt maradnak, csak egy úr jön velünk - intézkedett Laméter. - A többiek a bennszülöttekkel együtt vigyáznak itt a gyémántra és a foglyokra.

Mielőtt útnak indultunk, még kérdőre vontuk a „végrehajtó bizottságot”. Könnyen vallottak be mindent, amit tudtak. A fehér úr, aki reggel kiabált, csak rövid ideig szokott itt lenni (Van der Ruffus), váratlanul érkezett a levegőből a folyó nagy holtágára, ami olyan, mint egy kis tó.

- Hidroplán! - kiáltotta Senki Alfonz.

- Itt van még az a csoda? - kérdezte Laméter.

- Nincs, uram. Egy szép nő is érkezett vele. Azonnal megparancsolta, hogy menjünk a túlsó partra, lessünk meg négy fehér embert, és hozzuk ide. De csak egyet sikerült elfogni, téged, uram. A másik három magától jött.

- Hol a gép? Ez a fontos...

- Micsoda, uram?

- Az a nagy, berregő szellem.

- Visszavitte a nőt egy helyre, ahol két napig várják majd a fehér urat.

- És hol várják a fehér urat? - kérdezte Senki fojtott, izgatott hangon.

- Egy házban, a tengerparton.

- Gyerünk... A missziósházban van!

Tíz fongi harcos kíséretében elindultunk. Velünk jött Fraser is, a geológus.

Három nap volt még hátra a hétből. Istenem, ha elérnénk a házat, benne La Rochelle grófnővel.

De erre kevés remény volt.

4.

Négy napba is beletellett, amíg elértük az erdei törzset, ahol útban Tamaragda felé megpihentünk, és vezetőt kaptunk. Búsan ültünk az egyik kunyhóban.

- Ne legyünk telhetetlenek - mondtam nagyon bölcsen. - Az utolsó pillanatban, mint a kártyánál, mellénk szegődött a szerencse. Mindenben nem szolgálhat minket.

- Ez igaz - felelte Tuskó Hopkins -, de mégis tudócsúcshurutot kapok, ha nem verhetem agyon a Török Szultánt.

És szórakozottan tisztogatni kezdte Lord Peevbrock monokliját, Van der Ruffus selyemzsebkeendőjével.

- Miért? Talán azt hiszed, hogy fél valaki tőled? - kérdezte a Török Szultán az ajtónak dőlve.

Úgy ugrottunk fel, mint akik darázsfészekre ültek!

- Megvagy!

- Na és? Talán előletem bujkáltam? Azt hiszitek? - kérdezte kihívóan, és elővett a belső zsebéből egy konyhakést.

Nyomban összecsapásra került volna a sor, de a kapitány és Senki Alfonz közénk álltak.

- Fiúk - mondta a kapitány -, mindenkit meg kell hallgatni.

- Kivéve ezt az alakot! - üvöltötte Hopkins, és előrántotta zsebéből a fongi főnök hosszú, görbe kését.

De a kapitány lefogta.

- Audiatur et altera pars! - mondta békítően, és úgy látszik, hogy ez a néhány szó nagy hatással volt Tuskó Hopkinsra.

- Ebben csakugyan lehet valami - felelte elgondolkozva. - Ámbár nekem fejlődésem van - tette hozzá bizonytalanul, és megtapogatta a tarkóját.

- Beszélj, Török - szólt közbe Senki Alfonz. - Mindenki nyugodtan fog hallgatni, legfeljebb, ha nem fogadjuk el a magyarázatot akkor felkötünk.

A Török nyomban mellbe lökte Senkit, és ismét elővette a konyhakést.

- Miért? Talán tőled félek? Már te is erős vagy?! Itt mindenki díjbirkózó!? Nézd csak!... Majd a Senki Alfonz fog itt dirigálni!...

A kapitány alig tudta elrángítani. Mindenáron meg akart verni mind a hármunkat.

- Most már hagyjuk ezt - csillapította Mazzea.

- Talán maga is erős akar lenni? Mi? Azt hiszik szívbajos vagyok? - Hárman fogtuk, de még mindig fenyegetődött. - Dirigálni nem kunszt! Ahhoz nem kell ész... Gyerünk, ki a bicskával.

Már azon a ponton voltunk, hogy valamennyien ünnepélyesen bocsánatot kérünk tőle, amikor végre leült és cigarettára gyújtott, de még mindig lihegett.

- Eleget bujkáltam előletek, még futottam is, de nem azért, mert ilyenektől megijedek, hanem mert álnéven inkognitóztam.

- Ugass már a tárgyról - biztattam békítőleg.

- Akkor adjatok sok cigarettát - mondta agresszíven -, az utolsót szívtam az imént.

Hopkins megvetően odadobott néhány hosszú szópókás orosz cigarettát, Muszovszkij orosz származású bányamérnök tulajdonából.

- Ott kezdem - fordult felém -, amikor te meg Hopkins a hajóra jöttetek, és én egy asztalkendőben ültem.

- Igen, itt kezdődött - bólintott Hopkins, és idegesen rágta szája sarkában a szivarvéget.

- Csak várj türelemmel, Hopkins. - És vérlázító szemtelenséggel hozzátette. - Fel a fejjel...

Hopkins bágyadtan lehunyta a szemét, de nem szólt semmit.

- Amikor a hajómon üldögéltem - kezdte a Török, miután rágyújtott -, váratlanul megjelent egy fiatalember. Kérdezte, hol az uszály gazdája. Mondtam: elutazott Gibraltárba, és én őrzöm a rakományt. Azt mondja, szeretne egy koffert elhelyezni néhány napra. Mondom: az költséges dolog, mert nekem fizetni kell érte. Első szóra ötszáz frankot ígért. Beleegyeztem. Egy óra múlva hozták a ládát, és a

fenékebe helyezték el. Megkaptam az előleget: kétszázötven frankot. Este eljött hozzám egy cimborám, és elnyerte kártyán az egészset. Azután leittuk magunkat. Másnap, mire felébredtem, valaki a ruhámat is ellopta. Akkor behurcolkodtam az abroszba. Vártam a láda tulajdonosát a pénzzel. Nem jött. Erre lementem a fenékebe, és felfeszítettem a ládát. Mindössze egy hulla volt benne.

- Hogy nézett ki? - kérdezte a kapitány.

- Kövér, alacsony ember volt, kopaszodó, kissé vastag, pisze orral.

- Mander százados - dünnyögte a kapitány.

- Igen. Ő volt. A homloka közepén egy lövés. Tudtam, hogyha megtalálnak a hulla társaságában, abból baj lesz. De nem mehettem el ruha nélkül. Ott ültem kétségbeesett helyzetemben, és vártam, hogy jön valami hülye, akitől kicsalom kölcsönbe a ruháját. És csakugyan így lett. Jött Hopkins meg Csülök. Nem is egy, hanem kettő jött. Azután Hopkins ruhájában elmentem. Alig tettem néhány lépést, amikor megpillantottam az én emberemet, aki tartozik. Egy vendéglő teraszán ült a nővel. A grófnővel!

- Ki volt ez az ember?

- Egy Higgins nevű tengerésztiszt.

- Higgins - suttogta döbbenetben a kapitány.

- Igen... De akkor civilben járt. Odaléptem hozzá és kérdőre vontam. Nagyon kedves volt hozzám. A grófnő figyelmesen nézett, és végül mondta, hogy szüksége lenne egy bátor emberre, jól megfizetne, jöjjenek vele. Így kerültem egy hátsó kapun át az úri villába. Nagyszerűen ettem-ittam, és a grófnő azt mondta, hogy havi kétezer frankot ad, amíg a szolgálatában állok, és elköszönt, mert a másik szobából a telefonhoz hívták. De én nem mentem el. Visszaosontam és hallgatóztam. A tiszttel tárgyalt, Higginsszel. Többek között azt mondta: „Menjen az uszályra, éjszaka, a külső kikötőnél eltünteti a láda tartalmát... Eh! Azt az embert intézze el, hogy ne fecsegjen.” Tudtam, hogy ez Tuskó! Azonnal elsiettem. Rohantam az uszályhoz. A fedélzeten senki. A pincében egy századosi uniformis feküdt a földön, és a ládában Hopkins, látszólag holtan. Erre jött Csülök Senki Alfonzal. Először meg akartatok ölni, azután elindultunk együtt Kvaszticsért. De nekem borzasztóan fájt, hogy miattam Hopkins

felfordul esetleg. Lemaradtam útközben, visszamentem az uszályra, a sarokba dobott századosi ruhát Tuskóra adtam, és kicipeltem egy távoli sikátorba. Innen telefonáltam a katonai kórházba, hogy egy lelőtt százados fekszik itt és itt. Ez volt az egyetlen mód, hogy Tuskó Hopkins gyorsan orvosi kezelést kapjon, éspedig elsőrangút.

- Ez nagyon okos cselekedet volt - szólt Mazzea, és a kapitány is bólintott.

Hopkins a körmét rágta.

- Azután visszasiettem a grófnőhöz. Hiába: állás az állás. Csakugyan jó dolgom lett. Tudok autót vezetni, revolverrel bálni és pofozkodni. Állandóan követtem egy nagy csukott kocsival a grófnőt, hogy bármikor beszállhasson. Ilyenkor örületes tempóban, cikcakkban vittem, hogy elveszítsék a nyomát. Én voltam a testőre. Sok pénzem volt, jól éltem, jó társaságba jártam, mindezért féltem tőletek. A nő azt hitte, hogy cserbenhagytalak és elárultalak benneteket. Ezt megerősítette, hogy Csülök üldözött. De azt már nem tudta, hogy valahányszor baj van, én értesítelek levélben. Ez a marha* az életét köszönheti nekem. Én felvilágosítottam arról, hogy a nő visszaél a hülyeségével...

- Ez igaz? - kérdezte Alfonz.

- Elfelejtettem... akkoriban mesélni... - kissé zavarban voltam. - De csakugyan történt ilyesmi...

Kínos csend.

- Részemről a Török Szultánt derék fickónak tartom - mondta Laméter, és kezét nyújtott üldözött barátunknak.

- Én is - nyújtotta a kezét Mazzea.

- Hogy derék fickó, az túlzás, de azt hiszem, ebben az esetben nem is olyan nagy disznó, mint amilyen egyáltalában - zárta le az ügyet Tuskó Hopkins, és ő is kezét nyújtott.

* Ezt rám értette. (A szerző.)

Már hajnalodott, amikor útra keltünk. Mazzea különlegesen nyírt dióbarna szakálla kísértetiesen csillogott a holdfényben. Rejtély ez, hogy valaki a légióban ilyen szorgalmasan növesse a szakállát.

- Azt hiszed, ott találjuk még? - kérdezte Tuskó Hopkins a Szultánt.

- Lehet. Várja a hollandust. De azért a repülőgép ott áll a tengerparton, és a grófnő egész jó pilóta. Minden pillanatban elrepülhet.

- Te miért jöttél el tőle? - kérdeztem.

- Egy kihallgatott beszélgetésből megtudtam, hogy valóban elfogtak benneteket. Oda akartam jutni a négererekhez.

Igazán rendes fiú.

Fraser, a geológus, aki velünk volt, az egészről egy szót sem értett. Ezzel szemben kidőlt a szörnyű iramban. Mert úgy erőltettük a menetelést, ahogyan csak tellett tőlünk.

Három fongi harcossal hátrahagytuk. Majd bevárjuk a régi missziósházban, mert addig nem pihenünk!

Estére feltűnt az utolsó fák mögött az épület... Kétszáz lépésnyire lehettünk a missziósháztól, amikor Senki Alfonz felkiáltott.

- Ott!

A ház egyik ablakából lámpafény látszott.

Most már óvatosabban folytattuk az utat...

- Legokosabb lesz - mondta Senki Alfonz -, ha a kapitány úr Csülökkel előremegy, két ember könnyebben megközelíti a házat észrevétlenül. Mi körülfogjuk a bennszülöttekkel.

- Rendben van.

Előrementünk Laméterrel. Lábujjhegyen osontunk az ablakhoz.

Ott volt! A grófnő! Megvan!

Egy szamovárt kavargatott. Milyen gyönyörű! Síró-nevető angyalarca, finom alakja.

Lassan a bejáróhoz mentünk. Egy néger szolga állt előttünk csodálkozva.

Úgy kaptam el a nyakát, hogy nem tudott szólni, mert egy lélegzetnyi levegő sem juthatott a torkába.

Laméter gyors, nesztelen léptekkel osont a házba.

Halk kiáltást hallottam. Most már elengedtem a négert. Aléltan hullott a földre. Gyorsan összekötöztem, és a kapitány után siettem.

Ott állt szemben a boszorkánnyal. Nem szóltak. A grófnő nyitott szájjal, rémülten támaszkodott a falnak.

- Elérkezett az út végére - mondta a kapitány.

Most engem is megpillantott.

- John... - suttogta -, John... ne hagyjál...

- Grófnő - szoltam férfias ridegséggel. - Ne próbálkozzék... Egy okos embert legfeljebb kétszer lehet becsapni.

- Van der Ruffus fogoly, az expedíció megkerült, az ügy minden részlete tisztázódott - mondta Laméter. Lassanként visszatért a nyugalma.

- Tessék! Itt vagyok. Szolgáltassanak ki a kormánybiztosnak.

- Nem! Elítéljük!

Riadtan fordult az ajtó felé.

Senki Alfonz állt ott. A grófnő ismét a falhoz tántorodott, és rémülten meredt a belépőre.

- La Rochelle... gróf... La Rochelle... gróf... - hebegte.

- Igen, Katharina - folytatta keményen Senki Alfonz. - La Rochelle gróf! Akiből ön Senki Alfonzot csinált. Én figyelmeztettem névtelen levélben mindazokat, akiket behálózott. La Rochelle gróf voltam, azután üldözött gyilkos. Pedig maga ölte meg Andrea Mazzeát!

- Nem igaz... - kezdte, de elhalt a hangja... Kimeresztett szemmel állt néhány pillanatig, azután olyant sikoltott, hogy ma is végigfut rajtam a hideg, ha rágondolok.

A sárga arcú ember ült az ajtóban.

- Katharina - mondta Mazzea.

A grófnő háttal a falhoz lapult, és eszelős tekintettel nézett a szakállas emberre.

- An... dre... as... Nem!... Vigyék... menjen... nem bírom látni...
- Írásban fog vallomást tenni - mondta Senki Alfonz, illetve... Istenem, de furcsa: La Rochelle gróf! Ki hitte volna!
- Mindent... - hápogta szinte hangtalanul - ...megteszek, csak vigyék... azt az... embert... vi... gyék...
- Írásbeli vallomást tesz!...
- Igen... igen... - Leült, és nem nézett az ajtó felé... - Mit... írnak?...

Papírt és ceruzát tett eléje Senki.

- Azt írja le, hogy ki ölte meg Mander századost, és hogyan csapták be Laméter kapitányt a rádióüzenettel!

Szótlán, igen komor emberek fogták körül.

- Az öccse... - motyogta Mazzeát nézve... - Igen... José... De ez a szakáll...

Hirtelen írni kezdett. Tíz percig írt, eszeveszetten gyorsan... Azután átnyújtotta...

- Itt... van... minden... És... most bezá... ratnak?... Vagy megöl... nek...?

Úgy látszik, közben világos lett előtte, hogy a szakállas Mazzea csak az öccse a halottnak.

Laméter elolvasta az írást, azután összehajtogatta, eltette, és ezt mondta:

- Én futni hagyom. Nem állok bosszút nőn. Megbocsátom, amit velem tett.

- Alfonz... - suttogta a grófnő Senki felé - ...elmegek... misszióstelepre... betegápolónak... könyörülj...

Senki Alfonz sóhajtott.

- Jó. Ha Laméter futni hagy... Ellenem sem vétettél többet. Megbocsátok neked, Katharina.

Felém fordult azzal az angyali szép arcával. Eh! milyen semmiség az, amit velem tett, a többiekhez képest.

- Én megbocsátok - mondtam.

- Én is megbocsátok - mondta Mazzea. - És kérdezze meg Andreát, talán ő is megbocsát. Nagyon szerette önt.

Olyan hirtelen történt, hogy időnk sem volt megakadályozni. Mazzea kezében villan valami.

Egy tűzcsík... egy dörrenés...

A síró-nevető arcú, ördögien szép grófnő ott feküdt fejbe löve.

Tizenötödik fejezet

Ahogy remekíróim mondják: Epilógus

1.

Az esős évszak közepe felé, amikor a tenger állandóan sugárzó, furcsa, zöld színű és tarajos, habszegélyű hullámok gurulnak rajta, a földre tettük a világ leggonoszabb nőjét. Tisztességgel temettük el, mert senkinek sincs joga arra haragudni, aki meghalt.

Fraser, a geológus, épp akkor érkezett meg a bennszülött kísérettel, amikor körülálltuk födetlen fővel a sírt.

- Kit temettek el? - kérdezte csodálkozva.

- Egy bűnös embert.

A fejfájára Senki Alfonz ráfaragta:

*„Itt nyugszik
Katharina Glamarda.*

Az Úr legyen irgalmas hozzá!”

Mazzea azért növesztett szakállt, hogy mint a halott Andrea jelenjen meg. Másnap simára borotválta az arcát, és eltűnt.

Hová ment a vad, elhagyott vidéken, meghalt, él-e? Nem lehetett tudni. Soha többé nem hallott róla senki.

2.

- Megölte a legjobb barátomat, és mégsem bírtam elhagyni. Ilyen hatással volt rám. La Rochelle grófból földönfutó lettem.

Hatalmas bárkában ültünk, mert tengeren folyattuk az utat, és Senki Alfonz beszélt, csendesen, mintegy önmagának. Sugárzóan világoszöld, átlátszóan élénk hullámok vonultak, habos szegélyűek, lomhák, hosszúak... Sirályok röpködtek alacsonyan keringve a szürke ég alatt. Nyomasztó fülledtségben, forrón áramlott a délnyugati szél. A parti pálmák hosszú levelei olykor megmozdultak, mint halódó bogarak csápjai. Az embernek ilyenkor nyugtalanul kalapál a szíve.

Sirokkó...

Ha zuhogna a sűrű, tartós zápor, talán jobb lenne... De néha órákra szünetel, és ilyenkor a nedves évszak délnyugati áramlása érkezik messziről: nem szél, csak épp hogy vonszolja magát a forró, reszkető lég...

- Dél-Amerikában - mesélte Senki Alfonz -, véletlenül találkoztam egy spanyol zenésszel Katharina szülőföldjéről. Ettől megtudtam, hogy a leány már tizenöt éves korában elszökött otthonról. A faluban meg akarták kövezni, mert a tanítót leszúrta miatta egy parasztlegény. Azután elszökött az orvossal, aki a családját hagyta ott miatta. Ezt az orvost teljesen lezüllött állapotban a barcelonai kórházban látták viszont, haldokolva. Kiderült, hogy megmérgezték.

„Ki mérgezte meg?” - kérdeztem a zenészt.

„Én uram. Ezért kellett Dél-Amerikába szöknöm.”

„De hát miért?”

„Katharina miatt. Ő beszélt rá, mert az orvost nem szerette. Miután megmérgeztem, elhagyott. Magával vitte minden pénzemet. Sokáig bujkáltam, közben mindenfelé hallottam, hogy férjhez megy valami Andrea Mazzeához...”

„És miért nem jelentette fel?”

„Szerettem...”

- Ilyen volt - fejezte be. - Elhagytam. Ami pénzem még volt, nem sok, az neki maradt. És mint Senki Alfonz élek azóta, mert La Rochelle gróftól Andrea Mazzea meggyilkolásáért körözik. Bejártam Katharina nyomában az egész világot, úgy, hogy ő sohasem látott. Ahol egy férfi került a hálójába, nyomban megírtam a bűnlajstromát.

- Maga volt! - kiáltott a kapitány.

- Igen. Egyszer eltűnt. Madagaszkárra utazott, és a szerencsétlen Mander felesége lett. Nem lett valójában az, mert hiszen tőlem sohasem vált el. Amikor Oranban váratlanul feltűnt Laméter kapitánnyal, már megírtam a bűnlajstromot. Miután a kapitány elhagyta, Van der Ruffus került sorra. A hollandus is szakított velem, az én levelem után, de „üzletileg” továbbra is fenntartotta Katharinával az összeköttetést. Van der Ruffus jelentette számára a végcél: a

hihetetlen vagyont érő gyémántrészesedést és bosszút Laméter kapitány ellen... Higgins, ez a fiatal, tapasztalatlan tiszt könnyű eszköz volt a kezében... Hogy elkerülje az én névtelen leveletem, ezt a kapcsolatát titokban tartotta.

...Ismét zuhogni kezdett. A nyílt tenger felől mint sűrű füst gomolygott felénk az alacsonyra vert, forró pára.

Egy orangután lépett ki a cserjék közül lassú, imbolygó járással, és vicsorgatta ránk a fogát.

- És kit szeretett igazán? Ennyi ember között csak volt valaki, akit szeretett?... - kérdezte Fraser.

- Azt hiszem, senkit sem szeretett igazán - mondta elgondolkozva Senki Alfonz.

Ebben tévedett a barátom. Azt hiszem, hogy nálam megégette magát egy kissé a grófnő...

3.

Hajnalban értünk a cirkáló közelébe. Innen kezdtük az utat.

- Hála istennek, nem késtünk el - mondta a kapitány. - Még nem dördült el az első lövés. Ugyanis a harc kezdetén a cirkáló löni kezdi a dzsungelt, ahol a négerek gyülekeznek.

- Tudom - mondta váratlanul a Török Szultán.

- Honnan?

- A nő beszélt azzal a tiszttel, akit Higginsnek hívnak! Azt mondta, hogy a harc kezdetét egy orani szikratávirat jelenti, „*En avant*”.

- Micsoda aljasság ilyesmit elárulni... Pusztán ezért megérdemli Higgins, hogy főbe lőjék!

- Azt is megmondta, hogy akkor fog jönni majd a parancs, ha elegendő embert vontak össze a Szaharából. Ezt jelenti az „*En avant...*”

Ágyúlövés. Messze felettünk szállt el a löveg. Így szólítottak fel megadásra. Beszüntettük az evezést. A cirkálóról egy csónakot bocsátottak le.

4.

Foglyok voltunk a Général du Négrier cirkálón.

Egy csupasz vasfalú szobában álltunk. Fraser is velünk volt. Félórát töltöttünk itt körülbelül, míg végül nyílt a kajüt ajtaja, és belépett De Surenne márki. Végignézett rajtunk.

- Szóval visszatértek ide a csupasz életükkel, a dzsungelből - mondta.
- Pedig itt sem remélhetnek jobb sorsot egy golyónál! Árulók.

Laméter előrelépett.

- Befejeztük a feladatunkat, excellenciás uram. Visszatértünk a cirkálóra, hogy megakadályozzuk a vérontást, és átadjuk a bűnösöket az igazságszolgáltatásnak!

Meghökken.

- Mit mond?

- Ez az úr - Fraserre mutatott - egyike az eltűnt expedíció tagjainak. A fongi törzs ártatlan.

- Beszéljen.

Egy szóval sem szakította félbe a kapitányt. Olykor végignézett rajtunk, furcsa, csodálkozó pillantással. Az arca hol fehér lett, hol piros.

Végül egyiküktől a másikhoz lépett.

- Veszett fickók... Ilyent még... hm...

- Excellenciás uram - fejezte be a szavait Laméter. - Amit ezek az emberek tettek, az a bátorság és a hűség hőskölteménye.

...A kormánybiztos sokáig ült, elgondolkozva. Azután nagyot sóhajtott.

- Hát... Akkor... mégiscsak Roubannak van igaza. - És ismét sorra megnézett bennünket. - Hanem... azt csakugyan meg kell adni: maguk igazi férfiak. - És kezét fogott velünk.

- De azt most sem értem, hogy mi volt az a rádiójeladás. Laméter! Maga valóban hallotta a leadást, amely nem történt meg?

- Igen. Egy nő írásbeli vallomást tett róla. Tessék. - Átadta, amit a grófnő írt.

- Hol az a nő?

- Szerencsétlenség áldozata lett.

Hosszan, kutató pillantással nézett ránk.

De nem szólt semmit. Mondom, rengeteg esze volt ennek az embernek. Azután figyelmesen elolvasta az írást. Az orrcimpája remegett. Hatalmas mellkasa le és fel mozgott sebesen. Azután felvette a telefont.

- Malotte kapitányt... Azonnal tartóztassa le Higgins első tisztet. Hazaáruló. Küldöm a parancsot...

Izgatottan vette elő a ceruzáját. Csodálatos ceruza volt. Tiszta arany, zománcdíszítéssel és a végében egyetlen hatalmas, tiszta, vérvörös rubin. Gyorsan néhány sort írt le, és csengetett. Egy matróz lépett be.

- Vidd ezt a kapitány úrnak!

De Higgins letartóztatására nem került sor. Dörrenés hallatszott.

Az áruló főbe lőtte magát.

5.

- Jöjjenek! - mondta a kormánybiztos.

Felmentünk a rádiós fülkéjébe.

- Itt van! - mondta De Surenne rövid vizsgálódás után. A fülke falán, lent a sarokban, kis rés látszott, mintha egérlyuk lenne. Csak egy padlósrófat kellett kivenni, hogy ez a nyílás szabad legyen... A szomszédos fülke Higginsé volt, itt egy hangerősítőt állított fel. A résen egy *vezetékkel összekötötte* a hangerősítőt a *rádió hangszórójával*. Azután hívta a szédülő Lamétert, akinek a konyakjába ópiumot is tett, azzal a hírrel, hogy az expedíció jelentkezett a rádión. A tiszt a saját fülkéjéből beszélt, és a rádió hangszórója a szomszéd fülkében Higgins zsebkendőjével lefojtott hangját adta. De Laméter azt hitte, hogy Mander százados beszél.

Ezután Surenne szobájába mentünk.

- Erre nem gondolhattam - mondta Laméter.
- Azért magát, Laméter, hiba terheli - felelte a kormánybiztos. - Másnap ismételtetni kellett volna a jeladást Manderrel.

Senki Alfonz szólt közbe váratlanul.

- Excellenciás uram, minden tisztességes embert megtéveszthet néhány gazember.
- Tévedni emberi dolog - jegyeztem meg én is igen bölcsen.

A kormánybiztos nevetett:

- Maguk hűséges emberei a kapitánynak. Ez külön érdeme. Mert maguk felérnek egy kis hadsereggel. De a mulasztást nem tehetik meg nem törtéنتé. Most pihenjenek. Laméter Higgins fülkáját foglalja el.

Egyedül maradtunk.

- Ez mit jelent? - kérdezte Senki Alfonz.

- A becsületemet visszakapom... De a rangomat nem - mondta szomorúan Laméter. - Őexcellenciája a legfőbb katonai szakértő, és véleménye alapján a köteles gondosság elmulasztása lesz az oka mindannak, ami történt. Őexcellenciája sajnós kitűnő katona, még sohasem tévedett, és így szigorú a más ember tévedésével szemben... De a becsületem visszakaptam, fiúk... Köszönöm...

És megölelt mindannyiunkat, de az arca nagyon szomorú volt.

- Szerintem - jegyezte meg Hopkins, amikor Laméter kiment - vissza kellene adni a rangját.

- Az a baj - mondta Alfonz -, hogy ez a kormánybiztos még nem tévedett.

Erről hosszan tanácskoztunk.

6.

Elment a jelentés. Egy hosszú-hosszú szikratávirat, amelyben a világraszóló szenzációt közölték a vezérkarral. Az „*En avant*” parancs már nem ad jeladást a harc kezdetére.

- Csak akkor - mondta Laméter -, ha a harc nemcsak megtorlást jelentett volna. Ha Rouban végleg bukott ember lett, akkor megszállják most Fongit, nem veszik tudomásul a leleplezést.

- Ennyi vért?... Feleslegesen.

- Én bízom most már - mondta a kapitány azután. - A kormánybiztos sem szeretné! Derék katona, aki csak a fongiak bűnösségének tudatában akart megtorlást...

...Alkonyatfelé ismét déli áramlás váltotta fel az esőt. Ötven fok körüli forróság szívta vissza a földből, dús gőzölgő felhőkben a vizet. Méteres gőzoszlopok szálltak fel, és záptojásszagú mocsárbűzt hoztak magukkal. Ilyen sirokkót még nem éltem át... A déli szél állandóan fújt, a szem fájt, a fülünkbe veszettül dobolt egy ér, és a csontok mintha szétfeszülnének, úgy nyilalltak.

De Surene a kajütje kerevetén szivarozott, és Tuskó Hopkinsot hallgatta. A *tiszteletbeli* katonaság története nagyon tetszett a kormánybiztosnak, bár szörnyen fájt a feje.

- Te... jóízű fickó vagy... Megengedem, hogy rágyújts... Ejnye, hol vannak innen a szivarok...?

- És kereste.

De nem kerültek elő. Hopkins még hónapok múltán is minden vasárnap szívott egyet belőlük.

- Nem baj... igyál egy kis whiskyt...

Hopkins ivott.

- Pokoli este van, fiam - mondta a kormánybiztos.

- Fel a fejjel, excellenciás uram...

Ezen is mosolygott a kormánybiztos és megtörölte párás homlokát.

- Hát most eredj, és... helyezkedjél el éjszakára. Kapsz külön whiskyt. És a zománcos ceruza az egyetlen rubinnal sebesen futott De Surene kezében.

Whiskyt és szivart utalványozott Hopkinsnak.

A kormánybiztos nem bírt aludni. Négyszer-ötször is kiment a fülke elé. De a sárga bűdös köd sűrűn tapadt a hajóra... Minden csepegett...

A forró éjszakában lecsapódó pára lassú, nagy cseppjei rosszabbak a zápornál...

Csak az őrség lépései hallatszottak a kihalt fedélzeten. Hát itt meg kell veszni annak, aki nem vasból lett. Dühroham csiklandozta belülről az embert. Az ámokfutás vágya...

Aki ezt az éjszakát Nyugat-Afrika partján átélte, az sohasem felejtette el...

Néha egy lánc csikordult... Azután az ellenőrző tiszt léptei kopognak...

Az admirálisnak rossz éjszakája volt. Pillanatokra elaludt, zavaros álmok kínozták... Whiskyt ivott, és felállt, hogy járkáljon... De zúgott a feje... Zuhanva ült vissza az ágyába...

Berregett a telefon... Súlyos karja kinyúlt a kagyló után. És nagy-nagy szomorúság fogta el... Igen... A szuronyhenger... nem áll meg.

Mintha álmából jönne, jelentette egy tompa, kissé felindult hang.

- Távírdász jelenti 12 óra 5 perces vétel.

- Hallom.

- „Oran főhadiszállás 12 óra 5 perc. »Général du Négrier« parancsnokának: »*En avant.*« Az üzenetet háromszor megismételték. »En avant... en avant... en avant...« Igen?»

- Hallom... Azonnali rádióüzenet szárazföldi csapatokhoz: riadó, teljes menetkészlet, járőrök azonnal indulnak, Bauvein százados tíz percen belül jelentkezzen nálam a hajón... Igen?

- Igen. Ismétlem...

Miután letette a kagylót, kihúzta magát. A hídra lépett. Köd és némaság... Kemény volt és nyugodt. A halántéka dörömbölt, és sajgott az agya, de most parancs jött, le kell rázni a sirokkót.

Tehát „En avant”... Vérbe, tűzbe borul minden... És ennek ő... az oka... ha becsületből, ha jóhiszeműségből is...

Nagy nyomás ült a szívéen... Cseppek hullanak, és nagyon távol egy-egy lépés...

Parancs, az parancs. Támadni kell!

Kemény hangon szól bele a szócsőbe, azután egy másikba... Egy tiszt kiáltása süvít. Trombita recseg... Alarm...!

Pillanatok alatt minden matróz a helyén... Az ágyúk védőburkát lehúzzák. Nagy vizes rongyok szakadnak: a sárga köd oszlik, és a holdfényben fehéren, dermedt pálmákkal néz rájuk az afrikai part.

Csend és nyugalom... És néhány perc múlva vijjogó gránátok...

A páncéltorony sikítva fordul. Mezítelen, fényes acéltorkok állnak ki belőle.

Most a kapitányhíd mellett, jó hangosan, hogy felhallatszik a kormánybiztoshoz, két ember beszél. Tuskó Hopkins meg én.

- Én mondom neked, hogy tévedni emberi dolog! Na! Akármilyen becsületes embert be lehet csapni.

- Az nem igaz! A kormánybiztos úr visszahívta volna Mander századost. Meggyőződött volna, hogy nem csapták-e be... Nem lehet csak úgy egy üzenetre fel elindulni... Akárki telefonálhat vagy rádiózhat.

- Azt vissza kell hívni... - mondja újra meg újra hangosan Tuskó.

A tűzmester hangja recsegett:

- Irányzék négyszáz... tizenkettő...

- Fixez! - sivít most a kormánybiztos hangja.

Mindenki áll. De Surene a parancsnoki hídon idegesen felveszi a telefont.

- Távírdász... olvassa el az üzeneteket, amik az éjszaka folyamán érkeztek.

És a távírdász felel.

- Az éjszaka folyamán nem vettem fel üzenetet...

Egy pillanat... Lerohan a hídról, és előttünk áll. Egész közelről néz az arcunkba.

Mi vigyázzban állunk. Rossz másodpercek.

- Nem tudom, mit kellene tenni. Felköttessem magukat, vagy előléptessem... Valamelyik maguk közül telefonált nekem!

Azután harsányan nevet, megfogja két ujjal az orromat, és rázza jobbra-balra.

- Micsoda fráterek... Szavamra... Hé! Tűzmester! Fújja le a gyakorlatot!... Rompez.

És megy a fülkéjébe.

7.

Amikor a világra szóló bűnper főtárgyalásán a törvényszéki elnök feltette a kérdést, hogy „Excellenciád szerint Laméter kapitány nem követett el kötelességmulasztást, amikor Mander százados üzenetét minden ellenőrzés nélkül elfogadta?”, a kormánybiztos így felelt: „Az a feltevés, hogy nem Mander beszél, annyira indokolatlan volt, hogy bárki, jómagam is, ugyanebben a helyzetben, az ellenőrzést feleslegesnek tartottam volna.”

A kapitányt fényes módon rehabilitálták, és a hősie erőfeszítésért, amellyel a felesleges vérontást elhárította, a legnagyobb kitüntetésben részesült. De minden kitüntetésnél különb jutalom volt, hogy végre feleségül vette, annyi szenvedés után, Lucy de la Roubant.

Senki Alfonz és én a becsületrenddel vonultunk be századunkhoz. Mint milliomosok. Mert a gyémánt 25%-át, miután a kapitány semmit sem fogadott el, hármunk között osztották fel. Ennyi jár a megtalálónak. Milliomosok voltunk. Ja igaz. Egy negyedrésztől lemondunk a Török Szultán javára. Készséggel írtuk alá az okiratot. Elsőnek Tuskó.

- Tessék ide írni - mutatta az ügyvéd.

Hopkins elővette a ceruzáját. Csodálatos irón volt. Tiszta arany, zománcdíszítéssel, a végében egyetlen, nagy vérvörös rubin...

VÉGE